

T.C.
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

KEMAL TAHİR'İN POLİSİYE ROMANLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

M. Emin GÜRCİ

VAN – 2010

T.C.
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

KEMAL TAHİR'İN POLİSİYE ROMANLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

M. Emin GÜRCİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Seyit Battal UĞURLU

VAN – 2010

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	III
KISALTMALAR	V
1. GİRİŞ	1
1.1. POLİSİYE ROMANIN GENEL KARAKTERİ.....	1
1.2. POLİSİYE ROMANIN KISA TARİHİ	4
1.3. POLİSİYE ROMANIN TÜRK EDEBİYATINA GİRİŞİ VE GELİŞİMİ ...	10
2. MICKEY SPILLANE VE KEMAL TAHİR'İN POLİSİYE ROMAN İLE İLGİLERİ	15
2.1. MICKEY SPILLANE VE MAYK HAMMER ESERLERİ.....	15
2.2. KEMAL TAHİR VE POLİSİYE ROMANLARI.....	22
3. KEMAL TAHİR'İN POLİSİYE ROMAN KURGULARI	33
3.1. KEMAL TAHİR'İN POLİSİYE ROMANLARININ ÖZETİ	33
3.1.1. <i>DERİNİ YÜZECEĞİM</i>	33
3.1.2. <i>MERHABA SAM KRASMER</i>	35
3.1.3. <i>KIRAN KIRANA</i>	36
3.1.4. <i>ECEL SAATİ</i>	37
3.1.5. <i>KARA NARA</i>	38
3.1.6. <i>GANGSTERLER KRALİÇESİ</i>	39
3.2. YAPI	40
3.2.1. SUÇUN KURGULANIŞI VE SUÇ NEDENLERİ	42
3.2.2. SUÇLU PROFİLLERİ.....	51
3.2.3. ENTRİK YAPI.....	56
3.3. KARAKTERLER	61

3.3.1. BAŞKARAKTERLER.....	61
3.3.2. YARDIMCI KARAKTERLER	83
3.4. OLAY ÇÖZÜMLEME BİÇİMLERİ.....	88
3.4.1. SONUCA VARMA YÖNTEMLERİ	89
3.4.2. HEDEF SAPTIRMALAR.....	101
4. MICKEY SPILLANE'IN MAYK HAMMER ROMANLARI İLE KEMAL TAHİR'İN MAYK HAMMER ROMANLARININ KARŞILAŞTIRILMASI	107
4.1. YAPI	108
4.2. KARAKTERLER	110
4.3. OLAY ÇÖZÜMLEME BİÇİMLERİ.....	114
5. SONUÇ.....	117
6.KAYNAKÇA.....	120
7. ÖZET.....	124

ÖN SÖZ

Edebiyattaki önemli türlerden biri de romandır. Roman, aslında modern çağın anlatım biçimlerinden denilebilir. Çünkü 18.yüzyıla kadar bu edebi tür kendini kabul ettirememiş 18.yüzyıldan sonra, önce Avrupa’da sonrada Türkiye’de yükselişe geçip sonraları edebiyatta zirvelere çıkmayı başarmıştır.

Romandaki yükselişin temelinde onun estetiği yanında gerçek hayattan kesitler sunması ve okuyucuyu meraklandırması da etkili olmuştur. Kurgudan ibaret olan bu tür, gerçek hayattan aldığını yansıtır. Ancak bunu yaparken hayatı tekrar kurgular ve ona estetik bir boyut kazandırarak bizlere geri sunar.

Edebi türler, insanların ihtiyacına göre zamanla biçim ve konu itibarı ile değişikliğe uğramıştır. Dolayısıyla edebiyatta da yeni türler ve konular işlenmiştir. Bu değişiklikleri romanda da rahatlıkla görebilmekteyiz.

İnsanlardaki suç oranlarının artması ve bu vakaların da toplumsal yapının bir gerçeği olması, ister istemez edebiyatı da etkilemiştir. Yani toplumda geniş yer tutan suç, suçlu dedektif, katil, kaçak, hırsız gibi birçok kavram edebiyata da girmiş oldu. Bu da doğal olarak polisiye romanı doğurmuştur. Yalnız polisiye romanın belli bir seviyeye gelmesi kolay olmamıştır. Kimisine göre boş zamanları değerlendirmek için okunabilen romanlar; kimisine göre edebiyatın üvey çocuğu sayılmıştır. Ancak bu küçümseme özellikle 20. yüzyılda sona ermiştir. Çünkü bu yüzyılda birçok polisiye roman yazılmış ve bunlar üzerinde birçok eleştiri ve tartışmalar yapılmıştır. Birçok polisiye eserler beyaz perdeye de uyarlanmıştır.

Tezimizi belirlerken amacımız Kemal Tahir’in pek bilinmeyen bir yönünü ortaya koyup açıklamaktır. Çünkü Kemal Tahir’in polisiye roman yazdığı pek bilinmeyen bir konudur. Bu konuyu çalışmaya başlamadan önce, bu konuda geniş çaplı çalışmaları olan sayın Erol Üyepazarcı ile yüz yüze görüşme imkânımız oldu ve kendisinden gereğince istifade ettik. Ayrıca polisiye ile ilgili çeşitli kitap, dergi ve makale okuma imkânımız oldu. Tezimize kaynaklık eden birçok yazarların

görüşlerini inceledik.

Tezin giriş bölümünde polisiye roman kavramı ve polisiye roman unsurları açıklanmaya çalışıldı. Polisiye roman türü ve özellikleri belirlendi. Polisiyenin tarihi gelişimi ve Türkiye'deki serüvenine değinildi. İkinci bölümde Kemal Tahir'in, polisiye bazında etkilendiği yazar olan Mickey Spillane ve Kemal Tahir'in polisiye ile ilgileri ele alınıp incelendi. Üçüncü bölümde Kemal Tahir'in polisiye romanları, özetleri de yapılarak, yapı, karakter ve sonuca varma yöntemleri yönünden detaylı bir şekilde incelendi. Son bölümde ise Mickey Spillane'in ve Kemal Tahir'in Mayk Hammer romanları genel bir çerçevede karşılaştırıldı.

Bu tezin oluşmasında, çalışma süreci boyunca değerli zamanını bana ve tezime ayıran, eksiklerimi tamamlayan, bana her konuda yol gösteren, benden maddi ve manevi desteğini esirgemeyen Danışman Hocam Sayın Yard. Doç. Dr. Seyit Battal UĞURLU'ya teşekkür ediyorum. Çalışma süresince her türlü desteğini esirgemeyen değerli dostlarım Sami AKBULUT ve Enver TOKTANIŞ'a teşekkürü borç bilirim. Yine tez çalışmamda her türlü desteğini esirgemeyen sayın Erol ÜYEPAZARCIYA ayrıca teşekkürlerimi bildiririm.

Tez çalışmasının başından sonuna kadar gösterdiği anlayışından ve her türlü desteğinden dolayı eşim Ayşe'ye özellikle teşekkürlerimi sunarım.

KISALTMALAR

C.	Cilt
Çev.	Çeviren
Haz.:	Hazırlayan
nr.	Numara
s.	Sayfa
Age	Adı geçen eser
Agm	Adı geçen makale

1.GİRİŞ

1.1. POLİSİYE ROMANIN GENEL KARAKTERİ

Polisiye roman, konusu polisi ilgilendiren olaylardan (hırsızlık, cinayet, kaçakçılık, casusluk vb.) oluşan roman türü olarak bilinir. Bazen bu roman türü cinayet romanı ya da dedektif romanı diye de karşımıza çıkar.

Tarık Dursun Kakıncı, *100 Filmde Başlangıcından Günümüze Gerilim/Polisiye Filmleri* adlı eserinde, bu roman türünün eskiden adının cinai romanlar olduğunu, daha sonra batılılaşmamıza örneklik etsin diye polisiye romana dönüştüğünü belirtir¹ ve polisiye romanı şöyle tanımlar: ”(...) *Bir suçun, çoklukta bir cinayetin kimin eliyle ve nasıl işlendiğini bulma odağı çerçevesinde gelişen romanlardır.*”²

Polisiye romanlar genellikle bir cinayetin işlenmesi ve cinayeti işleyenin, bir dedektif tarafından aranıp bulunmaya çalışılmasını konu edinir.

Bu tür romanlarda bir sırrın çözülmesi esas olduğundan mantık oldukça çok kullanılır. Çünkü içinden çıkılmaz bir durum var. Olayı araştıran kişi ya da dedektif çeşitli ipuçları ya da bulgulardan hareketle işin içinden çıkmaya çalışmaktadır. Yani mantığını kullanarak sırlı olayları çözmeyi başarmaktadır.³

Polisiye romanın üç temel öge üzerine kurulduğu söylenebilir. Bunlar cinayet (suç), cinayeti işleyen katil ve cinayeti çözmeye çalışan dedektif (polis)’tir.

Polisiye eserlerde mutlaka bir suç ve suçlu vardır. Ancak bir eserde suç ya da suçlunun olması o eseri polisiye yazını kılmaz. Çünkü polisiye türlerin kendine has kuralları vardır. Polisiye üzerinde eserler yazan Robert Knox, bu kuralları “Polisiyenin On Emri” başlığı altında şöyle sıralar:

---

¹ Tarık Tursun Kakıncı, *100 Filmde Başlangıcından Günümüze Gerilim / Polisiye Filmleri*, Bilgi Yayınevi, Mart 1995, s.11.

² A.g.e., s.21.

³ Berna Moran, *Türk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış-3*, İletişim Yayınları, İstanbul 2001, s.107.

“1.Suçlu, öykünün başlarında sözü edilmiş birisi olması, ama okurun düşüncelerini izlemesine izin verilmiş biri olmalıdır.

2.Bütün olağanüstü ya da doğaötesi öğeler doğal olarak yasaklanmıştır.

3.En çok bir gizli odaya ya da gizli geçide izin verilir.

4.Öykünün yazılış tarihinde daha bulunmamış hiçbir zehir ve öykünün sonunda uzun bir bilimsel açıklama gerektirecek hiçbir alet kullanılamaz.

5.Öyküde hiçbir Çinliye rastlanmamalıdır.

6.Dedektife hiçbir şey kaza ile yardımcı olmamalı, dedektif sonradan doğru çıkacak önseziye kapılmamalıdır.

7.Suçtu dedektifin kendisi işlememelidir.

8.Dedektif, okura incelemesi için sunulmayan hiçbir ipucu ile karşılaşmamalıdır.

9.Dedektifin aptal arkadaşı, aklında geçen hiçbir düşünceyi saklamamalıdır. Zekâsı, ortalama okurunkinden az, ama çok az derecede düşük olmalıdır.

10.Okur buna gerektiği gibi önceden hazırlanmadıysa, ikiz kardeşlere, genelde de birbirine benzeyen kişilere yer verilmemelidir.”⁴

Polisiye roman türünü diğer roman türlerinden ayıran en önemli özelliği cinayet ve bu cinayeti araştıran dedektif elindeki bulgulardan yararlanarak düğümü çözüme çalışır. Hemen hemen bütün bu romanlar başarılı bir biçimde sonuçlanır. Yani suçlu ya da katil bulunur. Romandaki sırlı olay çözülmüş olur. Dolayısıyla baştan beri okuyucuyu kendisiyle beraber meraklı bir şekilde sürükleyen dedektif, roman sonunda ona derin bir nefes aldırır. Polisiye roman yazarı Ahmet Ümit,

---

⁴ Robert Knox, “Polisiyenin On Emri”, *Virgöl Dergisi*, Nr. 5, Şubat 1998, s.7.

edebiyatla suçu birbirine yakınlaştırarak, özellikle suç ile edebi romanların ikisinde de, başta bir belirsizliğin olduğu ve sonda da bir rahatlama sağladığını belirtir.⁵

T. Dursun Kakinç bu yönüyle polisiye romanları masala benzeterek şöyle bir ifade kullanır: “*polisiye romanda kitlesel edebiyatın bütün çeşitlemelerinde olduğu gibi, doğrudan doğruya masala ulaşan bir arayış vardır.*”⁶

Polisiye romana toplumsal açıdan yaklaşan yazarlar da vardır. Örneğin Ernest Mandel bu tür ile ilgili şöyle der: “*Dedektif romanı mutlu son diyarıdır. Suçlu daima yakalanır. Adalet daima yerini bulur. Suça asla prim verilmez. (...) Suç, şiddet ve cinayeti ele almasına karşın, dedektif romanı, yatıştırıcı, toplumsal bakımdan bütünleştirici bir yazındır.*”⁷

Polisiye roman ile ilgili görüşler hâlâ netlik kazanmış değildir. Yazarlarımızdan kimisi hâlâ ona edebiyatın üvey evladı gözüyle bakmakta bazıları ise bu tür görüşlere kesinlikle karşı çıkmaktadır. Örneğin Zeynep Ergun *Kardeşimin Bekçisi* adlı kitabında şu sözleri sarf eder: “*Dedektif roman genellikle kaçış yazını olarak görülür. Türü oluşturan yapıtlar geniş kitleler tarafından kolay ve çabuk okunan fazla ciddiye alınmayan ucuz kitaplardır. (...) Dedektif romanın kaçış yazını olarak nitelendirilmesinin önemli bir nedeni, romanın sonunda suçun aydınlığa kavuşmasıdır.*”⁸

Bu doğrultuda Tacettin Şimşek bir yazısında, polisiye romanların her yaş ya da gruptaki insanların ilgi duyabileceği eserler olduğunu şu cümlelerle belirtmiştir: “*İnsanda doğuştan var olan merak duygusunun tatmini, ciddi ağır başlı edebi metinlerin estetik ve felsefi derinlik itibari ile yorucu oluşları, okuyucunun karmaşık olayları çözümlene konusunda roman kahramanı ile yarışma isteği ve polisiye romanın, okuyucuyu, yaşadığı reel ortamdan kaçırma işlevi.*”⁹

⁵ Ahmet Ümit, Ceza Eğitmez, Evcilleştirir”, *Radikal Kitap*, nr. 264, Nisan 2006, s. 26.

⁶ Kakinç, *a.g.e.*, s.26.

⁷ Ernest Mondel, *Hoş Cinayet*, YazınYayıncılık, İstanbul 1996, s.68.

⁸ Zeynep Ergun, “*Kardeşimin Bekçisi*”, *Başlangıcından İkinci Dünya Savaşına Kadar İngiliz Dedektif Yazını*, Everest Yayınları İstanbul, 2003.

⁹ Tacettin Şimşek, “Romandaki Hafiye Ya da Polisiye Roman”, *Hece Türk Roman Özel Sayı: 65-67*.Mayıs-Temmuz, 2002, s.510–511.

Yine bu görüşe paralel olarak Tacettin Şimşek bir yazısında şu ifadeleri kullanır: “*Son dönemde moderniteyle hesaplaşma iddiasını seslendiren postmodern tavır, polisiyeyi de edebi eserler arasında değerlendirme eğilimindedir. (...) Ancak bütün bunlar, yine de polisiye romanın edebiyat ve estetik normlar çerçevesinde fazla ciddiye alınmayan bir tür olduğu gerçeğini değiştirmiyor. Bu yönüyle polisiye romanı edebiyatın üvey evladı olarak tanımlamak yanlış olmaz.*”¹⁰

Polisiye roman üzerinde geniş çapta araştırmaları olan Erol Üyepazarcı ise polisiye roman ile ilgili görüşlerini belirtirken, onları zevkle okuduğunu ve üvey evlat muamelesi yakıştırmasının yanlış olduğunu belirtir. Bu konuyla ilgili şunları söyler: “*Her zaman gerine gerine polisiye roman okumaktan zevk aldığımı, polisiye romanın edebiyatın en canlı ve en etkileyici türlerinden biri olduğunu söylerim. Polisiye romanın ikinci sınıf bir edebi tür olduğu biçimindeki zırva fikrin yanlışlığını hep vurgularım. Bu yanlışlığın polisiye romanın ne olduğunu anlamamaktan geldiğine inanıyorum...*”¹¹

Farklı bir gözle bakılan polisiye romanlara artık eskisi gibi edebiyatın üvey çocuğu gözüyle görülmemektedir. Artık bu romanların geniş bir okur kitlesi vardır. Özellikle son zamanlarda bu tür eserlerin sayısında artış görülmüş, bu konuda orijinal eserler ortaya konulmuştur. Bu da polisiye romanın yükselişe geçtiğini göstermiştir.

1.2. POLİSİYE ROMANIN KISA TARİHİ

Polisiye türünün var oluş serüveni bundan yüz altmış sekiz yıl önce başlar. Türün ilk örneğini, belki de klasikleri arasında sayılan *Morg Sokağı Cinayeti* (1841)’ni *Grahms Magazine* dergisinde yayımlayan Edgar Allen Poe (1809–1849) verir.¹² Böylece Auguste Dupin karakteriyle de ilk dedektifi örneklendirir. Bu eserininin yanı sıra *Çalınan Mektup* (1842), *Marie Roget’in Esrarı* (1843)

¹⁰ Şimşek, A.g.e s.510–511.

¹¹ Erol Üyepazarcı, *Korkmayınız Mister Sherlock Holmes!*, Türkiye’de Polisiye Romanın 125 Yıllık Öyküsü (1881-2006), C.1, Oğlak Yayıncılık, 2008, s.10.

¹² Kakinç, a.g.e., s.12.

romanlarıyla şair ve öykücülüğü yanında “Polisiye Romanın Babası” unvanını almıştı.¹³

Ancak bazı araştırmacılar bu örnekleri türün ilkleri olarak görmemekteler. Shakespeare’in *Hamlet*’ini ilk polisiye olarak kabul edenler vardır. Çünkü *Hamlet* babasının katilini ararken çeşitli ipuçlarını toplar ve bunları bütünleştirip katili ortaya çıkarmaya çalışır. Tarık Dursun Kakinç bu durumu şöyle açıklar:

*Bu tür edebiyatın başlangıcı olarak, Edgar Allan Poe ve hikâyesi “Morg Sokağı Cinayeti” alınır. Kimilerine göre, polisiye romanlar Poe’dan çok önceleri, sözgelisi Shakespeare’in Hamlet’iyle başlamıştır. “Hamlet”, gelecekte adları en ünlü polis ‘hafiyeler’i olarak, bu tür romanlara tutkun okur gönüllerinde taht kuracak sayısız ‘kahraman’ların ilkidir de. Bir tragedya havasında, Hamlet, öldürülen (polisiye romanlar sözlüğüne göre “katledilen”) babasının katilini ararken, o romanlara özgü akılcı bir kuşku avcılığına çıkar. Durmadan ipuçları toplar, bunları inceler, bütünleyip katili ortaya çıkarmaya çalışır.*¹⁴

Bu konuda Erol Üyepazacı da Poe’dan önce polisiye roman örneklerinin olabileceğini şu sözlerle ifade eder:

*Polisiye romanın, 1841 Nisan ayında ABD’de Philadelphia’da çıkan Graham Magazine dergisinde yayımlanan Edgar Allen Poe’nun “The Murders in The Rue Morgue” (Morgue Sokağı Cinayeti) adlı öyküsüyle başladığı genel kabul gören bir konudur. Ancak bizim gibi, polisiye romanı “muamma içeren suçun öyküsü” olarak kabul edenler için bu ünlü öyküden daha önce polisiye roman kavramı içinde düşünülebilecek bazı yapıtlar söz konusu olabilir.*¹⁵

Bazı araştırmacılar ise suç kavramının tarihinin, aslında polisiyenin de tarihi olduğunu savunurlar. Ahmet Ümit’e göre suç kavramı insanın ilk var oluşuyla başlar. Dolayısıyla cinayette o zamandan itibaren vardır. Habil ve Kabil kardeşlerin olayını örnek vererek 19. yüzyılın ve Poe’nun polisiyenin başlangıcı olamayacağını şu ifadelerle ıspatlamaya çalışır:

¹³ Şimşek, a.g.e., s.510.

¹⁴ Kakinç, a.g.e., s.11.

¹⁵ Üyepazacı, a.g.e., s.41.

Klasik polisiyenin başlangıcı olarak 19. yüzyılın ortaları gösterilir. Oysa suçu ve cinayeti anlatan metinlerin tarihi çok daha gerilere, tarihin başladığı günlere uzanır. Suç, insanoğlunun bir varoluş biçimidir. Gerçekten de cinayeti ya da sonuçlarını anlatan ilk metinler, günümüzden binlerce yıl önce yazılmıştı. Hitit saray cinayetlerinin sonuçlarını konu alan Telipinu Fermanı ya da Sophoklesin ünlü yapıtı Kral Oidupus gibi. Bu metinlerin içinde Eski Ahit'te Kabil ve Habil bölümünde anlatılan cinayet öyküsü en çarpıcı olanıdır. Bu hikâyeye sadece çarpıcı bir mesel olmaktan çıkmış, suçu ya da cinayeti anlatan yazara kolay kolay değişmeyecek/değiştirilemeyecek bir model olmuştur.¹⁶

Ayrıca çeşitli sözlü edebiyat ürünlerinde (destan, masal, efsane vb.) Binbir Gece Masallarında, Ezop Masalları'nda ya da Shespeare'in oyunlarında... Polisiye unsurlara rastlanır. Ancak tüm bu ürünler polisiyeye zemin hazırlayan eserlerdir, polisiye değildir.¹⁷

Ernest Mandel ise polisiyenin temelini "iyi haydut" hikâyelerine dayandırarak, Robin Hood, Vilpius'un *Rinaldo Rinaldini*'si, Schiller'in *Haydutlar ve Yitik Namustan Ötürü Suçlu*'sunu örnek verir.¹⁸

Yine Mandel'e göre 19. yüzyılın ilk yarısında suçların artması ve basın özgürlüğünün gelişmesi polisiye türü eserlere merakı da beraberinde getirmiştir. Buna örnek olarak da Thomas De Quincey (1785–1859)'nin 1827'de çıkan *Güzel Sanatların Bir Dalı Olarak Cinayet* adlı kitabını gösterir. Thomas De Quincey, bu eserinde meraklıların dedektif romanlar üzerinde kafa yormalarını ısrarla istemiş ve böylece Edgar Allan Poe, Gaboriou ve Conan Doyle'a yol açmıştır.¹⁹

Quincey, cinayete başka bir gözle bakar. Ona göre cinayet işlemek gerçekten de kötü bir şey; ancak işlendikten sonra yapılacak bir şey olmadığından artık cinayete estetik açıdan bakılması gerekir. Quincey, bununla ilgili şu ifadeleri kullanır:

¹⁶ Ahmet Ümit, "Tanrı Yazar mı, Yazar Tanrı mı?" *Radikal Kitap*, Nr. 267, Nisan 1006, s.22.

¹⁷ Habibe Gezer, "Türk Edebiyatında Polisiye Roman ve Ahmet Ümit'in Polisiye Roman Kurguları", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, 2006, s.18.

¹⁸ Mandel, *a.g.e.*, s.19.

¹⁹ *A.g.e.*, s.24.

“Bir cinayet henüz işlememişse, hatta işlenmekte bile değilse, ama işleneceğine dair kulağımıza bir söylenti gelmişse, hiç tereddüt etmeden onu ahlaki açıdan ele alalım. Ama varsayalım ki işlendi, olupbitti, sona erdi, ya da yapıldı, oldubitti, denecek duruma geldi; varsayalım ki öldürülen zavallı adam acılarından kurtuldu, bunu yapan alçak adam da kimbilir nereye toz oldu; yine varsayalım ki bizde kaçan keratayı yakalamak için elimizden gelen her şeyi yaptık ama nafile falan filan; öyleyse, diyorum ben, bu durumda erdem ne işe yarar? Ahlaka yeteri kadar ödün verilmiş, artık zevkin, beğenin, güzel sanatların sırası gelmiştir. Olay üzücüdür hiç kuşkusuz, son derece üzücü; ama artık bunu düzeltemeyiz. Bunun için kötü bir konudan mümkün olan en iyiyi almaya çalışalım; tabi bu olayı ne kadar sıkarsak sıkalım ahlak bakımından işe yarayacak bir şey çıkarmak mümkün olmadığından, onu estetik açısından ele alalım ve bu yola bir şeyler verip veremeyeceğimize bakalım.

Sağduyulu insanın mantığı işte budur. Peki, bunun sonucu ne olur? Gözyaşlarımızı dindiririz...”²⁰

Quincey'nin bu eseri ve eserdeki düşünceleri polisiyenin batıdaki gelişimine katkıda bulunmuş ve bu türün yazarlarına kolaylık sağlamıştır.²¹

Batıdaki gelişmeler Poe'dan sonra devam etmiştir. Poe'nun yanı sıra Emile Gaboriau (1832–1873), Arthur Conan Doyle (1859-1930), Maurice Leblanc (1864–1941), Gaston Leroux (1868–1927), Pierre Souvestre (1874–1914) ve Marcel Allain (1885–1969) gibi yazarlar da polisiyenin kurucuları arasında sayılırlar.²²

Polisiye romanın ikinci yazarı ise Poe'dan yirmi yıl sonra 1863'te yazdığı *Lerouge Olayı* (L'affaire Lerouge), adlı romanıyla Emile Gaboriau (1832–1873) olmuştur. Gaboriau, birbiri ardına yayımladığı *Orchival Suçu* (Le Crime D'Orcival), *113 Numaralı Dosya* (1867) (Le Dossier N:113), *Paris Mahkûmları* (1868) (Les

²⁰ Thomas De Quincey, *Güzel Sanatların Bir Dalı Olarak Cinayet*, (Çev.: İsmet Birkan), Ayraç Yayınları, 1998, s.11.

²¹ Mandel, a.g.e., s.19.

²² Andre Vanoncini, *Polisiye Roman*, (Çev: Galip Üstün). İletişim Yayınları, İstanbul, 1995, s.25-31.

Esclaves de Paris) romanlarıyla ilk Fransız polisiye yazarı olma hakkına sahip olmuştur.²³

Polisiye romanın İngiltere'deki temsilcisi Arthur Conan Doyle (1859–1930) ise roman kahramanı Sherlock Holmes ile okur karşısına çıkar. *Kızıl Leke* (Study in Scorlet) (1887) adlı eseriyle polisiye yazarlığına başlayan Doyle, daha sonra *Dörtlerin Parolası* (The Sing of The Four), 1892'de de Short Stories (kısa hikâyeler) adıyla *Sherlock Holmes'un Maceraları'nı* (Adventures of Sherlock Holmes) kaleme alır.²⁴

Maurice Leblanc (1864–1941) ise, Victor Hugo'nun '*Sefiller*'inden Jean Valjean'ın, Alexadre Dumas'ın '*Üç Silahşorlar*'ından d'Artagnan'ın, Conan Doyle'un dedektifi *Sherlock Holmes*'un bütün sevimliliğini bünyesinde toplayan "*Arsene Lupin*" tipini polisiye dünyasına armağan eder. Böylece *Arsene Lupin* şahsında milliyetçi, her türlü güzel hayali gerçekleştirebilecek yeteneğe sahip yenilmez bir kahraman sahneye çıkar.²⁵

Polisiye romanın kurucuları arasında son olarak söz edeceğimiz iki yazar ise "Fantomas" tipinin yaratıcıları Marcel Allain (1885–1969) ile Pierre Souvestre (1874-1914)'dir. Bu ikiliden Allain, o dönemin tanınmış gazetecilerinden Souvestre'in yanında gazeteciliğe başlamış ve ikili 1909 yılında ilk eserlerini vermişler ve daha sonra *Fantomas*'ı yaratmışlardır.²⁶

XIX. yüzyılın son yıllarıyla XX. yüzyılın başlarında ilk olarak ABD'de '*Dime Novels*' (On Paralık Öyküler) olarak adlandırılan ve edebî değeri olmayıp sadece kâr amaçlı yazılıp pazarlanan polisiyeler ortaya çıkmıştır. Daha sonra çeviri yoluyla Fransa ve diğer ülkelere de yayılmıştır Bu kitaplar çok ucuza satılmakta ama en kötü kâğıtlara basılmaktadır. Ucuzluklarından ötürü *On Paralık Öyküler* (Dime Novels) diye adlandırılmaktadırlar.²⁷

²³ Üyepazarcı, *a.g.e.*, s.53-54.

²⁴ *A.g.e.*, s.64-67.

²⁵ Şimşek, *a.g.e.*, s.512.

²⁶ Üyepazarcı, *a.g.e.*, s.94-98.

²⁷ *A.g.e.*, s.102.

Bu türün en önemli kahramanları; *Nick Carter ve Nat Pinkerton*'dur. Nick Carter öyküleri XIX. yüzyılın son yıllarında ortaya çıkmıştır. Dizinin ilk yazarı John Russel Coryell (1851–1924)'dir. Diğer *Nick Carter* yazarları ise şunlardır: Dey Frederic Merrill, Van Ronselaer, Edwart Stratamaye, Michael Avollone. 62 *Nick Carter* öyküleri günümüze kadar süregelmiş.²⁸

Özellikle ikinci dünya savaşından sonra polisiye roman iyi bir gelişme gösterir. İngiltere’de İlk örnekleri verilen bu tarz Amerika’da gelişme gösterir. Daha sonra ve Fransa’da da bu yönde çalışmalar başlar. Bu türün en önemli özelliği başta bir cinayet ve cinayeti ipuçlarıyla çözmeye çalışan bir dedektif. Bu yapının önde gelen ismi İngiliz yazar Agâhta Christie’dir.

Yaratığı ‘*Hercule Poirot*’ tipiyle *Şark Ekspresinde Cinayet* (1936), *Styyles’daki Esrarengiz Vaka* (1963) , *Nil Cinayeti* (1963) , *Katil Kim* (1981) gibi romanlarıyla yukarıda belirtilen tarzda roman yazılacaktır. Dorothy Sayers, Gilbert Keith Cherterson gibi yazarlar da bu türden roman yazarlar. ABD’den S. S.Von Dinc, John Dickson Con, Ellery Gueen, Erle Stanley Gardner gibi yazarlar da bu doğrultuda eserler verirler.²⁹ Ayrıca Mickey Spillane *Mike Hammer* romanlarıyla bu alanda güzel eserler meydana getirir.

Günümüzdeki yabancı polisiyeleri, özellikle 2006'da yayımlanan polisiyeleri ve yazarlarını A.Ömer Türkeş şöyle sıralar: *M. Robotham'ın Şüphesi*, *James Patterson Mary Mary*, *Maxime Chattam'ın Karanlığın Soluğu*, *Jonathan Kellerman'ın Öfke*, *Jeremiah Healy'nin Tıpkı Uyku Gibi*, *P. J. Tracy'nin Oynamak İster misin?* *Clive Cusser'in Truva Hazinesi*, *J. Madison Davis'in Van Gogh Komplosu*, *Subcomandante Marcos ve Jorge Semprun'un birlikte kaleme aldıkları Huzursuz Ölümler*, *Jorge Semprun'un Ramon Mercader'in İkinci Ölümü* ve *Henning Mankell'in Riga'nın Köpekleri*..³⁰

²⁸ A.g.e., s.104.

²⁹ Şimşek, a.g.e., s.512.

³⁰ A. Ömer Türkeş, Yabancı Polisiyeler, *Radikal Kitap*, Nr. 259, Mart 2006, s.6.

1.3. POLİSİYE ROMANIN TÜRKİYE'YE GİRİŞİ VE GELİŞİMİ

Türkiye’de polisiye romanının ilk örnekleri çeviri yoluyla gelmiştir. 19.yüzyılın ikinci yarısında edebiyatımız yerli romanda tanıştığı gibi polisiye romanlarla da tanışır. Türkçe’de ilk polisiye, 1881’de Ahmet Münif’in Fransız yazarı Panson de Terail’den *Paris Faciaları* adıyla tercüme ettiği romandır. Türkiye’de polisiye roman türünün ilk örnekleri arasında *Nick Carter*, *Sherlock Holmes* ve *Nat Pinketon* tercümeleri yer alır. Tercümelemlerle başlayan yayın faaliyetleri, zaman içinde Türk yazarların türe ilgi duymasıyla yerli ürünlerle de çeşitlenir ve zenginleşir. Tercüme ve telif eserler yoluyla polisiyenin Türkiye’deki serüveni ikinci meşrutiyete (1908) kadar ve ikincisi meşrutiyetten sonra olmak üzere iki döneme ayrılabilir.³¹

1881–1908 arasında Fransızcada çevrilen romanlarda ağırlıklı bir yer tutan bu romanlar genellikle polisiye bir olay, dramatik bir tarzda sunulur. Emile Gaboriau’nun *Orcival Cinayeti* adlı gerçekten önemli eserini *Tercüman-ı Hakikatte* tefrika ettikten sonra kitap olarak çıkarır. Ardından yine Gaboriau’nun bütün romanları Türkçe’ye çevrilir. Hüseyin Rahmi Gürpınar, Gaboriau’dan roman tercüme eden, dönemin genç yazarlarındanıdır. Dönemin padişahı ikinci Abdulhamit’in tutku derecesinde polisiye roman okuyucusu olması, polisiyenin Türkiye’de ilgi ile karşılama sebeplerinden biri olarak kaydedilebilir. Abdulhamit tercüme bürosuna polisiye roman tercüme edilmesi yönünde emirler vermekte, kendisi de yatmadan önce mutlaka polis romanları okumaktadır. Padişahın çok sevdiği polisiye romanları arasında Arthur Conan Doyle’un eserleri önemli bir yer tutmaktadır. Bu tutku nedeni ile olsa gerek padişah,1907’de İstanbul’a gelen Doyle’u huzuruna kabul eder ve onu madalya ile ödüllendirir. 1908’de 2. Meşrutiyet’in ilanı, daha önce yaşanan hafiyelik tercümesinin getirdiği tedirginliğin ortadan kaldırıp nispeten daha hürriyetçi bir dönemi başlatırken polisiye romanlarının sayısında da ciddi bir artışa neden olur. Arthur Conan, Doyle Garsto, Loslex Marrice Leblac, Marcel Âlin-Pirere Sovvestter gibi yazarların romanları Türkiye’ye kazandırılır ve Türkiye’deki polisiye romanları okuyucusu, bu yazarlarının yarattığı Sherlock, Roulatabille, Arsene Lupin, Fantoma gibi efsanevi kahramanlarla tanışır. Arsene Lupin’in Serüvenleri, Selami İzzet Sedes tarafından 1934’de dizi olarak Türkçe’ye

³¹ Şimşek, *a.g.e.*, s.512.

aktarılır ve Arsen Lüpen, 813, *Altın Murselles*, *30 Tabutlu Oda*, *Yeşil Gözlü Kız*, *Esrarengiz Konak* adlarıyla yayınlanır.³²

Ancak türe ait bu düzeyli örnekler arasına nispeten daha sıradan ürünler de karışır. Hedef kitle olarak öğrenim düzeyi düşük okuyucuları seçen bu romanlarının en tanınmış kahramanları arasında *Nick Carker* ve *Nat-Pinkerton* ismi öncelikle sayılabilir.1928 harf inkılâbına kadar yüz elliden fazla *Nat-Pinkerton* hikâyesinin Türkçe'ye çevrilmiş olması bu örneklerin gördüğü ilgiyi de sezdirir niteliktedir.

1930'lu yıllarda polisiyede yeni bir tarz dünyayı sarar. Christi'den yapılan ilk tercüme *Şark Ekspresi Cinayeti* adıyla 1936'da kitap olarak yayımlanır. 1950'den sonra da başta Agâhta Christie olmak üzere, “muamma romanı” türünün temsilcileri Dorothy Sayers, Gilbert Keith Chesterdon, S. S. Van Dine (Willard Huntington Wright), Ellelry Queen, John Dicson Carr, Erle Stanley Gardner, Mignon Eberhard, Edgare Wallace, Ruth Rendell gibi yazarlar ile, “kara roman” olarak adlandırılan türün usta isimleri Dashiell Hammett (Sam Spide'in yaşatıcısı), Raymond Chandler (Philip Marlow'un yaşatıcısı), W. R. Burnett, Mickey Spillane (Mike Hammer'in yaşatıcısı), Leo Mallet vb. yazarların romanları Türkçeye çevrilmiş ve ilgiyle karşılanmıştır. Polisiyenin öncü yazarlarından Georges Simenon'dan da yapılan çevirileri de listeye ilave etmek gerekir.

Ahmet Mithat Efendi'nin 1884 yılında yayınlanan *Esrâr-ı Cinayet* adlı romanı polisiye türünün ilk yerli örneği durumundadır. Arsene Lupin'i Türkçe'ye kazandıran Fazlı Necip'in başarısız birkaç denemesi sayılmazsa, 1908'den sonra çeviri romanlarda olduğu gibi telif romanlarda da nicelik bakımından büyük bir gelişme görülmüştür. Yervant Odyan Efendi'nin 1912 tarihli, *Abdülhamid ve Sherlock Holmes* isimli eseri dönemin ilk telif romanıdır. Onu takip eden ve başarılı bir örnek olarak tanımlanabilecek *Türkler'in Sherlock Holmes'u Amanvermez Avni* dizisi Ebussüreyya Sami tarafından kaleme alınmıştır. Türün en başarılı örneği

---

³² Şimşek, s.512–513.

kuşkusuz Peyami Safa'nın Server Bedii takma adıyla yazdığı *Cingöz Recai*'nin maceralarıdır.³³

Cingöz Recai bütün sevimliliğiyle, Türkiye'de birkaç kuşak ilgiyle okumuştur. Arsene Lupin'den ilhamla oluşturulmuş taklit bir tip olmasına rağmen, ortaya çıktığı dönemin yerli ve yabancı sıradan polisiye romanlarıyla karşılaştırılmayacak kadar nitelikli bir dizidir. Taşdığı bazı espri öğeleriyle kimi zaman *Arsene Lupin*'i bile gölgede bıraktığı söylenebilir. Bu tipler arasında Kartal İhsan, Civa Necati, Ele geçmez Kadri, Kan dökmez Remzi, Kara Hüseyin gibi kahramanlar ortaya çıkar.

1928'den sonra kaleme alınan yerli polisiye romanlarda Ercüment Ekrem Talu'nun *Meşhedi*, Murat Akdoğan'ın *Orhan Çakıroğlu*, Ziya Şakir'in *Gâvur Mehmet*, Ziya Ebuzyiya'nın, *Ali Karafe* tipleri ilk akla gelen örnekler arasındadır. Bu isimler dışında İskender F. Sertelli, Hikmet Münir, Hamdi Varoğlu, Bedirhan Çınar M. Cahit Gündoğdu, Vural Sözen gibi imzalar da eserleriyle Türk polisiye romanına önemli katkılar yapmışlardır.

Aziz Nesin'in Nurhayat, Kemal Tahir'in F.M. Afif Yesari'nin *Muzaffer Ulukaya* takma adlarıyla yazdıkları polisiye romanları vardır. Kemal Tahir ve Afif Yesari Türkiye'de polisi ve türünün başarılı iki yazarıdır. Özellikle 1950'li yıllarda Türkçe'ye Kemal Tahir'in kalemiyle çevrilen *Mike Hammer* dizisi, çok önemlidir. *Mike Hammer* Mickey Spillane'in yaşattığı bir dedektif tipidir. Kemal Tahir'in elindeki tercüme edilecek *Mike Hammer* romanı kalmayınca, F. M. takma adıyla dört tane yeni hikâye yazmıştır. Ardından kendi yaşattığı *Sam Krasmer* adlı kahramanın serüvenlerini anlatır. Kemal Tahir'den sonra *Mike Hammer*'ın yerli versiyonu Afif Yesari tarafından sürdürülür. Afif Yesari *Muzaffer Ulukaya* takma adıyla yüze yakın *Mike Hammer* hikâyesi yazar.³⁴

1960'lardan sonra siyasî tansiyonun yükselmesi ile birlikte polisiye yazımında bir azalma gözlenmiştir. Nihal Karamağaralı, Zuhul Kuyaş ve Nazım Mirkelam'ın

³³ Üyepazarıcı, *a.g.e.*, s.136-157

³⁴ A. Ömer Türkeş, "Polisiye Tarihimize Kısa Bir Yolculuk", *Radikal Kitap*, Ağustos, 2001. <http://www.blogcu.com/romanyazilari/1790150>. (Erişim tarihi: 25 Aralık 2009)

klasik çağ polisiyelerinin kapalı mekânda geçen muamma çözümlerine dayalı romanları dışında Ümit Deniz'in artık eskisi kadar ilgi toplamayan birkaç Murat Davman macerasını sayabiliriz. Umran Nazif'in *Aşk Üçgeni* hikâyesi ile Erhan Bener'in *Kedi ve Ölüm* ile *Loş Ayna* adlı romanlarında da polisiye kalıplarının kullanıldığını söylemek mümkündür.³⁵

A. Ömer Türkeş Türkiye'de 1980'lerin bir bellek yitimiyle açıldığını, polisiyenin yüzyıllık geçmişine kimsenin dönüp bakmadığını, polisiyeye yeni yeni yazılan bir tür muamelesi yapıldığını belirtir. 1980'li yıllardaki ilk örnekler ise Erhan Bener'in *Sisli Yaz* (1984) ve Çetin Altan'ın *Rıza Bey'in Polisiye Öyküleri* (1985) Pınar Kür'ün *Bir Cinayet Romanı* (1989) ve Ümit Kıvanç'ın *Bekle Dedim Gölgeye* (1989) adlı polisiyeleri ile Mehmet Eroğlu'nun *Issızlığın Ortasında* (1984), *Geç Kalmış Ölü* (1984) ve *Yarım Kalan Yürüyüş* (1986) romanları da siyasî polisiye örnekleridir.³⁶

1990'lı yıllarda, *Havyar Operasyonu*, *Cellât*, *Mavi Beyaz Rapsodi* gibi gerilime dayalı muamma sorun eksenli romanlarıyla Osman Aysu; *Sis ve Gece*, *Agatha'nın Anahtarı*, *Kar Kokusu* gibi kara roman ile muamma roman bütünlüğü içindeki psikolojik, toplumsal motifler taşıyan romanlarıyla Ahmet Ümit polisiye romanın bugününü temsil eden, geleceğine dair de aydınlık mesajlar veren yazarlardır. 1999 *Kaktüs Kahvesi* Polisiye Roman Yarışması'nda *Çıplak Ceset* adlı romanıyla birincilik ödülünü alan Celil Oker, aynı yarışmada *Rüzgârsız Şehir* adlı romanıyla jüri özel ödülünü kazanan Cenk Eden polisiye türünün genç kuşak temsilcileri olarak dikkati çekmektedirler.³⁷

1990'lı yıllar yerli polisiyeler için bir altın çağın başladığının habercisidir. Levent Aslan, *Karanlığın Gözleri* (1991), Taner Ay, *Marsyas'ın Cesetleri* (1992) Erhan Bener, *Gece Gelen Ölüm* (1992), Engin Geçtan, *Kırmızı Kitap* (1993), Osman Aysu *Havyar Operasyonu*, *Mavi Beyaz Rapsodi*, *Cellât romanları*, Piraye Şengel *Gölgesiz Bir Kadın* (1994), Murat Çulcu, *Baykuşlar Vadisi* (1997), Ünal Bolad *Cinnet* (1998), Reha Mağden *Yazlıların Tableti* (1999), Armağan Tekdöner *Çıracık* (1999), Orhan Pamuk *Benim Adım Kırmızı* (1999), Sadık Yemni *Amsterdam'ın Gülü*

³⁵ Türkeş, a.g.m.

³⁶ A.g.m.

³⁷ A.g.m.

adlı eserleriyle ve Akif Piriççi de *Felidea* dizisiyle iyi birer polisiye yazarı olduklarını kanıtladılar. 1999 yılında başlatılan *Kaktüs Kahvesi* Polisiye Roman Yarışması, edebiyatımıza üç yeni yazar ve eser kazandırdı: Jüri özel ödülü verilen *Rüzgârsız Şehir*'de bilimkurgu ağırlıklı heyecan dolu hikâyesiyle Cenk Eden, Türk dilinde yazan İngiliz vatandaşı Birol Oğuz'un ödülsüz ama başarılı romanı *Siyah Beyaz* ve birincilik ödülü verilen Celil Oker'in *Çıplak Ceset* ve Ahmet Ümit'in *Sis ve Gece*, *Kar Kokusu*, *Agatha'nın Anahtarı*, *Patasana* adlı eserleri örnek olarak söyleyebiliriz.³⁸

Okuyucunun yakın ilgisine, yayıncıların satış memnuniyetine rağmen, Türkiye'de edebiyat çevrelerinin polisiyeye her zaman mesafeli durduğu söylenebilir. Ancak bu, yazarların nitelikli polis romanı yazma arayışını ortadan kaldırmamaktadır. Örnek olması bakımından Çetin Altan'ın *Rıza Bey'in Polisiye Öyküleri*, Taner Ay'ın *Marsyas'ın Cesetleri*, Akif Piriççi'nin *Felidea* adlı romanları polisiye türüne ait nitelikli ürünlerdir.

Polisiye yazarı Ferhat Ünlü, bizdeki polisiyenin geldiği nokta ile ilgili olarak şu ifadeleri kullanıyor: *Türk polisiyesi modern dönemi yakalayamadı, klasik dönemde hiç yoktu. Şimdi taklitçilikten kurtularak postmodern döneme yetişmeye çalışıyor.*³⁹

---

³⁸ Gezer, *a.g.e.*, s.37.

³⁹ Ferhat Ünlü, "Polisiye Taklitten Kurtuldu", *Yeni Şafak Pazar Eki*, 8 Temmuz 2007, s.6.

2. MICKEY SPILLANE VE KEMAL TAHİR'İN POLİSİYE İLE İLGİLERİ

2.1.MICKEY SPILLANE VE MIKE HAMMER ESERLERİ

Mickey Spillane (1918–2006), Türkiye polisiye roman tarihinde ilginç yeri olan bir yazardır. Yarattığı kahraman *Mike Hammer* öyküleri okuyucu tarafından çok tutulunca ve kendisi bu romanları yazmayı durdurunca onun yerine yerli yazarlarımız üretime devam etmiş ve üçyüze yakın yerli *Mike Hammer* öyküsü 1954–1962 arasında yayınlanmıştır. *Mike Hammer* ülkemizde polisiye roman türünde çok tanınmış ve sevilmiştir. Özellikle dönemin polisiye okurları tarafından beğeniyle okunmuştur.⁴⁰

Asıl adı Frank Morrison Spillane olan Mickey Spillane, bir New York'lu bir barmenin oğludur. New York'ta doğmuştur. Kansas State Üniversitesi'ndeki eğitimini tamamlayamamış; mesleğe polisiye dergilerde kısa öyküler yazarak başlamıştır.

Daha sonra yarattığı bir detektif olan “Mike Danger”ın öykülerini çizgi roman olarak yayınlamış ve diğer çizgi roman yazarlarıyla ortak olarak “Captain America” ve “Captain Marvel” gibi çizgi roman dizilerinde yazar olarak çalışmıştır.

İkinci Dünya Savaşı'nda ABD Hava Kuvvetleri'nde görev yaptıktan sonra bir süre ünlü Barney Sirk'inde tramlenci ve sonra FBI ajanı olarak çalışmış ama bu işleri sevememiştir. Bu sıralarda yeni evlidir ve çok para kazanmak istemektedir.

Dokuz günde yazdığı ve Kemal Tahir'in çevirisiyle dilimize *Kanun Benim* diye kahramanının karakterini tam yansıtan bir şekilde tercüme edilen ilk Mike Hammer öyküsü “I, The Jury” çok büyük bir başarı kazanıp bütün dünyada 60 milyon satınca yazarlığa karar vermiş ve art arda *Mike Hammer* öyküleri yazmaya

---

⁴⁰ Üyepazarcı, *a.g.e.*, C.2, s.845.

başlamıştır. Erol Üyepazarcı'ya göre Spillane, polisiye romanı sırf para için yazdığını ve okuyucuya da müşteri gözüyle baktığını söyler.⁴¹

1953 yılına kadar beş Mike Hammer öyküsü daha yazar, hepsi olağanüstü satar; *My Gun is Quick* (Tabancam Hızlıdır)-1950;*Vengeance is Mine* (İntikam Almak Benim İşimdir) – 1950, *The Big Kill* -1951 (Büyük Ölüm), *One Lonely Night*-1951 (Bir Issız Gece), *Kiss Me Deadly*-1952 (Öp Beni Öldüresiye) .Bu arada Mike Hammer romanı olmayan *The Long Wait* (Uzun Bekleyiş) adlı kitabı bile çıktığı ilk hafta üç milyon okuyucuya ulaşır.

Yazarımız 1953 yılında Yehova Şahitleri isimli dini topluluğa girince roman yazmayı bırakır ve girdiği tarikatın propagandasını yapmak için Amerika'yı dolaşmaya başlar.

1962'de de yeni bir Mike Hammer öyküsü kaleme alır: *The Girl Hunters* (Kız Avcıları). Bunu *The Snake* 1964 (Yılan), 1950'nin ilk yıllarında yazıp 1966' da yayınladığı *The Twisted Thing* (Yanlış Düşünce) ve dilimize *Seks ve Cinayet* diye çevrilen *The Body Lovers* - 1967 ile *Survival – Zero*, 1970 (Yaşama Şansı –Sıfır) izler.

Mickey Spillane 1973 yılında ünlü bira üreticisi Miller firmasında çalışmaya başlayınca yine roman yazmayı bırakır 1989'a kadar ancak eskiden yazdığı kısa öykülerini topladığı kitapları yayınlanır. 1989'da *The Killing Man* (Ölüm Taciri) ile Mike Hammer öykülerine geri döner.

1995'te Amerika Polis Yazarları Derneği kendisini “Grand Master” (Büyük Usta) ilan eder. 1996'da son ve on üçüncü Hammer öyküsü *Black Alley* (Karanlık Yol) okuyucularıyla buluşur. Yazarımız 2002 yılında 84 yaşındayken son yapıtı olan *32 Classic Crime Story* (32 Geleneksel Cinayet Öyküsü) isimli kısa polisiye hikâyelerini yayımlar.⁴²

---

⁴¹ A.g.e., 846.

⁴² A.g.e., s.846.

Özellikle *Mike Hammer* öyküleri beyazperdede ve televizyon ekranlarında çok sık uygulama bulmuştur. *Kanun Benim* 1953 ve 1982’de *My Gun is Quick* 1957’de filme çekilmiş. *One Lonely Night* ise ünlü rejisör Robert Aldrich tarafından 1955’te beyazperdeye uyarlanmıştır.

Mike Hammer rolünü oynayan aktörleri hiç beğenmeyen Mickey Spillane, 1963’de çevrilen *The Girl Hunters*’da Mike Hammer rolünü kendi üstlenmiştir.⁴³

Erol Üyepazarcı’ya göre bu romanlarda, sadizm, seks ve şiddetin egemen olduğu ve sağcı hatta faşist bir dürtünün izleri görülmektedir. Mike Hammer, suç oranlarının artmasının ve resmi polisin başarısızlığının karşısında sıradan Amerikalının tepkisini simgeler. Mike Hammer’in eylemleri; suçlunun ne yaparsa yapsın yasanın istediği şekilde ele geçirilmesinin ve yargılanmasının yararsızlığının ve yetersizliğinin ilanıdır. Yine onun tabiriyle yumruklarıyla sevişen, dudaklarıyla dövüşen, katil ve kadın avcısı Mike Hammer bir anlamda hem yargıç hem cellât rolünü üstlenir.

Mike Hammer’e göre güzel kızlar ve dulların yanında katiller, suç baronları, rüşvetle satın alınan polisler, çürümüş siyasetçilerin egemen olduğu New York’u ancak bir adil ölüm meleği hizaya sokabilir.⁴⁴

Hammer öykülerinin şeması belli ve çok basittir. Küçük dünyası çok güzel, kendisine çok sadık ama onun hep aldattığı sekreteri Velda ile dürüst polis, New York Emniyet Örgütü’nden Pat Chambers’ten ibarettir.

Olayda bir zavallı kurban alçakça hatta kalleşçe öldürülür. Hammer durumdan görev çıkarır, hiç kimse istemese de bu zavallının öcünü almaya karar verir. Yumrukları ve ünlü 45’lik tabancasıyla ortalığı kan gölüne çevirir ve sonunda suçluyu bulur. Bu suçlular genelde çok güzel, Hammer’ in koynunda güzel saatler geçiren ama soğukkanlı bir katil olan uğursuz kadınlardır. İlk Mike Hammer öyküsü *Kanun Benim*’de bu rolü üstlenen Charlotte Manning’in Hammer’in kendisini öldürmemesi için karşısında yaptığı tahrikkar davranışı ve buna rağmen Hammer’in

---

⁴³ A.g.e., s. 847.

⁴⁴ A.g.e., s.847.

45’liğinin kurşununu karnına gömmesi çok ilginçtir. Böyle bir durumu beklemeyen ve elindeki küçük tabanca ile Hammer’i öldürmeyi tasarlayan Charlotte kurşunu yiyince şaşkınlıkla sorar:

—Bunu nasıl yapabildin?

Hammer’ in yanıtı çok şaşırtıcıdır:

—Hiç de zor olmadı.⁴⁵

Hammer öykülerinde olaylar çok hızlı gelişir. Öykünün muamma ögesi de, katil veya kurbanın tanımlanması da önemli değildir. Önemli olan kötünün cezasını anında görmesi; adaletin de Mike Hammer’in kıymet hükümlerine göre anında yerine gelmesidir. Bu arada kahramanımız doğal olarak olayların ağırlığı arasında biraz dinlendikçe güzel kadınlarla eğlenceli vakitler geçirecektir.

Bazı yazarlara göre Mike Hammer şiddet, kan, seks ve ilkel bir intikam duygusu batağında sürüklenen bir faşist küçük burjuvadan başka biri değildir.⁴⁶ Erol Üyepazarcı da Mickey Spillane’in Mike Hammer’ine bir eleştiride bulunarak Kemal Tahir’in hatta Afif Yesari’nin Mike Hammer’ini özgün Mike Hammer’e göre çok daha insancıl ve tutarlı bulur.⁴⁷

Bu konuda Ernest Mandel biraz insafsızca bir yargıda bulunarak bu eserlerin ancak genç ve eğitimsiz kişilerin okuduğu ilkel yapıtlar olduğunu dile getirir.⁴⁸ Ancak Spillane’in 1990’larda yayınlanan son iki Mike Hammer öyküsünün ilk öykülerinin başarı çizgisini yakalayamaması, günümüzün polisiye roman okurunun gelişmiş, toplumsal içerikli “ciddi” polisiye romanın izleyicisi olduğunu ve paranoyak eğilimli, acımasızlığı yücelten yapıtlara artık beğeni ile yaklaşmadığını, hatta ondan sıkıldığını göstermektedir.⁴⁹

⁴⁵ Mickey Spillane, *Kanun Benim*, (Çev. Ayşe Gül Güre), Can Yayınları, 2003, İstanbul, s.258.

⁴⁶ Bernhorda Roloff-Georg Seebten, *Cinayet Sinemast*, (Çev. Süheyla-Saliha N.Kaya), Alan Yayıncılık, İstanbul, 1997, s.283.

⁴⁷ Üyepazarcı, *Karkmayınız Mister Sherlock Holmes “Türkiye’de Polisiye Romanın 125 Yıllık Öyküsü (1881-2006)*, C.2, s.845.

⁴⁸ Mandel *a.g.e.*, s.105.

⁴⁹ Üyepazarcı, *a.g.e.*, s.848.

Türkçe'ye Çevrilmiş Mickey Spillane Eserleri

1954–1962 arası üçyüze yakın yerli ürün sahte öyküsünü okuduğumuz Mickey Spillane'in gerçek eserlerinin çevirilerini Erol Üyepazarcı kronolojik sıraya göre şu şekilde listelemiştir :⁵⁰

1. *Kanun Benim* (I, The jury) , 1954, F. M. İkinci (Kemal Tahir) çevirisi, Çağlayan Yayınları –Mike Hammer öyküsü. Aynı yapıt aynı isimle 1978 yılında Suna Develioğlu çevirisiyle Kitapsaray Yayınları tarafından, 1984 yılında Şevket Saraç çevirisiyle Tay Yayınları'nın “Mayk Hammer” serisinde; 2003 yılında tam bir çeviri olarak Ayşe Gül Güre çevirisiyle Can Yayınları'nın “Polisiye Dizisi”nde yayımlanmıştır.

2. *Kahreden Kurşun* (The Long Wait), 1954, F. M. İkinci (Kemal Tahir) çevirisi, Çağlayan Yayınları. Bu çeviri 1963 yılında İtimat Kitabevi'nce yeniden yayınlanmıştır. Ayrıca 1984 yılında *Cezanı Çekeceksin* adıyla ve Yaprak Burcu çevirisiyle Tay Yayınları'nın “Mayk Hammer” dizisinde de çıkmıştır. Aslında Mike Hammer öyküsü değildir.

3. *Kanlı Takip* (Vengeance is Mine), 1954, F. M. İkinci (Kemal Tahir) çevirisi, Çağlayan Yayınları-Mike Hammer Öyküsü. Bu çeviri 1962 yılında İtimat Kitabevi'nce ikinci kez basılmış, 1978 yılında Kitapsaray Yayınları tarafından İvi Özerel çevirisiyle *İntikam Benim* adıyla yeniden yayınlanmış; 1984 yılında da Yakut Güneri çevirisiyle ve *Belanı Bulacaksın* adıyla Tay Yayınları'nın “Mayk Hammer” dizisinde basılmıştır.

4. *İntikam Pençesi* (The Big Kill), 1954, F. M. İkinci (Kemal Tahir) çevirisi, Çağlayan Yayınları-Mike Hammer öyküsü. Bu çeviri 1962 yılında aynı adla İtimat Kitabevi'nce yeniden yayınlanmış; 1984 yılında Şevket Saraç çevirisiyle ve *Sıra Sendeyosma* adıyla Tay Yayınları “Mayk Hammer” dizisinde yeniden çıkmıştır.

5. *Ölüm Çemberi* (One Lonely Night), 1954, Ümit Deniz çevirisi, Ekicigil Yayınları-Mike Hammer Öyküsü.

---

⁵⁰ A.g.e., s.848-50.

6. *Son ığlık* (Kiss Me Deadly), 1954, F. M. ikinci (Kemal Tahir) evirisi, aęlayan Yayınları-Mike Hammer yküsü. Aynı eser yine 1954 yılında bu kez Plastik Yayınları tarafından Adnan Semih Yazıcıoğlu evirisi olarak *Öp Beni Öldüresiye* adıyla yayınlanmıştır. Ayrıca bu adla A. H. evirisiyle 1964 yılında ınar Yayınları'nca; 1984 yılında Yaprak Burcu evirisiyle Tay Yayınları'nın "Mayk Hammer" dizisinde; 2005 yılında Aslı Gül Güre evirisiyle Can Yayınları "Polisiye Dizisi"nde yeniden okuyucuyla buluşmuştur.

7. *Benden Kaçamazsın* (My Gun is Quick), 1954, Adnan Semih Yazıcıoğlu evirisi, Plastik Yayınları-Mike Hammer yküsü. Bu kitap aynı adla 1965 yılında İtimat Kitabevi tarafından yeniden yayınlanmıştır.

7. *The Deep*, 1963, Reha Pınar evirisi, İtimat Kitabevi yayını. Aynı eser 1966 yılında Başak Yayınları'nca *Hesap Günü* adıyla ve Adnan Semih Yazıcıoğlu çevirisiyle yeniden çıkmıştır.

8. *Kız Avcıları* (The Girl Hunters), 1965, Adnan Semih Yazıcıoğlu, Başak Yayınları "Detektif Romanları" serisinde yayımlanmıştır. Mike Hammer yküsü. 1984'de Şevket Saraç evirisiyle Tay Yayınları'nın "Mayk Hammer" dizisinde de *Tabutumu İsmarladım* ismiyle yeniden basıldı. Aynı yıl Gelişim Yayınları'nın "Polisiye Romanları – Sarı Dizi" den *Mayk Döndü* adıyla yayınlandı.

9. *Caniler Uyumaz* (Killer Mine), 1965, Adnan Semih Yazıcıoğlu evirisi, Başak Yayınları "Detektif Romanları" dizinde yayımlandı.

10. *Silah Gölgesi* (The Day of The Guns), 1966, Gönül Suveren evirisi, Başak Yayınları "Detektif Romanları" –Tiger Mann öyküsü.

11. *Yılan Soyuy* (The Snake), 1966, Adnan Semih Yazıcıoğlu evirisi, Başak Yayınları "Detektif Romanları" -Mike Hammer yküsü. 1984'de Tay Yayınları'nın "Mayk Hammer" dizisinde *Derini Yüzeceğim* adıyla Semin İz evirisi olarak; aynı yıl Gelişim Yayınları'nın "Polisiye Romanları – Sarı Dizisi" nde "Yılan" adıyla yayınlandı.

12. *İkinci Darbe* (The By-Passe Control). 1967, Oğuz Alplâçin çevirisi, Başak Yayınları “Detektif Romanları” – Tiger Mann öyküsü.

13. *Dişi Avcıları* (The Body Lovers), Adnan Semih Yazıcıoğlu çevirisi, Başak Yayınları “Detektif Romanları” –Mike Hammer öyküsü. Aynı eser, “Seks ve Cinayet” adıyla 1984 yılında Gelişim Yayınlarınca yeniden yayınlanmıştır.

14. *Kıyasıya* (The Dead Dealers), 1968, Oğuz Alplâçin çevirisi, Başak Yayınları “Detektif Romanları – Tiger Mann öyküsü.

15. *Darbe Darbeye* (The Delta Factor), 1968, Oğuz Alplâçin çevirisi, Başak Yayınları “Detektif Romanları”.

16. *Ölümlle Uğraşanlar* (Bloody Sun Rise), 1971, Reha Pınar çevirisi, Başak Yayınları, “Detektif Romanları”-Tiger Mann öyküsü.

17. *En Uzun Gece* (The Twisted Thing), Oğuzşan Ayata çevirisi, Hedef Yayınları –Mike Hammer öyküsü. Bu yapıt “Canileri Yaşatmam” adı altında 1984 yılında Yaprak Burcu çevirisi olarak Tay Yayınları tarafından yeniden basılmıştır.

18. *Yaşama Şansın Sıfır* (Survival – Zero), 1984, çevireni belli değil, Gelişim Yayınları “Polisiye Romanları – Sarı Dizi”-Mike Hammer öyküsü.

19. *Karanlık Yol* (Black Alley), 1998, Ayşe Gül Güre çevirisi, Can Yayınları “Polisiye Dizi”-Mike Hammer öyküsü.

20. *Ölüm Taciri* (The Killing Man), 2000, Ayşe Gül Güre, Can Yayınları “Polisiye Dizi”-Mike Hammer öyküsü.

2.2. KEMAL TAHİR VE POLİSİYE ROMANLARI

Kemal Tahir’in Hayatı

13 Mart 1910'da İstanbul'da doğan romancının asıl adı İsmail Kemalettin'dir. Soyadı Kanunu'ndan sonra Demir soyadını kullanır. Baba tarafı, Şebinkarahisar'ın Alişar Köyü'nde "*Demircioğulları*" ve "*Karahaliloğulları*" namıyla tanınan bir

ailedir. Dedesi Yemen'de askerken ölmüştür. Ailenin erkekleri çalışmak için İstanbul'a gelirler. Babası Tahir Efendi de erken yaşta İstanbul'a Ağabeyi Süleyman Efendi'nin yanına gelir. Marangozluğu öğrenir ve II. Abdülhamit'in Hünkâr Yaverliği'ni, Yıldız Sarayı özel marangozluğunu yapar. II. Meşrutiyet'e kadar, alaylı deniz subaylığında bulunur ve 1908'de yüzbaşı olarak emekli olur. 1912 Balkan Savaşı'nda teğmen olarak tekrar askere alınır. I.Dünya Savaşına katılır. Aydın, Burdur, Nazilli gibi yerlerde görevler yapar. Savaş bitince, İstanbul'a döner ve Kasımpaşa'ya yerleşir. Marangozluğa devam eder.

Kemal Tahir'in annesi Nuriye Hanım ise Adapazarılı Çerkez bir ailenin kızıdır. Küçük yaşta Saray'a alınmış ve Saray adabıyla yetişmiştir. Tahir Efendi ile de o henüz yaverken, Abdülhamit'in kızı Naile Sultan vasıtasıyla evlendirilir. Kocası ile birlikte, savaş yıllarında Anadolu'yu dolaşır. Dört tane erkek çocuğu olur, fakat biri henüz çok küçükken ölür. Kemal Tahir'in diğer erkek kardeşlerinin adları Nuri Tahir ve Ratip Tahir'dir.⁵¹

Kemal Tahir ilköğrenimini Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yapar. İstanbul'a döndüklerinde Kasımpaşa Cezayirli Hasan Rüştüyesi'ne devam eder. 1923'te Galatasaray Lisesi'ne girer. Fakat 1926 yılında annesinin vefatı sebebiyle, 10. sınıftayken geçimini sağlayabilmek için okulu bırakır. Bu tarihten sonra bir süre avukat kâtipliği (1928–1932), Zonguldak'ta ambar memurluğu yapar. İstanbul'a döner ve gazeteciliğe başlar (1932–1939).⁵²

Daha lisedeyken yazmaya meraklı olan Kemal Tahir, edebiyata şiirle başlar. İlk şiiri, 1931'de *İçtihat* dergisinde yayımlanır. Bu yıllarda kendisini çok etkileyen biriyle, Nazım Hikmet'le tanışır. 1933-1934'te, *Geçit* dergisinde şiir ve yazılar yazar. Daha sonra *Varlık* ve *Ses* dergilerinde Cemalettin Mahir ve İsmail Kemalettin adlarıyla yazılar yazar. *Vakit*, *Haber*, *Son Posta* gazetelerinde düzeltmenlik, röportaj yazarlığı, çevirmenlik; *Yedigün*, *Karikatür* dergilerinde sekreterlik, *Karagöz* gazetesinde başyazarlık, *Tan* gazetesinde yazı işleri müdürlüğünde bulunur. Hikâye ve kısa roman yazmaya *Yedigün* ve *Karikatür* dergilerinde başlar (1935). 1940'a

⁵¹ Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, *Devirler/İsimler/Eserler/Terimler*, .C.2, Dergâh Yayınları, , İst, 1997, s.231.

⁵² Ahmet Kabaklı, *Türk Edebiyatı*, C.3, 6. bs. Türk Edebiyatı Yayınları, 1985, s.753.

kadar geçimini sağlamak için takma adlarla aşk ve serüven romanları, gülmece öyküleri yazar, çeviriler, uyarlamalar yapar.

1938'de Donanma Komutanlığı Mahkemesi'nde kardeşi Nuri Tahir ve Nazım Hikmet ile birlikte yargılandıkları davada, "askeri isyana tahrik ve teşvik" suçundan 15 yıl ağır hapse mahkûm olur.¹⁹ Bu sırada henüz 1 yıllık evlidir. 1940'a kadar İstanbul Tevkifhanesi'nde tutulur. Bu dönemde sarı defterini notlarla doldurmaya başlar. 40–50 sayfalık *Kanun Namına* adlı ilk ciddi roman denemesini burada yazar. 1940'da, Nazım Hikmet, Hikmet Kıvılcımlı ve bazı arkadaşlarıyla birlikte Çankırı Cezaevi'ne gönderilir. Bu sırada karısı Fatma İrfan Hanım'dan boşanır. Çankırı Cezaevi'nde Nazım Hikmet'le on altı ay beraber olurlar. Ayrıldıktan sonra da sürekli mektuplaşırlar. Mektuplardan anlaşıldığı üzere, Nazım Hikmet ona, para ve kitap yollar ve onu sürekli yazmaya teşvik eder. Yazdıkları hakkında da eleştirilerde bulunur.

Romancı, yayımlanan ilk romanı *Sağırdere*'ye Çankırı Cezaevi'nde başlar. Daha önceden yazdığı dört hikâyeden oluşan *Göl İnsanları*'nı da, *Tan* gazetesinde tefrika eder. 1941 yılında Malatya Cezaevi'ne gönderilir ve 1944'e kadar burada kalır. İleride yayımlayacağı birçok romanın notlarını burada tutar. Gözlemediği mahkûmlarla ve onların ilginç hayatlarıyla gelecekte yazacağı birçok romanın temelini atar. Malatya'dayken fabrika işçisi bir kızla nişanlanır. Fakat nişan kısa sürer. 1944–1949 yıllarında Çorum Cezaevi'nde bulunur. *Bir Mülkiyet Kalesi*, *Damağası* romanlarını buradayken tasarlar. 1949'da Nevşehir'e nakledilir. 1950'de ise genel aftan yararlanarak serbest kalır. Hapishane yılları boyunca biriktirdiği, elindeki 4000 sayfaya yakın notlarla İstanbul'a döner.⁵³

Kemal Tahir, bu tarihten sonra, yine geçimini sağlamak için takma adlarla birçok roman tefrika eder. Bunlardan bazıları şunlardır: *Ödeşmek*, *Gönül Denen Hayvan*, *Muhallebi Çocuğu*, *Halk Plajı*, *Zoraki Nişanlı* vb. Fransızca'dan romanlar çevirir. Özellikle F.M. İkinci imzasıyla çevirdiği Mayk Hammer romanları çok tutar. Bu yıllarda Semiha Hanım ile evlenir ve onun terzilikten kazandığı paralarla

⁵³ Hilal Doğan, *Kemal Tahir'in Romanlarında Kadın Kahramanlar*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, 2008. s.9

geçimlerini sağlarlar. 1955'te, 6-7 Eylül olaylarında yeniden tutuklanır ve 6 ay Harbiye'de mahkûm edilir.⁵⁴ 1955 yılında ilk olarak *Göl İnsanları* adlı hikâye kitabını yayımlar. Bu hikâyelerde, 12 yıllık hapisane hayatı boyunca gözlemediği Anadolu köylüsünün yaşamını anlatır. Aynı yıl ilk romanı *Sağırdere*'yi yayımlar. *Sağırdere*, romancının, kendi adıyla yayımladığı ilk romandır. 1956'da *Esir Şehrin İnsanları*'nı yayımlar ve bu tarihten sonra ölümüne kadar hemen hemen her yıl bir romanı basılır.⁵⁴

1957-1958'de Aziz Nesin ile Düşün Yayınevi'ni kurarlar ve kendi kitaplarını yayımlarlar. 1957'de babasını kaybeder. 1960'da *Dost* dergisinin yaptığı bir anket sonucunda 1959 yılının en iyi romancısı seçilir. 1967-1968'de *Yorgun Savaşçı* ile Yunus Nadi Roman Ödülünü, 1968'de *Devlet Ana* romanı ile Türk Dil Kurumu Roman Ödülünü alır. 1970 yılında kanser olduğunu öğrenir, fakat kanseri yenmeyi başarır. 1971 yılında son olarak *Yol Ayrımı*'nı yayımlar. Çok üretken bir yazar olan Kemal Tahir, bu yıllarda sürekli çalışır, gelecekte yayımlamayı düşündüğü romanların planlarını yapar. En son *Batı Çıkma* ve *Topal Kasırga* adlı roman denemeleri üzerinde çalışır, fakat ömrü bu romanları tamamlamaya yetmez. 1973 yılında 21 Nisan Cumartesi günü geçirdiği bir kalp krizi sebebiyle hayata veda eder. Erenköy'de Sahrayıcedit Mezarlığı'na gömülür.⁵⁵

Ardında, yarım kalmış birçok roman ve fikirlerini beyan ettiği *Notlar*'ı bırakır. *Namuscular*, *Karılar Koşuşu*, *Hür Şehrin İnsanları*, *Damağası* ve *Bir Mülkiyet Kalesi* adlı romanları ölümünden sonra yayımlanır. 1989'dan itibaren *Notlar* dizisi, karısının da yardımıyla Cengiz Yazıcıoğlu tarafından çıkartılır.

Kemal Tahir'in Polisiye Romanla İlgisi

Kemal Tahir'in polisiye ile ilgili çalışmalarını incelerken birtakım zorluklarla karşılaştığımızı söyleyebiliriz. Çünkü edebiyata dair araştırdığımız birçok kaynak eserde Kemal Tahir ile ilgili madde incelendiğinde, çoğunun onun polisiye ile ilgili çalışmalarına değinmediği görülür. Hepsinin ayrı ayrı belirtilmesine gerek

⁵⁴ Üyepazarcı, *a.g.e.*, C.,1, s.354.

⁵⁵ Behçet Necatigil, *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*, 15. Baskı, Varlık Yayınları, İstanbul 1993, s.193.

görmüyoruz ancak birkaçını zikredebiliriz.

Dergah Yayınları tarafından hazırlanan *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Seyit Kemal Karaalioğlu'nun hazırlamış olduğu *Türk Edebiyatı Tarihi*, Şükran Kurdakul'un yazdığı *Çağdaş Türk Edebiyatı*, Mahir Ünlü ve Ömer Özcan'ın beraberce hazırladıkları *Yirminci Yüzyıl Türk Edebiyatı*, Kültür ve Turizm Bakanlığının 2006 yılında hazırladığı *Türk Edebiyatı Tarihi*, Kenan Akyüz'ün yazdığı *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri* gibi eserlerdeki Kemal Tahir ile ilgili madde incelendiğinde, birçok kaynakta da bulunabilecek bilgiler yer almıştır. Yani yazarın yaşamı ya da bildik toplumsal özelliği ve eserlerine değinilirken polisiye eserlerine hemen hemen hiç değinilmediği görülmektedir.

Kemal Tahir'le ilgili M. Hulusi Dosdoğru'nun hazırlamış olduğu kaynak olan *Kemal Tahir Yaşamı ve Yapıtları* adlı çalışmada da Kemal Tahir'in yaşamı ve *Yol Ayrımı*, *Sağırdere*, *Esir Şehrin İnsanları*, *Köyün Kamburu*, *Yorgun Savaşçı*, *Devlet Ana* gibi eserlere yer verilirken yazarın polisiye romanlarına yine değinilmemiştir.⁵⁶ Bunun yanında Kemal Tahir ile ilgili birçok yüksek lisans ve doktora tezi yapılmasına rağmen, bu tezlerin çoğunda yazarın bu tür çalışmalarına değinilmemiştir.

Hilal Doğan'ın hazırladığı yüksek lisans tezi olan, “Kemal Tahir'in Romanlarında Kadın Kahramanlar” adlı çalışmada bütün romanları incelenirken yine polisiye romanlarına yer verilmemiştir.⁵⁷

Erem Sarıkoca'nın hazırlamış olduğu “Kemal Tahir Düşüncesinde Batılaşma Olgusu” adlı yüksek lisans tezinde polisiye romanlarına değinilmemiştir.⁵⁸

Kemal Tahir'in *Notlar*'ı incelendiğinde de sadece eşi Semiha'ya yazdığı mektuplarda polisiye romana değindiği görülmüştür. Ancak bütün bunlara rağmen onun polisiye romanlarına değinen kaynaklarımız da yok değildir. Polisiye ile ilgili geniş çaplı bir araştırma sonucu hazırlanan, daha önce de zikrettiğimiz Erol

⁵⁶ M. Hulusi Dosdoğru, *Kemal Tahir Yaşamı ve Yapıtları*, Tel Yayınları, İstanbul, 1974.

⁵⁷ Doğan, a.g.e.

⁵⁸ Ekrem Sarıkoca, “Kemal Tahir Düşüncesinde Batılaşma Olgusu”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, 1996.

Üyepazarcı'nın iki ciltlik eseri olan *Karkmayınız Mister Sherlock Holmes*'te Kemal Tahir'in polisiye ile ilgili çalışmalarına ve polisiye romanlarına detaylı bir şekilde yer vermiştir.

Kemal Tahir (1910 - 1973) Türk polisiye roman yazınında önemli bir isimdir. XX.yüzyıl Türk roman ve öykücülüğünün büyük adlarından biri olan yazarımız, bir bakıma Peyami Safa ile aynı kaderi paylaşmıştır. Kemal Tahir de, tıpkı Peyami Safa gibi geçimine katkısı olsun diye takma adla polisiye romanlar kaleme almıştır. Özellikle on iki yıllık hapisane hayatından kurtulup yaşamını yeniden kurduğu yıllarda, (1950-1960) arası, bu bağlamdaki çalışmaları yoğunluk kazanır. Ancak hapisanedeysen de kaleme aldığı veya çevirdiği polisiye yapıtlar vardır. Peyami Safa'nın aksine, polisiye roman yazmayı yaşamı boyunca sürdürmemiş; eserleri kamuoyunca tanınıp, romancılığı yanında bir düşün adamı olarak ortaya attığı düşünceler tartışma konusu olmaya başlayınca yani Kemal Tahir göreceli de olsa hak ettiği ilgiyi görünce, yaşamı için polisiye roman yazmaya artık gerek kalmadığından bu uğraşını terketmiştir.⁵⁹

Kemal Tahir' in 1950 Öncesi Polisiye Kurgulu Yapıtları

Kemal Tahir Mike Hammer romanlarından önce polisiye kurgulu bazı öyküler yazmıştır. Kıskanç bir koca, aşk çetesi, sahte serseri adlı öyküleri hapse girmeden önce yazar ve yedigün ile karikatür dergilerinde yayınlamıştır.

Hapisane yaşamında birer polisiye roman olmasa da konusu "aşk ve macera romanı" olan ama kurgusu itibariyle polisiye romana yaklaşan pek çok yapıt kaleme almıştır. Bunlar o dönemin dergi ve gazetelerinde yayınlanmıştır. Bu yapıtları polisiye araştırmacısı Erol Üyepazarcı şöyle sıralamaktadır:⁶⁰

1. *Ödeşmek*. Bedri Eser müstear adıyla yazılmış ve 1946-1947 arası *Yedigün* dergisinde tefrika edilmiştir.

2. *Bir Gecenin Beyliği*. Ta-Ka müstear adıyla yazılmış ve *Karikatür*

⁵⁹ Üyepazarcı, *a.g.e.*, s.346.

⁶⁰ Üyepazarcı, *a.g.e.*, s.348.

dergisinde 1947 yılında tefrika edilmiştir.

3. *Sevmek Hakkı*. Bedri Eser müstear adıyla yazılmış ve 1949 yılında *Yedigün* dergisinde tefrika edilmiştir.

4. *Camı Kıran Çocuk*. Bedri Eser müstear adıyla yazılmış ve 1949 yılında *Hürriyet* gazetesinde tefrika edilmiştir.

5. *Zoraki Nişanlı*. Bedri Eser müstear adıyla yazılmış ve 1950 yılında *Hürriyet* gazetesinde tefrika edilmiştir.

Ayrıca Kemal Tahir, polisiye roman çevirdiği ve yazdığını eşi Semiha'ya yazdığı mektuplarda belirtmiştir. Örneğin *Notlar/Mektuplar* eserinde eşi Semiha'ya yazdığı bir mektupta şu ifadeleri kullanır: “*Eğer Son Posta gönderdiğim polis romanını basarsa elimde gene bir miktarı tercüme edilmiş bir polis romanı daha var.*⁶¹ Aynı eserin çeşitli mektuplarında yine polisiye ve macera romanlarından bahsedilir.

Kemal Tahir, 1950 yılında hapisshaneden çıktıktan sonra Semiha ile evlenip yaşamını yine yazarlıkla kazanmak için çaba sarfeder. Gerek önem verdiği edebi nitelikli yapıtlarını gerekse para kazanmak amacıyla yazdığı eserlerini yayınlamak, en mühim görevlerinden biri olur. Burada bizi ilgilendiren polisiye eser üzerindeki çalışmalarıdır. Bu dönemde kaleme aldığı eserlerden biri *Bir Nedim Divanının Esrarı* adlı aşk ve macera romanıdır. Erol Üyepazarcı'ya göre bu eser yukarıda zikrettiğimiz eserlere göre daha çok polisiyeye yaklaşmış, suç ve muamma öğeleri yerli yerine oturmuştur. Ancak yine ona göre, roman genel yapısıyla dönemin beğenisine uygun bir polisiye roman değildir, kitapta cinayet işlenmemekte, cinayetin işlenişindeki esrar aydınlatılmamaktadır.⁶²

Yukarıda bahsedilen eserler bir nebze de olsa polisiye kurguya sahip olabilir ancak birer aşk ve macera eserleridir. Dolayısıyla polisiye eser olarak ele alınıp incelenemez. Bu sebeplere binaen biz de tezimizde bunlara yer vermedik.

⁶¹ Kemal Tahir, *Notlar/ Mektuplar*, Bağlam Yayıncılık, (Hazırlayan: Cengiz Yazoğlu), İstanbul, 1993.

⁶² Üyepazarcı, *a.g.e.*, s.349.

Kemal Tahir, 1953 yılında kurulan ve ürettiği kitapların ucuz fiyatı, renkli kapakları ve yaptığı reklamlarla bir anda kitap piyasasında önemli bir yer tutan Çağlayan Yayınları'yla çalışmaya başlar. Bu arada Çağlayan Yayınları için pek çok çeviri de yapmıştır. O günlerde filmi de çekilen Georges Arnaud'un *Dehşet Yolcuları* isimli ilginç yapıtını Celal Dağlar takma adıyla çevirmiş; yine aynı adla Somerset Maugham'dan *Evvel Zaman İçinde* adlı bir yapıtı dilimize kazandırmıştır. Ünlü Mike Hammer serisine başlamadan dönemin tutulan polisiye roman yazarı Peter Cheyney'den *Karanlıkta Vuruşanlar* ve *Ölüm Dansı* adlı iki polisiye romanı da çevirmiştir. Yine çeviri olarak Robert Gaillard'dan *Kastil Büyücüsü*'nü Celal Dağlar ve adı bilinmeyen bir yazardan *Lükres'in Günahları* adlı yapıtı F. M. İkinci takma adıyla tercüme etmiştir.⁶³

Fakat Kemal Tahir'in Çağlayan Yayınları'nda asıl ün kazanan çevirileri Mickey Spillane'den yaptığı çevirilerdir. Çağlayan Yayınevi'nin sekizinci kitabı olarak çıkan Spillane'in dünyada milyonlarca satan kitabı, F. M. İkinci çevirisi *Kanun Benim* Türkiye'de de bir olay olmuştur. Yasa dinlemeyen ve yasayı bizzat kendi koyan detektif Mike Hammer'in bu ilk macerası ülkemizde de heyecanla karşılanmış, üst üste baskılar yaparak 100.000'den fazla satmıştır. Mike Hammer, Türk okuyucularına da geleneksel polisiye roman detektiflerine hiç benzemeyen kişiliğiyle çok ilginç gelmiş ve Mickey Spillane'in yazdığı altı roman peşpeşe dilimize çevrilmiştir. Bunlardan beş tanesi F. M. İkinci çevirisiyle Çağlayan Yayınları'ndan çıkmıştır. Daha önce de vurguladığımız gibi Kemal Tahir'in çevirdiği beş Mickey Spillane romanından biri Mike Hammer öyküsü değildir. İlk kez 1951'de yayınlanan ve özgün ismi *The Long Wait* olan bu yapıtı dilimize *Kahreden Kurşun* adıyla çeviren yazarımız, çeviride bir ekleme yaparak romanı Mike Hammer'e atfetmiştir.⁶⁴

Belli bir süre sonra yazar Mickey Spillane, roman yazmayı bir tarafa bırakıp Yehova Şahitleri tarikatine girmiş, kent kent dolaşıp bu tarikatın propagandasını yapmaktadır. Halbuki Türk okuyucusu peş peşe okuduğu *Mike Hammer* öykülerinin tiryakisi olmuştur ve onun bu talebine karşılık vermek gerekmektedir.

⁶³ A.g.e. s.350.

⁶⁴ A.g.e., s.350

Çağlayan Yayınları, bu sorunu halletmek için Kemal Tahir ile anlaşmaya gider ve bundan sonra piyasaya arka arkaya Kemal Tahir'in F. M. İkinci adıyla yazdığı Mike Hammer öyküleri çıkmaya başlar. Bunlar Eylül 1954 - Mayıs 1955 arasında yayınlanan dört kitaptır: *Derini Yüzeceğim*, *Ecel Saati*, *Kara Nâra*, *Kıran Kırana*.⁶⁵

Yayınevi aslında bir sahtekârlık yapmamaktadır. Kitapların üzerinde “Mike Hammer’in Yeni Maceraları” ve “Yazan: F. M. İkinci” ibaresi vardır. Kemal Tahir dört adet yeni *Mike Hammer* yazmakla yetinir. Ancak bir çığıra yol açmıştır. Okuyucunun Mike Hammer hayranlığı daha çok artmıştır. Bu da yüzlerce sahte Mike Hammer macerası yazmasına neden olmuştur. Afif Yesari'nin Muzaffer Ulukaya müstear isimle yazdığı eserler bunların başını çekiyor. Adnan Semih Yazıcıoğlu, Leyla Yazıcıoğlu, Gülseren Ünüvar, Çetin Tümay, Naki Bora gibi birçok yazar örnek gösterilebilir.⁶⁶

Erol Üyepazarcı'ya göre Kemal Tahir'in F. M. İkinci adıyla yazdığı dört *Mike Hammer* öyküsünde gerek kurgu gerekse olayın gelişimi ve sonuçlanması özgün Mike Hammer romanlarından daha başarılıdır.⁶⁷

Kemal Tahir'in F. M. İkinci takma adıyla yazıp Çağlayan Yayınları'nda çıkan polisiye romanları yukarıda da değindiğimiz gibi dört adet olup isimleri sırasıyla serinin 27. kitabı olan *Derini Yüzeceğim*, 31. kitabı olan *Ecel Saati*, 35. kitabı olan *Kara Nara* ve 44. kitabı olan *Kıran Kırana*'dır. İlk Kemal Tahir ürünü *Mike Hammer* öyküsü 15 Eylül 1954'te çıkmıştır, son öykünün çıkış tarihi ise 15 Mayıs 1955'dir. Görüldüğü gibi sekiz ayda Çağlayan Yayınları F. M. İkinci'nin yazdığı dört Mike Hammer romanını peşpeşe yayınlamıştır. Bu da okuyucunun bu yapıtları sevip benimsediğini gösterir.

Bu romanların devamı niye gelmemiştir sorusu da akla gelebilir. Çünkü Çağlayan Yayınevi' nin rakipleri olan Plastik Kitaplar ve Ekicigil Yayınları da arka arkaya sahte *Mike Hammer* öyküleri piyasaya sürmektedir ama bunların hiçbiri

⁶⁵ A.g.e., s.351.

⁶⁶ A.g.e., s.242-52.

⁶⁷ A.g.e., s.351.

Kemal Tahir'in yazdığı öykülerin düzeyinde değildir.⁶⁸ “Kemal Tahir hazır piyasası da var iken bu eserlerin devamını getirebilirdi. Ancak, 6-7 Eylül 1955'teki siyasi olaylardan dolayı hapse gireceğinden bu eserleri yazamaz.”⁶⁹

Kemal Tahir'in ikinci Mike Hammer romanı *Ecel Saati*'nde kötü adam izinli olan dostu emniyet amiri Pat Chambers'in yerine bakan yardımcısı Wilson'dır. Kemal Tahir, bu romanında ABD toplumunun içinden çürümüşlüğü; satılmış politikacı ve polislerini konu alır. Roman kurgu olarak çok hareketlidir ve şaşırtıcı sonucuyla okuyucuyu tatmin etmektedir.

Kemal Tahir'in yazdığı ilginç Mike Hammer öyküsü *Kara Nara*'dır. O günlerde yani 1950'li yılların başında Mickey Spillane'in hiçbir zaman kitabında olumlu kahraman olarak yazmayı düşünmeyeceği bir tipi yani bir zenciye olayların başkahramanı yapmıştır. “Kara Nara” lakaplı eski bir sabıkalı olan zenci Walter, kızını Mike Hammer' in yardımıyla kadın tacirlerinin elinden kurtarır. Mike Hammer bu olayda zenci dostudur; ırk ayrımcılığının karşısında olan bir detektiftir. Yine kurgu hızlı ve sürprizlerle doludur. Kadın tacirlerinin kendilerini maskeleyen yöntemleri çok özgündür. Herşeyden önemlisi *Mike Hammer*'deki değişimdir. Dış görünüş ve davranışlarıyla eski *Mike Hammer* ise de; kafa yapısı değişmiştir.

Kemal Tahir'in Çağlayan Yayınları'nda çıkan son *Mike Hammer* öyküsü *Kıran Kırana*'da ise kahramanımız bir askerlik arkadaşının intikamını alır. Romanın kötü kahramanı yine beklenmedik bir şekilde arkadaşının güzel karısı çıkar. Onun da sonu karnına kurşunların dolmasıyla noktalanacaktır ama kahramanımız ateş etmeden önce rakibesinin tabancasını çekmecedan alıp kendine dönerek ateş etmesini de erkekçe bekleyecek ve sevgili sekreteri Velda'ya şöyle diyecektir:

“Beni azarlama sakın kız. Mektup göstereceğim derken tabancasını alacağını elbette biliyordum. Aptallık mı benimkisi? Elbette aptallık. Hamdolsun biz aptalız sevgilim... Namussuz olup akıllı olmaktansa...Değil mi?”⁷⁰

Kurgunun yine hızlı ve heyecanlı olduğu bu kitapta Kemal Tahir uzun süre

⁶⁸ A.g.e., s.354.

⁶⁹ Doğan, a.g.e., s.10.

⁷⁰ Kemal Tahir, *Kıran Kırana*, İthaki Yayınları, İstanbul, 2006, s.135-36.

savaşan insanların psikolojisine eğilir ve bu ruhi travmanın bu insanları nasıl değiştirdiğini anlatır.

Kemal Tahir'in F. M. İkinci adıyla yazdığı bu dört roman birçok kez başka yayınevlerince de tekrar tekrar basılmıştır.

Kemal Tahir'in bu dönemde yazdığı polisiye romanlar dört *Mike Hammer* öyküsüyle sınırlı değildir. Yazarımız Çağlayan Yayınevi için *Mike Hammer* öyküleri üretirken son Mike Hammer macerası olan "Kıran Kırana"dan önce F.M.Duran takma adıyla bir polisiye roman yazmış ve bu polisiye roman Çağlayan Yayınları'nın 41. kitabı olarak Nisan 1955'te *Gangsterler Kraliçesi - Öldüren Kadın* adıyla yayınlanmıştır.⁷¹ İthaki yayınlarının 2006'daki basımında Mike Hammer'in maceraları diye yazılsa da bu romanı Mike Hammer macerası olarak kabul etmiyoruz. Çünkü romanın hiçbir yerinde Mike Hammer ismi geçmemekte ve romanın kahramanı baştan sona "Çifte Tabancalı Kadın" lakaplı Miss Travers'tir. Ancak romanın kurgusu, mekanları ve kahramanları Mike Hammer'dekilerle birebir benzemektedir. Bu da Kemal Tahir'in bu romanı yazarken *Mike Hammer* romanlarından esinlenerek yazdığını göstermektedir.

Kemal Tahir'in son polisiye romanı ise yine F. M. İkinci adıyla yazdığı 1957 yılında yayınlanan *Merhaba Sam Krasmer* adlı yapıttır. Kitap Kader Yayınları'ndan çıkmıştır.⁷² Son baskısı 2006'da ithaki yayınlarınca yayınlanmıştır. Yazarımız bu kitabında Sam Krasmer isimli yeni bir kahramanın öyküsünü anlatmaktadır. Yapıtta Sam Krasmer ve sevgilisi Sally, birer çağdaş Robin Hood gibidirler; hem haksızlıklarla savaşmakta hem de namussuzları, örneğin Mafia Şefi Luciano'yu soymaktadırlar. Kitap sıradan bir kurgu içinde gelişir, çalاکalem yazılmıştır, Kemal Tahir'in diğer polisiye romanlarının seviyesini tutturamamıştır.⁷³

Bu romanın sonlarına doğru Sam Krasmer'in bir sözüne atıf yapılarak sayfanın altına konulan dipnotta :

"*Sam Krasmer'in yakında okuyacağınız bir başka macerası*"

⁷¹ Üyepazarcı, *a.g.e.*, s.358.

⁷² *A.g.e.*, s.358.

⁷³ *A.g.e.*, s.358.

denilmektedir.⁷⁴

Bu ibareden Sam Krasmer serüvenlerinin devamının planlandığı anlaşılmaktadır. Ancak bu husus gerçekleşmemiştir.

---

⁷⁴ Kemal Tahir, *Merhaba Sam Krasmer*, İthaki Yayınları 1. Basım İstanbul 2006, s.147.

3. KEMAL TAHİR'İN POLİSİYE ROMAN KURGULARI

3.1. KEMAL TAHİR'İN POLİSİYE ROMANLARININ ÖZETİ

3.1.1. *DERİNİ YÜZECEĞİM*

Lisede arkadaşlıkları olan Bob Karter ve Roz, New York'ta bir barda birbirlerini görür ve arkadaşlıkları tekrar devam eder. Bob hapishaneden yeni çıkmıştır. Bahama Roz ise bir nakliyat şirketi sahibi Cak Velmon'la evlenmiştir. Roz, Bobu, arkadaşının evi dediği bir yere götürür ve onu etkileyip ilişkiye girmesine sebep olur. Bundan böyle arkadaşlığı devam eder.

Daha sonra Bob'dan kendisine ıstırap eden bir kişiyi öldürmesini ister. Ancak Roz, Mester Velmon'u kendisi öldürür. Bob suçu üzerine alır ve tekrar hapishaneye girer. Adamı kendisinin öldürmediğini söyler başka da bir açıklama yapmaz.

Mayk Hammer olayların nasıl geliştiğini öğrenir ve Bob'un suçsuz olduğuna inanır onu kurtarmaya çalışır. İlk önce kötü işlerin adamı Kardiyono'yu bulmaya çalışır ve eski eşi Dore'yi bulup adresi ondan öğrenir. Korsikalı Kardiyano'yu bulur ve sorguya çeker. Neticede Cak Velmon'un, Pelegrini tarafından Roz'a öldürttüğünü öğrenir.

M. Hammer Roz ile görüşür ve bütün gerçekleri anlatmasını ister. Ancak Roz gerçeği anlatmaktan kaçınır.

Mayk, Pelegrini'nin adresini Yüzbaşı Pat'ten alır ve onunla konuşmaya çalışır. Fakat Pelegrini adamı öldürmediğini ısrarla söyler ve Roza şantaj yaparak onu istediği şekilde konuşturmaya çalışır.

Mayk, Dore'den şüphelendiği için evine gider ancak Pelegrini'nin adamları, her ikisini de etkisiz hale getirip bir kamyonete bindirir ve belirlenmiş bir yere götürmeye çalışırlar. Mayk bir yolunu bularak onları öldürür ve eve giderler.

Çak onlardan önce eve gider ve Mayk'i bekler. Karşılıklı bilgi alışverişinde bulunurlar. Pat, Roz Velmon'la ilgili bazı şüphelerini dile getirir. Ancak Mayk, onu savunur ve onun Pelegrini tarafından kaçırılıp saklandığını düşünerek peşine düşer, yerini arayıp bulur. Burası تنها bir villa. Roz'u oradan alıp götürmeye çalışır ancak Pelegrini ona tuzak kurmuştur. Onu ve Roz'u alıp işkence ettirerek bodrum katına götürürler. Meşhur Doktor Her Ploocke tarafından işkence tehdidiyle Roza, kocasını, serveti için öldürdüğüne dair bir kâğıt imzalatırılır.

Mayk ise üç metrelik bir çukura atılır. Ancak Roz ona saldıran Bil'i bir usturayla öldürür. Onun silahıyla doktoru da öldürür. Böylece kurtulmuş olurlar.

Beraber bir barda dinlendikten sonra Roz bildiği gerçekleri Mayk'a anlatır. Kocasının Pelegrini'nin öldürdüğünü söyler. Mayk da onu akrabası olan bir hâkimin evine gönderir ve Pelegrini'nin peşine düşer. Ancak kendi evinde sakladığı Dore adlı bayan da kaçırılarak öldürülmüştür.

Roz sözde Pelegrini'nin kaldığı ve para çek senetlerin sakladığı yeri Mayk'a söyler. Burası Hudson nehri kenarında Eyberis Güneşli Göl adlı villadır.

Ancak Roz Mayk'ı tuzağa çekmek ister. Onu Pelegrini'ye öldürtmek niyetindedir. Mayk temkinli bir şekilde villaya girer ve Pelegrini'yi öldürmeyi başarır. Ancak Roz Mayk'ın beklemediği bir anda ortaya çıkar ve Mayk'ı silahla tehdit edip etkisiz hale getirir. O arada ikisi arasında diyalog yaşanır. Roz bütün gerçekleri Mayk'a söyler. Mayk da bütün olayların sebebini ve yöneticisinin Roz olduğunu kavrar. Bir telefonun zilin çalmasıyla Roz sese doğru döner. Mayk da fırsattan istifade ederek onu etkisiz hale getirir ve katalan bıçağını Roz'un karnına saplayarak onu öldürür. Mayk her zamanki gibi Pelegrini ve Roz'u öldürerek savaştan galip olarak çıkar⁷⁵

---

⁷⁵ Kemal Tahir, *Derini Yüzeceğim*, İthaki Yayınları, İstanbul 2006.

3.1.2.MERHABA SAM KRASMER

Hususi hafiye polisi Sam Krasmer ve akrabası Salli Paris'teki bir otelde kalırlar ve Portekiz'e gitmek için hazırlanırlar. Fakat Dak adındaki arkadaşı, başının mafya ilk belada olduğunu söyler ve yardım ister. Dolayısıyla Portekiz'e gitme hayalleri suya düşmüş olur.

Peter Landi adındaki hırsız, Lord Kallebris'in evine girip elmas gerdanlığı çalar. Ancak ev çıkışında öldürülür. Peter Landi Dak'a bir mektup yazar ve onun varisi olduğunu bildirir. Büyük bir servetin saklı olduğunu, bu servete nasıl ulaşılacağını, paraların saklı olduğu yerin şifresinin bir kısmı Peter'in metresi Graziyella'da olduğunu Dak'a yazar.. Ama ne yazık ki bu kadın mafya tarafından öldürülür. Bu kadının Dak'a bütün olanların anlatıldığı düşüncesiyle Dak kaçırılır. Sam Krasmer ve Salli Dak'ı kurtarmaya çalışırlar.

Dak'in yerini öğrenirler ancak karşlarına Sam'ın eski bir dostu çıkar. Bu adam eski gangsterlerden Luçiyano'dur. Dak'ı o getirmiştir. Bütün olanları Sam'a anlatır.

Peter Landi'nin onun silahını alıp vermemesi onun kızdırmıştır. Adamlarından Vosley'i, Peter'i getirmesi için görevlendirmiş ancak Peter öldürüldüğü için eli boş gelmek istemediğinden Peter'in metresi Graziyella'yı öldürüp getirmiştir.

Sam Krasmer Dak'ı kurtarıp Luçiyano'nun yanında konuşturur ve bütün gerçekleri söyler. Neticede Sam Krasmer ve Luçiyano Peter Landi'nin başka biri tarafından öldürüldüğüne kanaat getirirler. Bu adamın bir oteli genelevi olarak işleten Antuan Kalegori olduğunu anlarlar. Kalegori, Sam'ın ona gideceğini bildiği için tuzak hazırlar. Ona içki içirip bayılıncaya kadar onu sarhoş ettirir. Daha sonra öldürülmesi için adamlarından Matteoli'yi görevlendirir.

Sam'ın nişanlısı Salli onları takip edip Sam'ı kurtarmayı başarır. Bütün olanları Sam'a anlatır. Sam da Mataeoli'den bütün bilgileri alır. Yapılan planların

hepsi Antuan Kalegori tarafından tertiplenmiştir. Kalegori'nin iftirasından dolayı Luçiyano hapse atılmış ancak bir entrikayla kurtarılmıştır.

Sam, Kalegori'nin mekânını basar, onu etkisiz hale getirerek Luçiyano'nun silahını, pantantifini ve salınan mücevheri bulup ondan alır. Bu esnada Luçiyano da gelir. Sam Kalegori'nin kütüphanesinden hesap defterini inceler ve oradaki bilgilerden hareketle Peter Landi'nin bahsettiği servetin kırk yedi bin İngiliz sterlini olduğunu anlar. Sam Luçiyano'nun silahını ve pantantifini verir ancak Luçiyano mücevheri de ister. Sam Krasmer, durumu önceden sezdiği için hazırladığı boş mücevher kutusunu ona verir. O da kutuyu açmadan cebine koyar. Sonradan aldatıldığının farkına varır ama artık her şey bitmiştir.⁷⁶

3.1.3. *KIRAN KIRANA*

Mayk'ın asker arkadaşı genç Avukat Dav Spenser, Mayk'ı genç avukatlar namına verilen baloya davet eder. Ancak baloda Mayk ile Mülliyan adlı ressam arasında bir tartışma olur ve Mayk beklemediği bu anda yumruk yiyerek yere düşüp bayılır. Mayk bu öcü almak için kendine söz verir.

Dav Spenser çok sarhoş olduğu, Mayk ve onun kâtibesi Belmon onu evinin önüne bırakıp dönerler. Ancak Dav o akşam öldürülmüştür. Mayk ölüm nedenini bilmek için Dav'ın karısı Kora'yla görüşür ve ona bu işe sebep olanların hepsinin cezalandırılacağına sözünü verir. Daha sonra ressam Mulliyan da öldürülür.

Mayk, Stella aracılığıyla O Grandi ile tanışır. O Grandi Dav Spenser'in niçin öldürüldüğünü anlatır. Bir zamanlar ihtiyar parası olarak biriktirilen 1 milyon 100 bin dolar bir doktor tarafından kaçırılmış. O Grandi dâhil birçok mafya elemanı doktorun yerini tespit eder ve kızını kaçırlar. Doktordan iki milyon dolar isterler. Doktor parayı getirir ve Av. Dav Spenser'e teslim eder. Dav bu paranın bir taksidinin unutulduğunu söyler ancak Mafya adamları buna inanmaz ve Dav'ı öldürürler.

Mayk Mom ve Folker kaçırlılır. Türü işkenceden sonra öldürülmesi istenir ancak Av. Spenser'in eşi Kora bir fırsatını bulup kendisine saldıran Vik'in silahıyla

⁷⁶ Kemal Tahir, *Merhaba Sam Krasmer*, İthaki Yayınları, İstanbul 2006.

onları vurmaya başlar ve bu şekilde kurtulurlar. Mayk Graft'i da öldürmeye karar verir ve öldürdüğü Folker'in arabasıyla Graft'ın kumarhanesine gider. Onu da öldürmeyi başarır. Ancak basına bir iç hesaplaşması diye yansır. Çünkü o gece Grandi de öldürülmüş.

Mayk, avukatın aldığı paranın peşine düşer ve elindeki bütün ipuçlarını değerlendirerek bir sonuca varmak istiyor. Özellikle Av. Spenser'in sağ iken ona söylediklerini düşünüyor ve onu en çok kuşkulandıran şu cümlesini anlamaya çalışır: ”*Sen hayatında hiç İncil okudun mu?*” Evindeki ve bürosundaki bütün kitapları karıştırır ancak bir şey bulamaz.

Müllüyan, kaçırdığı kız olan Lidya'yı bulur ve Avukatın kız kardeşi Doroti'nin evine giderler. Doroti Avukatın Mayk'a bir mektup bıraktığını söyler ve onu Mayk'a verir. Mayk mektubu okur. Mektupta Av. Spenser bütün gerçekleri anlatmıştır. Kendisinin karısı Kora tarafından öldürüleceğini, ayrıca Kora'nın Müllüyan ve Graft'la beraber olduğunu, onların kötü emellerine alet olduğunu söylemektedir. Avukat, paranın taksimatını da yapmıştır. Bir kısmı hayır kurumlarına bir kısmını kardeşi Doroti'ye yirmi beş bini de Mayk'a bırakmıştır.

Mayk bu mektubu Kora'ya okutur. Ancak Kora, Mayk'ı yanıltmak için çok şaşırır. Mayk bir yandan konuşturur bir yandan öldürmek ister.

Ancak Mayk bunun farkındadır. Kora çekmecedan silahı alıp döner dönmez ikisi aynı anda ateş eder. Kora'nın kurşunu Mayk'ın omzundan sıyrılır geçerken, Mayk'ın attığı kurşun Kora'nın karnına saplanmıştır. Mayk ayrıca Kora'ya iki kurşun daha sıkarak kesin bir şekilde öldürür.

3.1.4. ECEL SAATİ

New York'taki çete reislerinden Antonyo tutukludur. Kendi adamlarından Alfieri de tutuklu ve ondan Antonyo'nun aleyhine şahitlik yapması istenir. Alfieri önce red etse de Mayk tarafından ikna edilmeye çalışılır. Ancak mahkemeden önce Alfieri yapılan planlı bir saldırı sonucu öldürülür. Antonyo da delil yetersizliği ve şahitsizlikten salıverilir. Alfieri çeteyi birbirine düşürmek ve kendini, içinde

bulunduğu tehlikeden kurtarmak için içinde saklı bir servetin anahtarının bulunduğu bir saatin olduğunu ortaya atar. New York polis teşkilatında çalışan şef muavini Vilson da çetenin başlarından bir haindir. Birçok kişiyi bu saat yüzünden öldürür. Hâlbuki ne böyle bir saat ne de bir anahtar mevcuttur. Wilson, Alfieri'nin karısı Candi ve kendi adamlarından Antonyo'yu da öldürür. Ancak “*Ecel Saati*” denilen bu saat yüzünden kendisi de Mayk'ın araştırmaları sayesinde köşeye sıkışır ve Antonyo'nun bacısı Mova tarafından öldürülür. Öldürülmeden yine onların içinden biri olan Carlo, bütün bu saat entrikasının Alfieri tarafından düzenlendiğini ve gerçeklikle hiçbir alakası olmadığını açıklar.

Bütün bu çözümler ve başarılar Mayk'a mal edilir ve Mayk New York Emniyeti tarafından takdir edilir.⁷⁷

3.1.5 KARA NARA

Eski gangsterlerden Volter Bleyk (Kara Nara) hapishaneden kaçır ve radyodan polis duyuruları duyulur.

Doroti Bleyk, Kara Nara'nın karısıdır. New York'ta Kongo Barı işletmektedir. Kocasının kaçtığını duyunca endişelenir. Barına Sam Truner ve adamı Timm haydutları baskın düzenlerler. Amaçları barın yarısına ortak olmaları. Doroti'yi ikna etmek için on yedi yaşındaki kızı Sofi'yi kaçırlar. Mayk bir taksile kızın peşine düşer ancak ona da bir tuzak kurulmuş. Mayk bu tuzaktan kurtulur. Gelip Doroti ile görüşür ve gerekli bilgileri ondan da alır. Bella'nın barına gidip ondan ve Tom'dan bilgi alır. (Tehdit yoluyla) Bir çete, genç kızları götürüp kötü yola sevk eder. Götürülenlerden biri de Düşkünlere Yardım Cemiyeti'nde çalışan bir genç kızdır (Matmazel Klaris). Mayk bu kızın da peşine düşer. Cemiyetten gerekli bilgileri alıp gider. Doroti hastaneden kaçırılmıştır. Mayk aldığı adrese gelmiş ancak tuzağa düşmüştür. Doroti ve Mayk'a işkence ettirilir. Sam Turner tarafından “Kara Nara” lakaplı Valter Bleyk yetişir ve onları kurtarır.

Bu sefer Mark Svatson'un peşine düşerler. Ancak onu villasından ölü bulurlar. Bellâ'yı kurtarmak için acele ederler ne yazık ki o da öldürülmüştür.

⁷⁷ Kemal Tahir, *Ecel Saati*, İthaki Yayınları, İstanbul 2006.

Kara Nara ve Mayk karanlık işlerde çalışan (randevu evleri işletmeleri) Kontes'e uğrarlar ve ondan gerekli bilgiler alırlar. Hudson nehrinde bir manastıra baskın yaparlar, orada bir sürprizle karşılaşır. Meğerse bütün olanları planlayan, kendini savaş gazisi olarak tanıtan tek kollu gibi davranan ve aynı zamanda Düşkün Kızları Koruma Cemiyeti Reisi Mister Sallivan (Vampir Nik)'dir. Kara Nara ile Mayk, onu ve adamlarını öldürür. "Kara Nara"nın kızını kurtarırlar. Olanlar Pat'a bildirilir. Polisten yardım istenir. Cemiyet derhal kapatılır ve suçlular yakalanır.⁷⁸

3.1.6. GANGSTERLER KRALİÇESİ

Chicago'da bar işleten ve "Çifte Tabancalı Kadın" lakaplı Miss Travers adındaki bir kadın Meksika'ya dinlenmeye gider. Ancak birileri bankaya yatırılmak üzere olan on iki milyonun bir milyonunu çalar ve bankaya yatırılmak üzere olan bu paranın Travers'in çaldığını söyler. Dolayısıyla kadının başı beladan kurtulmaz. Yanında getirmiş olduğu kız kaçırılır ve çeşitli şekillerde şantaja başvurulur. Yalnız kadın onu kurtarmayı başarır. Çete reisi Poe'un karısını yaralar ve Poe'un adamı Pego'yu da ekisiz hale getirerek kurtulmayı başarır. Ancak Polis Şefi Müfettiş Burns suçlularla ortak olduğundan Bayan Traversi bir otelden aldatma yoluyla alıp bilinmeyen bir yere sözde salıverir ancak öldüremezler. Charly Chicago'ya telefon edip yardım ister ve Travers'in arkadaşlarından Kiss ve Jack adamlarıyla beraber gelip kadını kurtarmayı başarırlar.

Bayan Travers Meksika'da hususi polislik yapan Mister Jameson ile tanışır ve onun yardımıyla olayı araştırır. Parayı saklayan Pete Ve'a'yı tehdit yoluyla konuştrur ve olanları ona itiraf ettirir. Ve'a'ya göre olay şöyle gelişmiştir: Pete Ve'a, bankaya yatırılacak olan on iki milyon bir milyonunu arabanın arıza vermesinden faydalanarak salar. Ona yardım eden Komiser Grebs de ortaktır. Fazla ortak istemediklerinden olayı Poe'den saklarlar. Dolayısıyla başları beladan kurtulamaz.

Mister Jameson kayıp paraları alıp bankaya teslim eden Grebs'i tutuklar. Bayan Travers ve adamları Poe'in kumarhanesini basar ve Polis Şefi Burn öldürülür. Komiser Grebs yaralı olarak ele geçirilir. Poe ise kendi villasına kaçar. Jameson,

⁷⁸ Kemal Tahir, *Kara Nara*, İthaki Yayınları, İstanbul 2006.

adamlarını alıp o villaya gider. Miss Travers de Charly ile beraber onun yardımına koşar. Çatışmada Poe'nin karısı Janella Poe tarafından yangının içine atılarak öldürülür. Poe Scalona kaçmaya çalışır. Ancak Charly onu yakalar ve arabayla üstünden defalarca geçerek öldürür.

Miss Travers ile Hususi Polis Mister Jameson Chicago'ya gitme hayalleriyle yola koyulur.⁷⁹

3.2. YAPI

3.2.1 SUÇUN KURGULANIŞI VE SUÇ NEDENLERİ

Polisiye romanlarda iyi bir kurgu son derece önemlidir. Çünkü bu tür roman okuyucuları edebilikten çok akıcılığı ve kurguyu önemserler. Tarık Dursun Kakinç *100 Filimde Başlangıcından Günümüze Polisiye/Gerilim Filmleri* adlı eserinde bu konuda şöyle ifadeler kullanır: “*polisiye romanlarda (açık söylemek gerekirse) herhangi bir ‘edebi kalite’ yoktur ve aranmamaktadır. Bu tür romanlarda olması zorunlu asıl ‘kalite’, çok iyi düzenlenmesi zorunlu kurgudur.*”⁸⁰

Polisiye romanlar, genellikle bir cinayet etrafında kurgulanan, katilin kim olduğunu ve cinayeti nasıl işlediğini bulma çerçevesinde gelişen romanlardır. Romanda yer alan dedektif veya dedektif görevini üstlenen kişi (kişiler) tarafından gerekli incelemeler yapılarak deliller toplanır, tanıklar ve şüpheliler sorgulanır, elde edilen tüm ipuçları birleştirilerek, akıl ve mantık yürütülerek katil bulunmaya, esrarlı olay çözülmeye çalışılır. Ancak bazı polisiye romanlar, cinayet dışında casusluk, soygun, gasp, hırsızlık... gibi suçlar etrafında da kurgulanabilir.

Kemal Tahir, genellikle bütün romanlarında güncel olaylardan etkilenerik seçtiği konuları bir veya birden fazla cinayet hadisesi etrafında kurgular. Romanlarında suç olarak sadece cinayeti kullanan Tahir'in ilk kaleme aldığı romanlarda cinayet sayısı bir veya ikiyken, daha sonraki romanlarında bu sayı artış gösterir, olaylar daha karmaşık bir kurguyla sunulur. Cinayet soruşturmasıyla

⁷⁹ Kemal Tahir, *Gangsterler Kraliçesi*, İthaki Yayınları, İstanbul 2006.

⁸⁰ Kakinç, *a.g.e.*, s.15.

başlayan romanların sonunda cinayeti işleyen veya katil karşımıza çıkar. Her romanında farklı bir konuyu işleyen Kemal Tahir, cinayetlerin nedenlerini de farklı olarak seçer. Bu romanları kronolojik olarak ele alacak olursak bu farklar açıkça görülür. Ayrıca Kemal Tahir'in polisiye romanlarında genellikle suçlu, romanın sonunda açığa çıkar ve cezalandırılır.

Tahir'in polisiye romanlarında suç nedenleri romanın başında genellikle farklı belirtilmektedir. Olaylar çözümlendikten sonra nedenler farklılaşıyor. Çünkü suçlu okuyucunun hiç beklemediği bir kişi oluyor. Dolayısıyla romanın başında belirtilen sebepler de değişiveriyor. Örneğin *Derini Yüzeceğim*'de, kocasını öldüren Roz Velmon, Kıran Kırana'da Dav Spenser'i, Mülligan'ı öldüren Kora, *Ecel Saati*'nde, Alfiyeri ve Antonyo'yu öldüren polis şefi Vilson, romanın sonlarına kadar masum birer şahıs iken roman sonunda birer cani olarak karşımıza çıkmaktalar.

Kemal Tahir'in yazdığı ilk Mike Hammer öyküsü olan *Derini Yüzeceğim*'de Mayk Hammer'in dostu bir sabıkalı genç olan Bob Karter, bir komploya kurban gidip cinayete suçlanır. Gencin eski dostu güzel bir kadın olan "Roz Velmon" da bu komploya üzülmede ve Mayk Hammer'in işe el koymasını istemektedir. Şantaj, eroin ticareti, Korsikalı bir mafya lideri, kiralık katiller derken Mayk Hammer, uğrunda adam öldürdüğü ve başını beladan kurtarmak için çırpındığı o güzel kadının yani Roz Velmon'un gerçek suçlu olduğunu anlar ve gözünü kırpmadan onu öldürür. Ancak bu kez ünlü kırkbeşlik tabancasının kurşunlarını kadının göbeğine boşaltmamış, bu işi bir Katalan bıçağı ile yapmıştır.

Bu romanda birkaç kişi hemen hemen aynı sebeplerden dolayı öldürülmüştür. Çünkü mafya babası sayılan Pelegrini ve Roz Velmon kendilerini ele verecek bütün ipuçlarını yok etmeye çalışmaktadır. İlk olarak Rozun kocası olan Cak velmon öldürülmüştür. Bu cinayeti Roz Velmon yani karısı işlemiştir. Bay velmon bir nakliyat şirketinin sahibidir ve Pelegrini'nin kirli işlerle uğraştığını bilmektedir. Pelegrini ve Roz böyle bir riski ortadan kaldırmak için bu cinayeti işlemişlerdir. Roz cinayeti planlı olarak işlemiş. Cinayetin işlendiği saatlerde Bob eve yakındır. Silah sesini duymakta ve sese doğru gitmektedir. Karşılaştığı manzara romanda şu şekilde anlatılmış:

Sonra Rozun kendisine vereceği mektupların neye dair olabileceğini düşünerek daldı.

Aradan ne kadar zaman geçtiğini bilmeden bir garip gürültüyle adeta sıçrayarak kendine geldi. Bir anda dikkat kesilmiş, nefesini tutarak nemli geceye kulak vermişti. “hayır, silah sesi olamaz. Caddeden geçen bir otomobilin egzoz borusu...” Böyle düşündüğü halde koşar gibi dar sokaktançıktı. Aydınlık caddeye sapınca Rozun telaşla evden fırladığını, otomobiline atlayıp süratle uzaklaştığını gördü.

(...) Cesede yaklaştı. Evet. Nefes almıyor. Çoktan cavlağı çekmiş Mister Velmon... Sigarasını ağzına yerleştirdi. Görür görmez herifin öldüğüne nasıl kanaat getirdiyse, bunun mister velmon olduğuna da öyle emindi. Daha beteri: herifin öldürüldüğünden de zerre kadar şüphe etmiyordu.⁸¹

İşlenen bu suç Roz’un eski eski dostu Bobun üstüne atılır ve Bob hapisaneye atılır. Ünlü dedektif Mayk Hammer, yaptığı araştırma sonucu işin arkasında Pelegrini’nin olduğunu anlar ve araştırmalarına devam ederek sonuca varmayı hedefler. Bu konuda sekreteri Velda ile aralarında şöyle bir diyalog geçer:

(Mayk)—Gazeteleri okudun mu?

—Ne var?

—Velmon adında birini temizlemişler. Kim temizlemiş tahmin edemezsin. Bizim Bob.

—Hangi bizim Bob?

—Bob Karter adında bir oğlan vardı ya, hatırladın mı, sahte tahviller işinde... Yeni Meksika’da...

—Evet.

---

⁸¹ Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.21-22.

—*Hâlbuki duyar duymaz bu oğlan böyle bir iş beceremez, demiştim. Haklıymışım.*

—*Peki!*

—*Mesele karışık yavrum, karanlığın ötesinde kim dursa beğenirsin? Pelegrini denilen hahdut.*⁸²

Romanda öldürülen ikinci şahıs ise Roz ile yakın ilişkisi olan ve pelegrininin en yakın adamı kardiyanodur. Cinayetin akabinde karşılaştığı manzarayı Mayk şu sözlerle ifade ediyor:

“Zile basıp bekledim. Ses çıkmadı. Tekrar çaldım. Gene cevap verilmeyince tokmağı çevirdim. Kapı kilitli değildi.

İhtiyatla içeri girdim.

Kardiyano'nun misafirlerine kapıyı bizzat niçin açmadığı görünen manzaradan belliydi.

Herif divanda yüzükoyun yatıyor. Sirtına kara saplı, ağzı geniş bir Katalan bıçağı saplanmış. Hem de kabzasına kadar... Jigolo eskisinin beyaz ipek gömleği kıpkırmızı. Buna mukabil ensesi adeta yeşil. Bütün kanı akıp gitmiş. Bıçağın doğrudan doğruya atar damardan birine uğradığı anlaşılıyor.”

Kardiyano'nun öldürülme sebebi de pelegrininin kendini güvence altına almak istemesi. Çünkü daha önce de bittiğimiz gibi bu tür insanlar kendi güvenliği için tehlike teşkil eden herkesi öldürmekten sakınmazlar. Kardiyano da bundan öldürülmüştür. Pelegrini'nin peşine düşenler Kardiyano'ya uğramışlardır. Dolayısıyla Pelegrini'ye göre Kardiyano güvenilir değildir ve her an onu ele verebilecek bir tiptir, ortadan kaldırılması gerekir. Bu durum hemen hemen bütün mayfya ya da çeteciler için geçerli olan bir yöntemdir. Bunu özel dedektif Mayk Hammer'in şu sözlerinden anlıyoruz:

---

⁸² Tahir , a.g.e., s. 47.

*Pelegrini peşine düşenlerin bir kere bu ahbaba uğradıklarına nişan koymuş demek, böyle bir aracıyı uzun müddet yaşatmak istememiş.*⁸³

*“ (...) Pelegrini kendisini ele verebilecek bütün suç ortaklarını temizliyor. Bu işler her zaman böyle olmuştur. Yoksa kurulmuş düzenlerin, bu çeşit cinayet ve suç topluluklarının dağılması bu kadar kolay olmazdı.”*⁸⁴

Romanda öldürülen diğer bir şahıs da kardiyanonun eski eşi Dore'dir. Dore de önceki kurbanlar gibi pelegrini için büyük tehlike oluşturuyordu. Çünkü Dore daha önce kardiyanonun yerini Mayk'a söylemiş ve bu da gerektiğinde o yoldaki herkesin ve hatta çete lideri Pelegrini'nin bile yerini söylemek demektir dolayısıyla dorenin de bir an önce ortadan kaldırılması gerekiyordu ve öyle de olmuştur. Polis şefi Pat çembers ile Mayk arasındaki diyalogdan Dore'nin nasıl öldürüldüğünü anlıyoruz.

(Mayk)—Bırak. Hani bir Dore vardı. Benim evde görmüştün. Hahdutlar bizi beraber kaldırmışlardı.

—Evet.

Sesi bir tuhaf olmuştu. Büsbütün telaşlandım:

—Kızı benim namıma davet etmişler, dedim, daha doğrusu Velda namına bir yere çağırmışlar.

—Velda namına mı? Tuhaf şey! Esasında tuhaf demek bile fazla. İşin içinde Mayk denilen budala varsa hiçbir şey tuhaf değildir.

—Saçmalıyorsun, Dore şimdi, şu anda...

—Şu anda yavrurum, maalesef... Kendisini morgda göreceksin. Dur bakayım salon numarasıyla masa numarası...

—Allah belanızı versin.

⁸³ Tahir a.g.e., s.95.

⁸⁴ A.g.e., s.144.

Mayk, telefonu kapatıp morgda Dore'nin cesediyle karşılaştığında hissettiklerini ve cinayet nedenini şu şekilde anlatır:

Telefonu hınçla kapattım. Gözlerimi kısarak bir müddet soluk almadan durdum. Öfke erimiş kurşun gibi içimi yakarak yüreğimden beynime doğru çıkıyordu.

O gece, Kardiyano denilen hnamussuzun adresini Dore'den sormak aklıma gelmeseydi biçare kız şimdi ölmemiş olacaktı.⁸⁵

Kemal Tahir bir diğer polisiye romanı *Kara Nara*'dır. Bu romanda iki ayrı cinayet işlenmiştir. Bu kişiler Mark Svatson ve Bella'dır. Bella bir bar işletmenidir ve gansterlerle bağlantılıdır. Mark Svatson ise ünlü gangsterlerdendir. Bunu Mayk'ın, emekli askerlerden Sullivan'a söylediği sözlerden anlıyoruz:

“Bir, iki mühimiz elimde, dedim, meselabu işte Bella isminde Chicagolu bir kadınla Mark Svetson adında gangster var.”⁸⁶

Kemal Tahir bazı romanlarda suç nedenini roman kahramanına söyletirken bazılarında okuyucunun takdirine bırakmaktadır. Bu romanda da suç nedeni açıkça belirtilmemiş ancak öldürülenlerin kim tarafından öldürüldüğü romanın sonunda belirtildiğinden, niçin öldürüldükleri de ortaya çıkıyor. *Kara Nara*'da öldürülen Mark Svatson ve Bella, kirli işlerle uğraşanlardır ve yine kirli işlerle uğraşan Mister Sallivan (Vampir Nik) tarafından öldürülmüşlerdir. Bu da gösteriyor ki Sallivan daha önce beraber oldukları dostlarını kendi menfaati ve güvenliği için öldürmüştür.

Mark Svatson'ın ölümünü Mayk Hammer şöyle anlatmaktadır:

“Tam döneceğim sırada, gözüme koltuklardan birinin altında garip bir parıltı çarptı.

Ayaklarımın burnuna basarak yaklaştım. Boynumu uzattım. İlk önce topuklarıma basarak iyice uzanmış iki bacak gördüm.

---

⁸⁵ Tahir, *a.g.e.*, s.154.

⁸⁶ Tahir, *Kara Nara*, s.91.

Hey Allah kahretsin! Diye bağırmışım.

Valter silahını kaldırarak yanıma koştı.

Mark Svaton çoktan gebermişti. Halının üzerinde gördüğüm parlak göllenip pıhtılaştıran kan.”⁸⁷

Bella’ın ölümü de Mayk’ın deyimiyle çok farklı değildir. Çünkü o da acımasızca öldürülmüştür ve Mayk aynı tepkiyi dile getirmektedir. Olanları yine Mayk’ın ağzından öğreniyoruz.

“Hey Allah belasını versin! Diye bağırmışım.

Karşımızdaki manzara demincek markın evinde gördüğümüzün tıpatıp aynıydı. Kadını herhalde batakhane bara gitmek için hazırlandıktan sonra bastırılmışlardı. Yeşil ipek tuvaletinin karnına rastlayan yeri aynı darbe ile boydan boya açılmış. Can havliyle elini yarasına götüren biçarenin barsakları parmaklarının arasından dışarı uğramış.”⁸⁸

Kemal Tahir’in polisiye romanlarında geçen suç nedenlerinden biri de fuhuş ya da cinselliktir. Yani genç kızlar ya da kadınlar zorla veya kandırılarak çeşitli randevuevlerinde çalıştırılırlar. Sonuçta da ya öldürülüyor ya da bu tür bir yolda ömürlerinin sonuna kadar çalışmaları isteniyor. Bu romanda böyle bir suç işleyen çetenin varlığından açıkça bahsedilmektedir. Kızı (Sofi) kaçırılan Doroti bu çete hakkındaki duyduklarını Mayk Hammer’e şu sözlerle söylemektedir:

“(Mayk)—Kimler? Ne maksatla?

—Haberiniz yok mu? Üç, dört aydan beri güzel kızlara dadanan bir çete türedi. Yahut bu çete evvelden beri çalışıyor da şimdi yeni sahalara geçti. Bizim Harlem’de son dört aydır yedi tane güzel kız kayıp. Bütün New York’ta dört aydan beri kaybolan kızların adedi galiba yirmi beşe yaklaşıyor.”⁸⁹

⁸⁷ Tahir ,a.g.e., s.113.

⁸⁸ A.g.e., s.118.

⁸⁹ A.g.e., s.82.

Kemal Tahir'in ikinci polisiye romanı *Ecel Saati*'nde, diğer polisiyelerine nazaran farklı bir suç nedeniyle karşılaşırız. Çünkü romanda birçok kişi öldürülüyor ve bu kişiler hayali bir hazinenin anahtarı için öldürülmüşlerdir. Güya bu anahtar bir saatin içindeymiş. Dolayısıyla gerçekleşen ölümlerin çoğu bu saatin peşindekilerin birbirlerini temizleyip saf dışı etmelerindendir. Romanda ilk öldürülen, çetenin içindeki etkili şahıslardan alfiyeridir. Alfiyeri, romanın başında *Ecel Saati* denilen hayali anahtardan dolayı değil; çete reisi ve tutuklu olan Antonyo'nun aleyhinde şahitlik yapacağından dolayı öldürülmüştür. Sonunda öldürüleceğini bildiğinden şahitlik yapmak istememektedir. Korktuğunu savcıya açıkça belirtir:

“(Alfiyeri)—Benim şahitliğimle Antonyo'nun hesabını görmek sahiden mümkün olacak mı?

—Bunu sen de biliyorsun. Bildiğin için bana telefon ettin.

—Hata ettim. Korkudan ne yaptığımı bilmedim. Antonyo bana fırsat vermez. Göreceksiniz beni muhakkak temizleyecek.”⁹⁰

Olayın çözümüne doğru, Çete lideri Antonyo Alfiyeri ve birçok insan yukarıda bahsi geçen *Ecel Saati* yüzünden öldürülmüşlerdir. Bu ölümlerin çoğunu polis teşkilatında çalışan Wilson adındaki hain planlamıştır. Çünkü Mayk Hammer'le olan diyalogdan bunu rahatlıkla anlarız:

“(Mayk)—Anladım. Savcılıkta alfiyeriye senin öldürdüğünü, bana benzin layterinde işkence ettirenin de sen olduğunu anladım. Antonyo'yu da sen temizledin.

—Bunlar boş laflar Mayk, artık hiçbir işe yaramayacak laflar. Siz burada bu herifle birbirinizi öldürmüş olacaksınız.”Ecel Saati” adını verdiği bu iş, senin ölümünle kapanmış olacak.”⁹¹

---

⁹⁰ Tahir, *Ecel Saati*, s.33.

⁹¹ A.g.e., s.178.

Saatin hayali olduğu dolayısıyla söz konus hazinenin de gerçek olmadığı ve böyle bir yalanın Alfieri tarafından uydurulduğunu, çetenin önemli karakterlerinden Karlo, romanın sonunda Vilson’a itiraf etmek zorunda kalır:

“(Karlo)—Beyhude kan döktün vilson, dedi, halt ettin. Saat filan yok...

Saat maat hep uydurma...

(Vilson)—Uydurma mı? Yalan söylüyorsun namussuz!

—Neden yalan söyleyecekmişim? Bu saat numarasını Alfieri uydurdu. Çetede bir başka kuvvetin peydahlandığını sezdiği için temizlenmekten korkmuştu. Kendisine o kadar söyledim, “böyle bir yalan işleri büsbütün tehlikeli bir yola sokacak,” dedim. “bu dünyada elli milyon dolar için elli bin kişiyi gözünü kırpmadan öldürecek hergele kıyamet gibi,” dedi. Senin gibi kan içici haydutlar...”⁹²

Kemal Tahir’in bir diğer polisiye romanı da Kıran Kırana’dır. Bu romanda da mafya ve çeteler etkindir. Bir iç hesaplaşma söz konusudur. Mafyacıların anlaşmalı olarak havuz sistemiyle biriktirdikleri bir milyon dolar para, bir doktor tarafından kaçırlır ve bundan dolayı suçlananlar birer birer öldürülmeye başlanır.

Romanda ilk olarak öldürülen, Avukat Dav Spenser’dır. Spenser, karısı Kora tarafından öldürülmüştür. Sebebi de kocasındaki fidye parası olan iki milyonu kapmaktır. Dav birgün öldürüleceğini bildiği için özel dedektif Mayk Hammer’e bir mektup bırakır ve mektupta kendisinin Kora tarafından mutlaka öldürüleceğini söyler.

“Nasıl, nerede, hangi silahla öldürüleceğimi bilemiyordum. Fakat mutlaka öldürüleceğimden şüphem yok. Şekli ne olursa olsun, tetiği kim çekerse çeksin, beni karım dediğim Kora adlı dişi canavar öldürmüş olacak. Buna katiyen inan.”⁹³

Kora’nın öldürdüğü diğer bir şahıs da ressamlık yapan Mülligan’dır. Mayk’ın yaptığı araştıma sonucunda Mülligan’ın, katilin, izini kaybetmek istemesinden dolayı

⁹² Tahir ,a.g.e., s.178.

⁹³ Tahir, *Kıran Kırana*, s.132.

ortadan kaldırıldığı belirtilir. Çünkü Kora kocasını öldürmek için Mülligan adına bir araba kiralamış ve bu da onu ele verebilecek bir risktir. Mayk bunu Kora'ya açıkça söylemektedir.”*Ressamı öldürmene sebep de bu otomobil işinden yakayı ele vermen korkusu.*”⁹⁴

Yazarın bir diğer polisiye romanı *Gangsterler Kraliçesi*'dir. Bu romanın kurgusu da yazarın diğer polisyeleriyle paralellik göstermektedir. Yani suç yine başta işlenir ancak araştırmalar yoluyla roman sonunda açıklığa kavuşturulur.

Bu romanda Chicago'da bar işleten ve “Çifte Tabanlı Kadın” lakaplı Miss Travers adındaki bir kadın Meksika'ya dinlenmeye gider. Ancak birileri tarafından bankaya yatırılmak üzere olan on iki milyonun bir milyonu çalınır ve bu paranın Travers'in çaldığı iddia edilir. Dolayısıyla kadının başı beladan kurtulmaz.

Çalınan bu para için birçok kişi öldürülür. İşin aslı, parayı çalan Pete Veve adındaki biridir. Pete ve bir memur bahsedilen parayı bankaya yatırmakla görevlidirler. Ancak bunlar paranın bir kısmını çalıp başka ülkelere kaçmayı planlamaktadır. Anlaşmazlar ve Pete memurlardan birini öldürür. Çalınan parayı da saklar ve yaptıklarının sebebini de şöyle açıklar:

“—Memurlardan birisi kasabaya gitmek için uzaklaşınca ben meydana çıktım. Ölen memur, derhal silahına sarıldı. Birbirimize kurşun sıkmaya başladık. Nihayet ben onu vurdum... Parayı paylaşacaktık, ben de şimalde kaybolup gidecektim. Hâlbuki memur ölünce ortaklarımdan korktum.

(Miss. Travers)—Neden?

Çünkü ellerine beni ortadan kaldırmak için fırsat geçmiş oluyordu. Soygunda adam öldüreni derhal asarlar. Canımı kurtarmak için bir çare kalmıştı. Parayı saklamak... Vakit kazanıp hudutu geçmeye çalışmak...”⁹⁵

Pete ve komiser Grebs fazla ortak istemediklerinden, çete lideri Poe'dan bu durumu saklamaya çalışırlar fakat başları beladan kurtulamaz. Nihayetinde “Çifte

⁹⁴ Tahir , a.g.e., s.1

⁹⁵ Tahir, *Gangsterler Kraliçesi*, s.109.

Tabanca Kadını" lakaplı Miss Travers ve yardımına koşan hususi polis Jameson olayı araştırıp, bütün suçların kayıp olan para yüzünden olduğu sonucuna ulaşırlar.⁹⁶

Bu romanda farklı bir suç nedeniyle karşılaşıyoruz. Yukarıda da belirttiğimiz gibi mafyacılar, çete reisleri veya suçlular kendilerini korumak ve kurtarmak için bütün tehlikeleri yok edebilirler. Ancak burada göze çarpan, bu kişilerin, gerektiğinde yıllarca beraber iş yaptıkları ve onların nazarında herhangi bir hainlik yapmayan eşlerini bile öldürebilmeleridir. Çünkü Poe, sıkıştığı anda balkonda kendisine sarılan ve geçmişte kendisine her türlü yardımda bulunan eşini öldürüp kaçmayı düşünebilmektedir.⁹⁷

Kemal Tahir'in diğer bir polisiye romanı da *Merhaba Sam Krasmer*'dir. Bu romanda da işlenen suçlar, yine belli çeteler ya da mafya tarafından işlenmiş ve öldürülen şahıslar, bu kişiler tarafından, bir çıkar amaçlı öldürülmüşlerdir. İlk öldürülen Peter Landi adındaki bir hırsızdır. Mafya babalarından Antuan Kalegori tarafından öldürülmüştür. Öldürülme sebebini, Sam Krasmer'in arkadaşı Dak, açıkça belirtmektedir.

“(Dak)—*Peteri hakladılar, metresini doğradılar. Bunlar ne arıyorlar? Herifin servetini... Herifin Karun kadar zengin olduğunu dünya âlem biliyor.*”⁹⁸

Romanda öldürülen başka bir şahıs da Peter Landi'nin metresi Graziyella'dır. Luçiyano, Peter Landi'yi getirmesi için adamlarından vosleyi görevlendirmiş. Ancak Peter Landi öldürüldüğünden, Vosley, Peterin metresi Graziyella'yı öldürmektedir. Sebebi de Luçiyano'nun deyişle eli boş dönmek ve servetin yerini bilenlerden biri olduğuna inanması. Bu inancından dolayı kadını işkenceye öldürmüştür. Bütün bunları Luçiyano bizzat Sama anlatmaktadır:

“(Luçiyano)—*Graziyellayı unutuyorsun Sam, dedi, ben vosleye yalnız, Peter'i tutup getirmesini söylemiştim. Ölmeden evvel Peteri iki kere elinden kaçırmış. Sonra öldürülünce bana bir leş getiremeyeceğini düşünerek kendi aklınca arağım*

⁹⁶ Tahir, *Gangsterler Kraliçesi*, s.107-109.

⁹⁷ A.g.e., s.148.

⁹⁸ Tahir, *Merhaba Sam Krasmer*, s.16.

şeylerin nerede saklandığını bilen birine başvurmuş. Bu başvurduğu kimse Graziyella... Graziyella'yı nasıl sorguya çektiğini kestirirsin.”⁹⁹

Romanda göze çarpan bir suç nedeni de taht kavgasıdır. Antuan Kalegori, çete ve mafya lideri Luçiyano'yu indirip yerine geçmeyi planlamakta. Onun için Luçiyano'yu devlete yakalattırıp elektrik iskemlesine götürmeyi amaçlamakta.¹⁰⁰ Fakat olaylar düşündüğü gibi gelişmez ve olan kendine olur. Yakalanıp polise teslim edilir.

3.2.2 SUÇLU PROFİLLERİ

Kemal Tahir, kahramanları, suçları ve olayları gerçek hayatta seçtiği gibi suçlu ya da zanlıları da gerçek hayattan seçmiştir. Bu şahıslar ya bir mafya lideri ve adamları, ya çeteciler veya her türlü kirli işlerin (kumar, kadın ticareti, esrar) çevrildiği işletmelerin sahipleridir.¹⁰¹ Bu tiptekiler genellikle aynı karakterlere sahiptirler. Kendi menfaatleri için yapamayacakları iş, öldüremeyecekleri adam yoktur. Hiçbir tehlikeden gözünü sakındırmazlar. Herbiri acımasız birer hayduttur. Kemal Tahir bu tip insanların bazı özelliklerini *Derini Yüzeceğim* romanında Mayk Hammer'e söyletiyor. Mayk, romanda adı geçen ve büyük haydutlardan biri olan Pelegrini için şunları söylüyor:

“Pelegrini New York'a milyoner olarak gelmiş ender haydutlardandı. Parayı neredense vurmuş, buraya yerleşmişti. Maiyetinde gözünü budaktan sakınmaz, ipten kazıktan kurtulmuş bir düzineye yakın Korsikalı haydut bulunduğu söyleniyordu. Şehrin en lüks barlarını iletiyor, türlü dalavereler çeviriyordu. Çok kurnaz olduğundan polise, mahkemeye düşmemişti. Buna rağmen gaddarlığı değme babayığtleri titretiyordu.”¹⁰²

Kemal Tahir'in polisiye romanlarında asıl suçluların cinsiyetlerine baktığımızda, dört romanında erkek; iki romanında ise kadın karakterleri seçmiştir. Asıl suçlunun erkek olduğu romanlar, *Merhaba Sam Krasmer* (Antuan Kalegori),

⁹⁹ Tahir , *a.g.e.*, s.68

¹⁰⁰ *A.g.e.*, s.112.

¹⁰¹ Tahir, *Kıran Kırana*, s.72.

¹⁰² Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.45.

Ecel Saati (Vilson), *Kara Nara* (Sullivan), *Gangsterler Kraliçesi* (Poe Skalona); asıl suçlunun kadın olduğu romanlar, *Derini Yüzeceğim* (Roz Velmon), *Kıran Kırana* (Kora Spenser)'dir.

Erkek suçlular her zaman suça daha eğilimli olduklarından kendilerini daha çabuk ele verebiliyor. Çoğu gururludur ve kimseye de asla yalvarmazlar. Sullivan, Poe, Kalegori ve Vilson bu karakterdeki insanlardır. Bilakis kadın suçlular için aynı şeyleri söyleyemeyiz. Kadınlara bakış açısı farklı olduğundan kolay kolay şüphenilmezler. Bu da onların işini kolaylaştırmaktadır. Onlar da bu kozlarını çok iyi kullanıp sinsice işledikleri suçları örtbas edebiliyor. Hatta şüphe çekmemek için duygu sömürüne bulunabiliyor ve kendilerini acınacak hale sokabiliyorlar. Mesela *Derini Yüzeceğim*'de Roz Velmon, Mayk'ın asla kendisinden şüphelenmemesi için duygu sömürsünde bulunabiliyor:

“(Roz)—*Beni sev... Beni sevmeye çalış. Sevmeye ihtiyacım var. Çok sevmeye... Bana acımalısın aynı zamanda... Ben hakikaten acınacak bir kadınum. Bilsen.*”¹⁰³

Suçluların başka bir özelliği de seçtikleri kurbanlarını arkadan vurmaları. Yani erkekçe çarpışmak yerine sinsi ve hainlikle işi bitirmeyi seçerler. *Kıran Kırana* adlı romanda Sitella denen kadın ile Mayk arasında geçen konuşma bu sözümüzü doğrular niteliktedir. Sitella, çete reisi olan kocası O Grandi'nin özelliğinden bahsetmektedir:

“(Mayk)—*Kocan da arkadan vuranlardan galiba?*

—*İyi bildin. Arkadan vuranların da en hergelesi...*

Sesini alçalttı: Çok tehlikeli adamdır kocam, dedi, gayet tehlikelidir.

—*Elde silah, merdane çarpışacağını sanmam. Düşmanın kahvesine zehir koymayı tercih eder.*

—*Doğru. Tıpatıp öyle.*”¹⁰⁴

---

¹⁰³ Tahir , a.g.e., s.17.

Kadın suçlulardan Kora, istediklerini gerçekleştirmek için her türlü kirli işe karışmayı göze almıştır. Gerktiğinde birkaç kişiye metreslik yapmış, insanlara kötülük yapmış, genç delikanlıları esrara bulaştırmıştır. Kora'nın bu özelliklerini kocasının Mayk Hammer'e yazdığı mektuptan öğreniyoruz:

“Kora, bir melek görüşü altında müthiş bir canavar ruhu ve hudutsuz bir namussuzluk saklıyordu. Bunu kolayca saklıyordu Mayk, nefes almaktan kolay saklıyordu.

Hakikaten uzun zaman inanmak istemedim. Nasıl inanılır?

Karım aynı zamanda birkaç erkeğin metresiydi. Bunlardan birisi şantajcı Mülligan, ikincisi meşhur gangsterlerden Graff...

Karım bu iki namussuzla yalnız yatmıyor, onların her çeşit hergeleliklerine istiyerek alet oluyordu. Bu alet oluştan zevk aldığına da eminim. Kendisini hiç kimse zorlamadığı halde insanlara fenalık etmekten, onları ıstırap içinde kıvrandırmaktan zevk alıyordu.

Zaman zaman graffin batakhanelerinde müşterilere çıktığını, körpe delikanlıları beyaz zehire alıştırdığını, kumarda soyulacak enayileri tavladığını kati delillerle tespit ettim. Daha beteri ressam Mülliganın şantaj işlerinde kullandığı hayasız fotoğraflara canlı modellik ediyordu. Hele buna iyice kanaat getirdikten sonra deliye döndüm.”¹⁰⁵

Kara Nara adlı romanda suçlu olarak görülen *Kara Nara* lakaplı Valter Bleyk'tir. Hapishaneden kaçmıştır. New York polisi tarafından telsizlere anons yapılır. *Kara Nara*'nın özelliklerini yapılan bu anonslardan öğreniyoruz:

“Aranan adam çok tehlikeli. Adı valter Bleyk. Lakabı Kara Nara! Kuzguni siyah bir zenci. Boy:1,80. omuzlar gayet geniş. Sirtına ne giydiği tespit edilemedi. Bir aralık N.K.G.U. 5671 numaralı kamyonda görülmüştür. Silahlı olduğu

¹⁰⁴ Tahir, *Kıran Kırana*, s.78.

¹⁰⁵ A.g.e., s.131.

muhakkak. Silahı orta çaplı mavzer tabancası, gayet iyi, gayet süratlı kurşun atar. Son derece tehlikeli bir haydut! Dikkat! Dikkat! Tekrar ediyoruz... ”¹⁰⁶

Yazarın polisiye romanlarında bazen asıl suçlular hakkında detaylı bilgiye rastlayamıyoruz. Bunun yanında diğer suçlular ile ilgili birçok özellik verilmektedir. Örneğin *Kara Nara*'da asıl suçlu Vampir Nik lakaplı Mister Sullivan'dır. Ancak bu adam hakkında detaylı bir bilgi yoktur. Sadece roman sonunda Sullivan'ın bir hileyle kendisini, düşkün kızları koruma cemiyeti adlı kurumun müdürü diye tanıtıp birçok kişiyi öldürdüğü belirtilmiştir. Hakkındaki bilgiyi Mayk'ın sözlerinden öğreniyoruz:

“Chicago'nun meşhur vampir niki düşmanlarından ve kanundan yakasını sıyırmak için asrın en büyük hilesini muvaffakiyetle oynamış, ölmüş gibi davranarak dünyanın şaşırtıcı cenaze alayından sonra kendisini sözde gömdürmüştü.

(...)

Herif hakiki kolunun üstüne elini de örtecek surette plastikten ince bir kılıf geçirmiş, bunun ucuna gayet büyük mermiler atan küçük bir tabanca yerleştirmişti.”¹⁰⁷

Bunun yanında romanda yardımcı karakter diyebileceğimiz bazı suçlular hakkında daha detaylı bilgiler verilmektedir. Mesela suçlulardan Sam Turner ile ilgili olarak detaylı bir bilgi verilmektedir. Fiziki yapısı, yaklaşık kaç kişiyi öldürdüğü ve kimin hesabına çalıştığı anlatıcı tarafından belirtilmektedir:

“Sam bir şey söylemek istiyor gibi bir an tereddüt etti. Uzun boylu, biraz kamburca, son derece soluk benizli bir adamdı. Yeşil gözlerinde tunç küfü donukluğu vardı. Domuzuna gaddar bir herif olduğu, belki şimdiye kadar kendi eliyle 15 kişi öldürdüğü meşhurdu. Son günlerde Mark Svatson hesabına çalıştığı söyleniyordu. Polis kayıtlarına göre boveride bir bar işletmekteydi.”¹⁰⁸

¹⁰⁶ Tahir, *Kara Nara*, s.5.

¹⁰⁷ A.g.e., s.137-138.

¹⁰⁸ A.g.e., s.9.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi suçluların çoğu aslında birer mafyacı, bar işletmecisi veya çete reisidir. Kemal Tahir bunlara genellikle gangster diye ifade ettirmiştir. Örneğin *Merhaba Sam Krasmer* romanında azılı suçlulardan biri de Lüçiyano adındaki bir gangsterdir. Anlatıcı onu tanıtırken şu ifadeleri kullanıyor:

“Yakınlarının ve akranlarının –bunlar birkaç kişiyi geçmez- kısaca lüki dedikleri lüçiyano, amerikanın şimdiye kadar gördüğü gangsterlerin en büyüğüdü. Belki de bundan sonra göreceklerinin de en büyüğü... Adı üstünde: reislerin reisi... Koca Amerika yıllarca başa çıkamamış da en sonunda –o da cumhurbaşkanıyla yapılan gizli bir anlaşmayla- göçmen kanununun bir maddesine dayanarak bunu sadece sınır dışı edebilmişti.”¹⁰⁹

Yine aynı eserde, bu tip insanların (gangsterlerin) bazı özellikleri belirtilmektedir. Bu insanlarda büyüklüğün, ancak çok büyük suçlar işlemiş olmakla elde edilebileceği belirtiliyor. Gangsterlikte gerektiğinde yetim hakkı yenmedikçe, insanları arkadan vurmadıkça para ya da nam sahibi olunamayacağı vurgulanmıştır. Roman kahramanı Sam Krasmer, bir soruya karşılık Lüçiyano’dan bahsederken gangsterlerin profilini şu şekilde çiziyor:

“Gayet açık... ‘Lüki hergelelik ederse...’ diye düşündüm. Bu haydut güruhu top yekûn namussuz olur. Kabadayılıkları ucuz işlerde, bir de gösterişlerdedir. Gangsterlikte “Büyük Reis” demek, “Büyük Namussuz” demektir. Bunlar adım başında kahpelik etmedikçe, yetim çocukların hakkını yemedikçe, çekindikleri insanları ceza korkusu olmadığı zamanlar hiç duraklamadan arkadan vurmadıkça para sahibi, nam sahibi olamazlar. Lüçiyano da bu nizamın dışında değil...”¹¹⁰

Yukarıda belirttiğimiz suçlu profilleri arasında zaman zaman polisler de görülebiliyor. Kemal Tahir bu konuda da gerçek hayattaki olaylardan esinlemiştir. Birçok ülkede birçok polisin veya askerin kirli işlere bulaştığına şahit oluyoruz. Dolayısıyla yazarımız da bu durumu iki polisiye romanına taşımıştır. Bu romanlardan biri gansterler kraliçesidir. Bu romanda emniyette komiser olarak

¹⁰⁹ Tahir, *Merhaba Sam Krasmer*, s.54-55.

¹¹⁰ A.g.e., s.149.

Grebbs ile polis şefi olan burn çete lideri Poe Skalona hesabına çalışmış ve sonuçta biri (Burn) öldürülür, öbürü (Grebs) de yaralı olarak ele geçirilir.¹¹¹

Diğer bir roman ise *Ecel Saati*'dir. Hatta bu romanda Nev York polis teşkilatında şef muavini olarak çalışan Vilson, büyük bir haindir ve aynı zamanda çetenin lideridir. Sonuçta o da deşifre olup öldürülür.¹¹²

3.2.3. ENTRİK YAPI

Polisiye roman denilince akla gelen ilk kavramlardan biri de entrikadır. Hemen hemen bütün polisyelerde ya suçlular kendilerini korumak ve kurtarmak; ya da dedektifler (polisler) olayı aydınlatmak için çeşitli entrikalara başvururlar.

Kemal Tahir'in romanlarının çoğunda, genellikle soruşturmayı yürüten kişiyi (dedektifi) yanıltmak için türlü entrikalar çevrilir. Bu entrikaların olay örgüsündeki yeri bazen cinayet hadisesinden daha mühim olabilir. Kemal Tahir'in *Kara Nara* romanı entrika bakımından en dikkat çekici olanıdır. Suçlu Sullivan, soruşturmacıları yanıltmak ilginç bir entrika çevirir.

Bir hileyle kendisini, düşkün kızları koruma cemiyeti adlı kurumun müdürü diye tanıtır ve aynı zamanda kendisinin, sağ kolunu birinci cihan harbinde Avrupa cephesinde kaybettiğini söyleyerek gazi olduğunu iddia eder.¹¹³ Aslında o, eski çete reislerinden Vampir Nik lakaplı bir hayduttur. Yakasını düşmanlardan ve kanunlardan kurtarmak için ölü numarası yapar, kendisini çok katımlı bir cenaze töreniyle gömdürür ve Mister Sullivan adıyla yeni bir kimlik kazanıp cinayetlerine devam eder. Hakkındaki bilgiyi romanın sonlarına doğru Mayk'ın sözlerinden öğreniyoruz:

“Chicago'nun meşhur Vampir Nik'i düşmanlarından ve kanundan yakasını sıyırmak için asrın en büyük hilesini muvaffakiyetle oynamış, ölmüş gibi davranarak dünyanın şaşaalı cenaze alayından sonra kendisini sözde gömdürmüştü.

¹¹¹ Tahir, *Gangsterler Kraliçesi*, s.122-123.

¹¹² Tahir, *Ecel Saati*, s.180.

¹¹³ Tahir, *Kara Nara*, s.136.

Herif hakiki kolunun üstüne elini de örtecek surette plastikten ince bir kılıf geçirmiş, bunun ucuna gayet büyük mermiler atan küçük bir tabanca yerleştirmişti.”¹¹⁴

Suçluları ele verecek en önemli delillerden biri de parmak izleridir. Dolayısıyla suçlular da çoğu zaman izlerini kaybettirmek veya suçu üstlenmek için türlü entrikalara başvururlar. *Derini Yüzeceğim* romanında, Roz Velmon, kocasını öldürmüştür. Ancak Roz’un eski dostu Bob Karter, Roz’a acıdığı için suçu üstlenmek ister ve Roz’un parmak izlerini silip kendi parmak izini yerleştirir. Bu durumu anlatıcı ve özel dedektif Mayk Hammer’in, cinayetten hemen sonra olay yerine gelen Bob için söylediklerinden anlıyoruz:

“Sonra yazı masasına yaklaştı. Camın ötesini berisini tuttu. Kasanın sapını, kilidini yokladı. Elektrik düğmesini iki kere çevirdi. Tabancayı yerden aldı. Mendiliyle güzelce silip Roz’un parmak izlerini ortadan kaldırdı. Bunların yerine kendininkileri koydu. Silahı tekrar bir kenara attı.”¹¹⁵

Polisiye romanlarda geçen önemli suç unsurlarından biri de eroin maddesidir. Suçlular yakayı ele vermemek için bu maddeyi zama zaman benzer başka maddelerle değiştirirler. Örneğin *Derini Yüzeceğim* romanında Pelegrini kimyahaneden temiz raporu almak için kısa bir süre içinde eroin yerine pirinç ununu yükleyebiliyor. Bunu, Pelegrini’nin adamlarından Jigolo, dedektif Mayk Hammer’in sıkıştırması sonucu kendisi itiraf ediyor:

“(Mayk) — Mallar yakalanmadı mı?

—Eroinleri pirinç unuyla değiştirdiler. Kimyahaneden temiz raporu alındı.”¹¹⁶

Aynı romanda bir başka entrikayla yine karşılaşıyoruz. Romanın sonunda Mayk Hammer asıl katil Roz Velmonu köşeye sıkıştırmıştır. Roz Mayk’ı öldürmek için silahı doğrultur. Ancak Mayk zaman kazanmak için onu konuşturmaya çalışır.

¹¹⁴ Tahir , a.g.e., s.137-138.

¹¹⁵ Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.24.

¹¹⁶ A.g.e, s.46.

Başmüfettiş Pat Chambers'in az sonra orada olacağını ve bütün olanların farkına varacağını söyler. Fakat Roz'un düşündüğü entrika ilginçtir. Ona göre Mayk da öleceğinden, olayı istediği gibi şekillendirecekti. Meşhur gangster Pelegrini ile meşhur hususi hafiye polisi Mayk Hammer'in arasında çatışma çıktığı ve bu çatışmada her ikisinin de öldüğünü Pat Chambers'e söyleyecekti. Düşündüğü entrikayı Mayk'la arasında geçen diyalogtan anlıyoruz:

“(Mayk)—*Beni dinle meleğim, dedim, neredeyse dostumuz başmüfettiş Pat Chambers buraya gelecek.*

—*Sahi mi? Fena olmaz. Buyursun, safa, hoş geldi. Göreceği manzara da hani New York başmüfettişine layıktır. Meşhur gangster Pelegrini ile meşhur hususi hafiye polisi Mayk Hammer birbirlerini parçaladılar.*

—*Madam Roz Velmon?*

—*Madam Roz Velmon uykuda... Haydutlar biçare kadına uyku ilacı içirmişler. Zaten kaçırılmış da değil miydi?*

—*Pat bunları yutmaz sevgilim, Pat benim Pelegrini tarafından tamizlenemeyeceğimi bilir. Pat gayet tahmin eder ki beni öldürse öldürse mezbananın sağ kalan son mahlûku öldürmüştür. Burada sağ kalan da sensin.*

—*Aldırma Mayk, o tarafını ben idare ederim. Benim kadar güzel bir kadının kurtulma şansı ekseriya yüzde doksandır. Bunu sen de bilirsin. Elimdeki lüger, şurada yatan Tom'un silahı. Sen pelegriniyi haklamış olursun, Tom gelmiş yetmişmiştir. Vuruştunuz. İkiniz de keskin nişancı olduğunuzdan birbirinizi aynı anda hakladınız.”¹¹⁷*

Suçlular kimi zaman kendilerini tehlikede hissettiklerinde çeşitli yalanlar uydurup güya kendilerini kurtarma yoluna girerler. *Ecel Saati* romanında Alfiyeri adındaki haydut, geleceğini tehlikede görünce büyük bir entrikayla uğraştırır. Büyük bir hazinenin saklı olduğu ve bu servetin anahtarının da bir saatin içinde saklı olduğu

¹¹⁷ Tahir , a.g.e., s.170-171.

yalanını ortaya atarak çeteyi uzun süre meşgul eder. Romanın sonlarında Karlo bu gerçeği saatin peşinde olan Vilsona söyler:

“—*Beyhude kan döktün vilson, dedi, halt ettin. Saat filan yok... Saat maat hep uydurma...*

—*Uydurma mı? Yalan söylüyorsun namussuz!*

—*Neden yalan söyleyecektim? Bu saat numarasını Alfieri uydurdu. Çetede bir başka kuvvetin peydahlandığını sezdiği için temizlenmekten korkmuştu. Kendisine o kadar söyledim, “böyle bir yalan işleri büsbütün tehlikeli bir yola sokacak,” dedim. “bu dünyada elli milyon dolar için elli bin kişiyi gözünü kırpmadan öldürecek hergele kıyamet gibi,” dedi. Senin gibi kan içici haydutlar...¹¹⁸*

Bu tür romanlarda başvurulmuş entrikalardan biri de, izini kaybettirmek için yapılan estetik ameliyatlardır. Suçlular tanınmamak amacıyla özellikle yüzlerinde çeşitli değişiklikler yaptırırlar. *Kıran Kırana* romanında yüklü miktarda parayı çalıp New Yorka kaçan doktor lakaplı adam, tanınmamak ya da izini kaybettirmek için yüzünü ameliyatla değiştirir. Çete reislerinden O Grandi uzun araştırmalar sonucu doktor hakkında bu bilgilere ulaşır ve bu bilgileri Mayk Hammer’le paylaşır:

“...*East Riverde 35’inci sokakta oda oda kiraya verilen eski bir aristokrat evinin en üst katında bir dairede oturduğunu öğrendik. Suratını ameliyatla değiştirmişti ama görür görmez tanıdık. Oturduğu apartmanın kapısını çelik levhalarla kaplatmış, duvarları iç taraftan kalın demir parmaklıklarla kuvvetlendirmişti.*”¹¹⁹

Suçlular, karşısındakini aldatmak için çoğu zaman yalan söyler. Bu yalanlarından biri de kendilerini polis ya da müfettiş olarak tanıtmaları. Bunu bazen yüz yüze bazen de telefon ile yaparlar. *Merhaba Sam Krasmer* romanında hırsız olan Peter Landi, Lord Kallebris’in evine girip elmas gerdanlığı çalmak için kendisini Müfettiş Ashley diye tanıtır:

¹¹⁸ Tahir, *Ecel Saati*, s.178.

¹¹⁹ Tahir, *Kıran Kırana*, s.71.

“Bahçe kapısının çingirak sesine çıkan uşağa yaklaştı. Sağ elini cebinden çıkarıp polis Rozetini gösterdi:

—Müfettiş Asley, dedi, Sayın Lord Kallebriç’ten özür dilerim. Kendileriyle derhal ve mutlaka görüşmek zorundayım.

İhtiyar uşak:

—Buyurun bay müfettiş, diye yol verdi, haber vereyim efendim.

Müfettiş Ahsley -hakikatte salon hırsızı Peter Landi- bekleme salonuna girince şık pardesüsünü ve kenarlı şapkasını çıkardı.¹²⁰

Aynı romanda, haydutlar Dak’ı kandırıp götürmek için yalan söyleyerek kendilerini polis diye tanıtır ve Sam Krasmer’in kendisini karakolda beklediğini söylerler. Bu durumu Sam Krasmer ile sevgilisi Salli arasındaki diyalogtan öğreniz:

“Kapıdan girince Salli’nin ilk sözü:

—Bu kadar çabuk döneceğini sanmamıştım, demek oldu.

—Neyi sanmıştın? Nerede Dak?

—Dak mı? Karakola geldi ya... Sen...

—Bir saniye... Sakın “sen çağırdın ya?” mı diyeceksin?

—Tabi sen çağırdın...

—Hay Allah belanızı versin... İnsanın bu kadar hayvanca bir tuzağa düşmesi için... Anlat şunu... Bir de suratıma bakar aptal aptal...

—Benim ne suçum var? Bir sivil polis geldi. Kimliğini ispat için Dak’ı istemişsin. Fazladan unuttuğun cüzdanı getirmesini tembihlemişsin. Cüzdan meselesi olmasa elbette yutmazdık. Sen paralarını unutmadın mı? Baktık ki, cüzdanım

¹²⁰ Tahir, *Merhaba Sam Krasmer*, s.5.

şurada... Aman yarabbi sen çağırmadınsa Dak'ı haydutlar kaçırdı demek... Vah benim sevgili Dakcığım!”¹²¹

Yine aynı romanda, Luçiyano adlı çete reisi işlediği suçları örtbas etmek için iki silah kullanır ve suçlardan sonra kullanmadığı silahı polisler göstererek onları yanıltır.¹²²

Bu tür romanlarda entrikalar sadece suçlu ya da zanlılar tarafında çevrilmez; bazen kahraman olarak nitelediğimiz dedektifler de çeşitli sebeplerden dolayı bu yollara başvururlar. Ancak dedektifler olayı aydınlatmak ya da sonuca varmak için bu yolları denerler. Onların yaptıkları yanıltmacadır. Dolayısıyla bu konuyu çalışmamızın “yanıltmacalar” kısmında detaylı bir biçimde irdeleyeceğiz.

3.3. KARAKTERLER

3.3.1 BAŞKARAKTERLER

Polisiye roman türünün en önemli özelliği genelde bir dedektif ya da casusun gerilim ve macera dozu yüksek olayların içinde en önemli bir yerde olmasıdır. Bu tür romanlardan biri de Daha önce de belirttiğimiz gibi dünyada ve Türkiye’de birçok okuyucusu bulunan ve Amerikalı yazar Mickey Spillane tarafından kaleme alınan Mayk Hammer maceralarıdır. Bu romanlar birçok dile ve Türkçe’ye çevrilmişlerdir. Ayrıca bu romanlar çevrildikleri ülkelerdeki yazarlara da esin kaynağı olmuşlardır. Bazı yazarlar kimi zaman taklit yoluyla kimi zamanda kendi ülke koşullarına uyarlamayla yeni polisiyeler üretmişlerdir.

Kemal Tahir bu yazarlardan biridir. 1848'lerden sonra polisiye romanlarda karmaşık olayların çözümü tamamen dedektiflere bırakılmıştır. Dedektif, polisin çözemediği sorunları çözer, ipuçlarını yakalar ve üstün zekâsıyla romanın asıl konusunu oluşturan muammayı açıklamaktadır. Bu dedektif, klasik polisiye romanın asıl kahramanıdır.

---

¹²¹Tahir, a.g.e., s.25.

¹²² A.g.e., s.73.

Kemal Tahir'in polisiye romanlarında da bu özelliği rahatlıkla görmekteyiz. Dört romanda Mayk Hammer, bir romanında Sam Krasmer, diğer bir romanında da Miss Travers bu özellikteki kahramanlardır.

Mayk Hammer

Kemal Tahir, tıpkı romanlarının konusunu gerçek hayattan seçtiği gibi kahramanlarını da gerçek hayattan seçer. Bu kişilerin başında özel hafiye dedektif Mayk Hammer gelir. Yazarın dört tane romanında da Mayk Hammer başkahraman olduğundan biz de onunla ilgili detaylı bir bilgi vermeye çalışacağız.

Mayk Hammer'in polis olarak yaptıklarında hiçbir olağanüstülük yoktur. Günümüzde bir özel dedektifin başına gelebilecek ya da bir özel dedektifin yapabileceği olaylar –özellikle New Yorkta- bahsi geçen romanlarda geçmektedir. Aynı durum diğer kahramanlar olan Sam Krasmer ve Miss Travers için de söz konusudur.

Kemal Tahir'in polisiye romanlarının dört tanesinde ana karakter Mayk Hammer'dir. Bu romanlar aynı zamanda yazarın en önemli polisiye eserleridir. Yani Kemal Tahir Mayk Hammer'in kahraman olarak geçtiği dört adet roman kaleme almıştır.¹²³

Kemal Tahir'in bu dönemde yazdığı polisiye romanlar dört Mike Hammer öyküsüyle sınırlı değildir. Daha önce de belirttiğimiz gibi yazarımız Çağlayan Yayınevi için Mike Hammer öyküleri üretirken son Mike Hammer macerası olan *Kıran Kırana*'dan önce F. M. Duran takma adıyla bir polisiye roman yazmış ve bu polisiye roman Çağlayan Yayınları'nın 41. kitabı olarak Nisan 1955'te *Gangsterler Kraliçesi - Öldüren Kadın* adıyla yayınlanmıştı. Yine daha önce belirttiğimiz gibi ithaki yayınlarının 2006'daki basımında "*Mike Hammer'in maceraları*" diye yazılsa da bu romanı Mike Hammer macerası olarak belirttiğimiz nedenlerden dolayı kabul etmemiştik. Dolayısıyla Kemal Tahir Mayk Hammer'i dört romanında özel dedektif olarak seçmiştir. Bu romanlar şunlardır: *Derini Yüzeceğim, Kara Nara, Ecel saati ve Kıran Kırana*.

---

¹²³ Tahir, *Ecel Saati*, s.14.

Polisiye romanlardaki dedektif tipleri elbette birçok yönden farklılık gösterirler. Dolayısıyla Mayk Hammer'in de kendine has yöntemleri vardır. Cinayet sineması adlı eserde dedektiflerin özelliklerinden bahsedilirken Mayk Hammer ve onun gibiler için şu açıklamalar yapılır:

“Hard boiled (sert, çetin ceviz dedektif) romanlarının özel dedektifinin, rahat bir araştırma için artık pek fırsatı yoktur; kellesini doğrudan doğruya ortaya koymak zorundadır; yaşamı hayatı tehlikeydedir ve kendini sıkça ahlaki baştan çıkarmalara karşı da savunmak zorundadır. “Dedektif, demokrasi için tek başına savunur” da diyebiliriz; dedektif insan kendi kaderini tayin hakkını tehlikeye sokan yer altı iktidar bağlantılarını parçalar. Ne var ki her zaman kendi adaletini uygulama bencilliğine düşme tehlikesi içindedir. Sam Spade'in ve Philip Marlowe'un ardılları, James Hadley Chaze, Mickey Spillane veya Ian Fleming'in kahramanlarıdır.

Bu kahramanın dert ve kaygıları farklıdır; onlar dünyanın içindedir. Arzularını ve hayatta kalmayı düşünür, bu yazarların kahramanlarının ötekilerden farklı bir kinizmi vardır.”¹²⁴

Gerçi söylenenler Mickey Spillane'in kahramanı olan Mayk Hammer içindir. Ancak daha önce de belirtmiştik ki Kemal Tahir bu yazardan esinlenerek polisiye romanları yazar. Sonraki bölümlerimizde detaylı bir biçimde değineceğimiz üzere Kemal Tahir'in Mayk Hammer'i ile Mickey Spillane'in Mayk Hammer'i arasında fazla fark yoktur. Bunun içindir ki yukarıda söz edilen özellikler Kemal Tahir'in eserlerindeki Mayk Hammer'le bire bir örtüşmektedir.

Mayk Hammer Kemal Tahir'in polisyelerinde özel dedektiftir. Kendi imkânlarıyla mücadele eder ve sonuca varmaya çalışır. Kendi mesleğini bir romanda açıkça ifade eder. *Kırana Kırana* adlı romanda Lidya'nın kendisiyle ilgili soruyu cevaplandırarak mesleğini belirtir:

“—Kimsiniz, benden ne istiyorsunuz? Diye sordu.

¹²⁴ Bernhard Roloff-Georg Seebler, a.g.e., s.35.

—İsmim: *Mayk Hammer*, dedim, zanaatim: *hususî polis hafiyeliği... Size müjde vermeye geldim meleğim!*¹²⁵

Mike Hammer, günlerini güzel ve sadık yardımcısı Velda ve yakın arkadaşı New York Polis şefi Pat Chambers ile beraber katiller, gangesterler, kadınlar arasında geçiren ve 'polislerin uymak zorunda oldukları kanunlar'a kendisini pek de bağlı hissetmeyen, 'hem hâkim hem jüri hem de kararı yerine getirecek cellât' rolünü bizzat üstlenen, kısaca kendi adaletini kendisi sağlamakta kararlı bir 'hususî hafiyedir. Oldukça kaba saba bir karakter olarak çizilen Mike Hammer, tuttuğunu koparan inatçı bir karaktere sahiptir. Gerekliğinde polis şefi Pat Chambers'ten yardım ister, fakat bazen de polislerden yardım istemeyi gururuna yedirmeyerek bundan vazgeçer. Yani kendi işini kendisi görmeye karar verir. Kemal Tahir'in önemli Mayk Hammer'eseri olan *Derini Yüzeceğim*'de zor duruma giren Mayk bir an polisten yardım istemeyi düşünür ancak bunun kendi tazına uygun olmayacağını düşünerek yardım istemekten vazgeçer:

“Bir aralık Pat'a telefon etmek münasip mi değil mi diye tasarladım. Sonra vazgeçtim.”

“İcad mı çıkarıyorsun oğlum,” diye kendi kendime çıktım, “bunlar nasıl huylar? Polisten yardım istemek yeni adet mi?”¹²⁶

Mayk Hammer, bazen kendini polislerin şahı olarak görmektedir. *Kıran Kırana* romanında karısı öldürülen Kora Spenser'a bazı sorular sormak için onun evine gider ancak Kora ondan önce de polislerin geldiğini söyleyince Mayk Hammer çok farklı bir cevap vererek kendisini sıradan polislerden üstün tutar:

—Biraz evvel de polisler geldi, dedi, sizin birbirinizden haberiniz yok anlaşılan!

—Ben başka polisim madam! Ben polislerin şahıyım!¹²⁷

¹²⁵ Tahir, *Kıran Kırana*, s.125.

¹²⁶ Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.101.

¹²⁷ Tahir, *Kıran Kırana*, s.36.

Özel dedektif Mayk Hammer birkaç yerde polis teşkilatına olumsuz bir eleştiri yönelterek, onların suçlular nezdindeki profilini çizer. Örneğin *Kıran Kırana* romanında suçlularla giriştiği mücadelede kendini övücü; polisleri ise küçük düşürücü cümleler sarfeder:

“Dişlerimi sıktım. İki tarafıma ümitsiz ümitsiz baktım. Hiçbir şeyden perva etmeyen herifler arabanın iç lambalarını söndürmeye bile lüzum görmemişlerdi. Polislerden ziyade benden çekindikleri anlaşılıyordu. Yahut da resmi polis denilen mahlûkun ekseriya ölen öldükten sonra işe karıştığına emindiler.”¹²⁸

Dedektifler sonuca varmak için çeşitli yöntemler kullanırlar. Bu yöntemlerden biri de kullanılan kaba kuvvettir. Mayk Hammer kaba kuvveti en çok kullanan dedektiflerdendir. Onun bu özelliği aşağıda vereceğimiz örneklerde daha iyi anlaşılacaktır.

Kara Nara romanında suçluyla giriştiği kavgada adamı nasıl etkisiz hale getirdiğini söyler:

“Sol elimde tuttuğum tabancanın kabzasıyla şakağına vurup yere düşürdüm.”¹²⁹

Yine aynı romanda başka bir adamı nasıl hakladığını kendisi anlatır:

“Bileğimi kolayca kurtardım. Aynı elimin içiyle burnunun tam ortasına vurdum. Boş bulunduğundan kendisini koruyamadı. Burnundan kan boşanıverdi.

Bir daha vurdum. Bu sefer avcumu elektriğe doğru kaldırıp baktım.

—Yalancı kerata, diye güldüm, işte senin kanın da kırmızı. Tıpkı benimki gibi...

Müthiş bir nara savurarak üstüme çullanmak istedi. Potinimin ucuyla dizkapağını okşadım. İki kat oldu. Bu sefer İngilterenin Arsenal futbol takımının

¹²⁸ Tahir , a.g.e., s.101.

¹²⁹ Tahir, *Kara Nara*, s.61.

meşhur hafbeki gibi biçimleyerek tekmeyle göğsüne yerleştirdim. Arka üstü düştü. Üç kere yuvarlandı. Böğürüyor, hırlıyor, kalkmaya davrandıkça fırıl fırıl dönüyordu.”¹³⁰

Yumruklarını etkili bir şekilde kullanır ancak bu yetmezse eline geçirdiği en sert cisimle karşısındakini nakavt etmeyi yeğler. *Kıran Kırana* romanında iki serseriye acımasızca döverek etkisiz hale getirir. Acımasızca diyoruz çünkü bir tanesinin yüzünü kiloluk demir külçesiyle parçalar:

“İki işi aynı anda yaptım. Sol yumruğumu ağzının ortasına patlatırken silahı çekip aldım. Koca vücut dinamitlenmiş çam gövdesi gibi yere yıkılırken arkadaşına çarpmış, sendeleterek işimi kolaylaştırmıştı. Elimdeki kiloluk demir külçesini hayvanın şaşkın suratına hınçla vurdum. Boğuk bir inilti koyuverdi. Patlayan surat bir anda kıpkırmızı kana boyandı.”¹³¹

Yukarıdaki satırlardan Mayk Hammer’in sertliği ve acımasızlığı bariz bir biçimde anlaşılır. Mayk Hammer, romanların sonlarında asıl suçluyu yakaladığında da, suçlu kadın olsun erkek olsun onları acımadan öldürür. *Derini Yüzeceğim*’de asıl suçlu Roz Velmon Mayk tarafından sıkıştırılır ve etkisiz hale getirilerek yine Mayk tarafında karnına bıçak saplanarak öldürülür:

“Tam bu sırada telefon çaldı.

Roz gayri ihtiyarı oraya döndü. Ben aynı anda Katalan bıçağını kavrayıp attım. Tabancayı tutan kolunu sol elimle savururken sağ elimdeki bıçağı bütün huncumla karnına sapladım.

Ömrümde ilk defa bıçak kullanıyordum. Evvela yumuşacık, mukavemetsiz bir şeye adeta yavaş yavaş gömüldü, sonra belkemiğine dayanarak vücudu hızla arkaya itti, devirdi.

---

¹³⁰ Tahir, *a.g.e*, s.38.

¹³¹ Tahir, *Kıran Kırana*, s.130.

Tıpkı zavalı Dore'ye yaptıkları gibi Roz'un da karnı açılmış, barsakları dışarı fırlamıştı."¹³²

Kıran Kırana adlı romanda da asıl suçlu Kora denen bir kadındır. Mayk Hammer bütün araştırmaları sonucu onun çete başı olduğunu anlar ve tutuklamaya çalışır. Kora Mayk'ı öldürmeye çalışır. İkisi aynı anda ateş eder ancak Mayk'ın attığı kurşun onun karnına isabet eder. Kora yaralanarak etkisiz hale gelir. Mayk Hammer yine acımazsızlığını göstererek karnına iki kurşun daha sıkarak onu öldürür.

"Sen isabet ettiremedin sevgilim, dedim, ben yaşayacağım, sen gebereceksin.

Gergin karnına iki kurşun daha sıktım.

Her kurşunu yiyişte vücudu belli belirsiz sarsılıyordu. Nihayet önce dizleri büküldü, yavaş yavaş çöktü, yüzükoyun yere kapandı."¹³³

Mayk Hammer, özel dedektifliğin verdiği rahatlıkla işlerini keyfince yapar. Üstlerinden gelebilecek herhangi bir ceza ya da azar söz konusu değildir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi polis de, yargıç da, cellât da kendisidir. Katil ya da suçluyu, iyi bir gözlem ve araştırmaları sonucu bulur, yargılar ve oracıkta cezalandırır. Yukarıda belirttiğimiz gibi Roz ve Kora'yı hiç acımadan öldürmesi buna örnek teşkil etmektedir. Kısacası resmi polis olmayışı ona bir rahatlık kazandırır. Çünkü gerektiğinde kişilere karşı oldukça sert davranır hatta onları gözünü kırpmadan öldürür. Mayk bu konudaki görüşlerini *Kara Nara* romanında suçlu Sullivan'a söyleyerek aynı zamanda çalışma metodunu da belirtir:

"—Ben resmi polis olmayışıma güveniyorum mister Sullivan. Ben tahkikatımı keyfince yaparım. Canım fazla sıkılırsa işi biraz da zorlarım.

—Ne gibi yani

¹³² Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.171.

¹³³ Tahir, *Kıran Kırana*, s.134-135.

—*Kendime mahsus medodlarım vardır. En birincisi kurşunu evvela sıkarım da, nişan almak sonraya kalır. Siz eski bir askersiniz, ne demek istediğimizi anlarsınız.*”¹³⁴

Dedektif Mayk Hammer dövüşte başarılıdır ve çoğu zaman rakiplerini alt etmeyi başarmıştır. *Kara Nara* romanında Mayk rakiplerini perişan ettikten sonra Bela denen kadın tarafından şu övgülere mazhar olur:

“—*Demek meşhur Mayk bu? Diye tane tane konuştu, tahmin etmeliydim.*

—*Nereden tahmin edeceksiniz sevgilim?*

—*Nerden olur mu Mayk, meşhur metodunuzdan...*

—*Hangi metodum?*

—*Kadınları da erkekleri de ağızlarından yakalamak metodunuz. Birisini dilinizle yapıyorsunuz, ötekini yumruğunuzla...*”¹³⁵

Mayk Hammer’in başka bir macerası olan *Derini Yüzeceğim*’de Roz Velmon adlı kadın Mayk’ın özelliklerini açıklar. Onun hem akıllı hemde güçlü olduğunu ve bu iki özelliğin aynı kişide olmasının çok az görüldüğünü söyleyerek ona ne kadar güvendiğini söyler:

“*Sahi Mayk, doğru! –yüzüme hayran hayran baktı: Sen ne akıllı adamsın sevgilim, hem akıllısın hem de demir balyoz gibi dövüşüyorsun. Bu iki meziyet binde bir erkekte bulunur. Oh, çok şükür yarabbi! Beni de, Bob’u da kurtaracağına artık inanıyorum. Değil mi sevgilim?*”¹³⁶

Yine *Kıran Kırana* romanında Miss Belmon adlı kadın zor durumdadır. Haydutlar tarafından götürülmek istenir. Mayk Hammer buna müsaade etmez dolayısıyla dövüşürler. Mayk çoğu zaman olduğu gibi onları etksiz hale getirir. Mayk

¹³⁴ Tahir, *Kara Nara*, s.90-91.

¹³⁵ A.g.e., s.63.

¹³⁶ Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.143.

Hammer sayesinde haydutlardan kurtulan mis Belmon, Mayk'ın dövüşüyle ilgili övücü sözler söyler:

“Müthişsin Mayk, korkunç derecede güzeldin. Aslanların avlarına nasıl saldırdıklarını görmedim ama herhalde böyle atıldıklarını zannedirim. Müthiştin.”¹³⁷

Dedektif Mayk Hammer'in, kabalık ve şiddete dayalı metodunu çoğu zaman kadınlar üzerinde de uyguladığını görürüz. Örneğin *Kara Nara* romanında çetecilerle birlikte çalışan kadınlardan biriyle kavgaya giriştiğinde yine acımasızca davranır ve onu kötü bir dayak sonucu etkisiz kılar.

“İnsanın elle dokunmak değil, öpmeye kıyamayacağı altın ışıltılı sarı saçlarını parmaklarıma doladım. Suratını yukarı doğru çekip gerdim. Serbest kalan elimle bu emsalsiz güzelliğe sağlı sollu dört beş şamar çektim. (...) kunduramın topuğuyla bacak kemiğine ölçülü bir surette dokundum. İnledi o kadar...”¹³⁸

Aynı romanın başka bir yerinde yine suçlularla işbirliği yapan kadını konuşturmak için oldukça sert davranarak defalarca onu tokatlamaya başlar.

“Suratına dehşetli bir tokat çektim. Önüme diz çöktüm. Saçlarından tutup kaldırdım. Üçüncü tokatta:

“Vurmayın, diye yalvardı, siz ne hayvan şeysiniz. Yere batasıca zenci kızı aşağıda... Daha demin Derbi yemek götürdü.”¹³⁹134

Mayk Hammer'in yukarıda verdiğimiz örneklerden de anlaşılacağı üzere oldukça sert ve kırıcı bir özelliğe sahiptir. Bu özelliğinden dolayı yazar Tarık Dursun Kakinç da onu “sert, kırıcı ve kıyıci hafiyeye” diye bahseder.¹⁴⁰

Mayk Hammer her ne kadar cesur, yürekli ve güçlü bir dedektif olarak öne çıksa da çoğu zaman dayak yediği ve ölesiye dövüldüğü görülür. Mayk'ın bu şekilde

¹³⁷ Tahir, *Kıran Kırana*, s.26.

¹³⁸ Tahir, *Kara Nara*, s.58-59.

¹³⁹ A.g.e., s.139.

¹⁴⁰ Kakinç, a.g.e., s.15.

haydutlar tarafında şiddete maruz kalması, daha sonra kendisine bu şiddeti uygulayanlardan hesap sorması bu eserleri daha da akıcı kılar. Çünkü polisiye romanda genellikle kötü roldeki karakterler önce işlenmesi gereken bütün suçları işler, bütün kozları oynar ve bütün imkânlarını kullanırlar. Romanın sonlarına doğru dedektif ya da polis, suçlu ya da çetecilerle sanki rol değişikliği yapıp onları cezalandırırlar. Derini Yüzeceğim romanında çete reislerinden Pelegrini Mayk Hammer i tuzağa düşürüp işkence üstüne işkence ettirir. Hatta işkenceden bayılan Mayk, tekrar ayıltılıp işkenceye tabi tutulur. Mayk, yediği bu dayacağı ve çektiklerini bizzat açıklar:

“Kalın potininin burnuyla diz kapağıma vurunca sıçramak istedim. Aynı anda karnıma bir tekme daha yapıştırdı. Tekrar fırlıdak gibi döndüm. Yakamdan tutup yüzümü yüzüne yaklaştırdı. Nefesi pis pis alkol kokuyordu. Tam ağzımın ortasına bir yumruk indirdi, Patlayan dudağımın kanı bir anda çenemi kapladı, ağzıma doldu. Taze kanın tuzlumsu tadını keskin keskin hissettim. Kendimi tıkanmaktan kurtarmak için öğürdüm.”

“(…)Üçüncü darbede tekrar bayıldım. Yeniden ayılıp dövdüler. Kuvvetimin gittikçe azaldığını hissediyordum. Artık bağırmağım da insan sesine benzemez olmuşlardı. Boğazı kesilen öküzler gibi ıslak hırıltılar çıkarıyordum.”¹⁴¹

Kıran Kırana adlı romanda da Mayk Hammer’in yine kötü ve acımasızca dayak yediğine şahit oluruz. Çete reisi Pelegrini’nin adamlarından Graff, Mayk’ı konuşturmak için tekme ve yumruklarla onu bayıltıncaya kadar döver:

“Karnıma apansız bir tekme indirdi. Derhal nefesim kesildi. Nefesim öylesine kesildi ki (gık) diyemedim, hatta inleyemedim bile... barsaklarım, midem birbirine karıştı. Eğer icabımıza bakacakları yer yakındaysa sahiden hapı yutmuşum. Kımıldanacak halim kalmamıştı. Arkadaşımın zavallı karısı bir çığlık attı. Ben bu feci feryadı sonuna kadar dinleyemedim. Vik’in enseme yerleştiği müthiş yumrukla kendimden geçtim.”¹⁴²

¹⁴¹ Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.110-111.

¹⁴² Tahir, *Kıran Kırana*, s.101.

Gözünü budaktan sakınmayan Mayk Hammer'in bazen açıkça korktuğuna da şahit oluruz. *Derini Yüzeceğim* romanında Mayk, vahşice öldürülen çetecilerden Kardiyano'nun cesediyle karşılaşınca büyük bir ürperti duyar ve korktuğunu gizlemeden açığa vurur:

*“Küçük kamyonetin hiç de şakaya gelmeyecek bir cenaze otomobili olduğunu şimdi, Kardiyano'nun leşi önünde bir kere daha anladım. Sırtım bir kere daha ürperdi. Öfkeden dişlerim ve çene kemiklerim çatırdadı, gözlerime kan hücum etti.”*¹⁴³

Mayk Hammer'in silahı hep aynı silahtır ve bu silah emektar 45'lidir. *Bu silahından bir türlü vazgeçmez, her zaman yanında bulundurmaya çalışır.*¹⁴⁴

Mayk Hammer, özel dedektiflik mesleğini genellikle sıkılmadan ve isteyerek yapar. Bütün ipuçlarını toplamak ve derin araştırmalar yapmak için gece gündüz çalışır. Hatta çoğu zaman evinde bile kalmaya fırsat bulmaz. Ancak *Kara Nara* adlı romanda yaptığı meslekten hiç de hoşlanmadığı görülür. Özel dedektifliği av köpeğine benzeterek bu işin bir çeşit maskaralık olduğunu belirtir. İşin, başlangıçta ekmek parası için yapıldığı fakat ilerleyen zamanlarda gelinen vaziyet itibariyle asıl maksadından uzaklaşıp artık haydutlarla boğuşmak olduğunu söyler:

*“Susuzluktan boğazım kurumuştur. Bir şişe bira açmak için tezgâhın arkasına geçtim. Şişeyi elime alır almaz beni bir gülmedir tuttu. Bizimkisi zanaat filan değil düpedüz maskaralık. Ekmek parasını kazanmak için her gün canını yeniden tehlikeye atacaksın. Mahalle aralarında oyun oynayan veletler gibi gece gündüz elde silah dolaşacaksın. Daha beteri, bir müddet sonra asıl maksat, yani ekmek parası kazanmak meselesi, aradan tamamıyla çıkıyor. Sen farkında olmadan av köpeği kesiliyorsun. Av köpeği için nasıl avcının vuracağı kovalamak bir karın doyurmak işi olmaktan çıkmışsa haydutlarla boğuşmak da bir hususi hafiyeye için artık basit bir ekmek parası kazanmak değil.”*¹⁴⁵

¹⁴³ Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.95.

¹⁴⁴ Tahir, *Kara Nara*, s.23, 60.

¹⁴⁵ A.g.e., s.99.

Mayk Hammer'in özelliklerinden birisi de çok kaba ve ağzının bozuk olmasıdır. Hemen hemen bütün romanlarında belden aşağı vuran sözlerine rastlarız. Onun bu argolu konuşması okuyucu tarafında sevilmiş olmalı ki kendi döneminde büyük bir kitle tarafından beğeniyle okunur. Mayk argolu sözleri çoğu zaman suçlular için kullanır. Bazen başka kişiler Mayk için kullanır. Bazen de Mayk kendi kendine hakaret ettiğine şahit oluruz. Bu konuşmalardan bir kısmını aşağıda belirttik.

Mayk Hammer'in başkaları için söyledikleri:

"(...) Ufalıverdi köpoğlusunu... Namussuz herif adamlıktan adeta çıktı."

*"Bana para mı vereceksin? Ne aptal herifsin oğlum. Sen artık hiç kimseye, hiçbirşey veremezsin."*¹⁴⁶

*"Şu halde, ben iki kişi ile görüşeceğim: birisi bu Chicagolu pezevenk karı, ötekisi de Mark denilen boyalı züppe..."*¹⁴⁷

Başkalarının Mayk Hammer için söyledikleri:

"İşe yarar bir erkek değil. Belki sen işime yarardın. Ama sen de hayvanın birisin. Yola gelmezsin. Ben senin yerinde olsam şu kasayı açınca başkasını mahvedecek kâğıtlara sarılacak yerde bankotları cebime doldurmaya bakardım. Böyle it gibi boğuşmaktan usanmadın mı? Şu kılığına bir baksana... Ne iğrenç haldesin!"

*"Estağfurullah diyeceğimi zannettinse avcunu yala! Hakikaten bu kocaman New York şehrinde senden dangalağı yoktur. Şimdi ne yapacağız?"*¹⁴⁸

*"Sen bu Maykı gördün mü? Diyor, ne köpoğlusudur ben bilirim."*¹⁴⁹

Mayk Hammer'in kendisi için söyledikleri:

"Kendi aptallığımdan yavrum, bilmez misiniz?"

¹⁴⁶ Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.163.

¹⁴⁷ Tahir, *Kara Nara*, s.45.

¹⁴⁸ Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.61, 170.

¹⁴⁹ Tahir, *Kıran Kırana*, s.5.

“ ‘Evi baştan sona aramazsın değil mi? Meyhaneden polise telefon etseydim kıyamet mi kopardı namussuz!’ Diye çıktım.”¹⁵⁰

“Mersi canım! Şaka ettim. Hepimiz sırasında teselliye muhtacız. Çünkü her insan sırasında aptaldır. Ben de insanların en aptallarından sayılırım.”¹⁵¹

Dedektif Mayk Hammer’in önemli özelliklerinden biri de kadınlara olan düşkünlüğüdür. Bütün romanlarda tanıştığı veya yardım etmek istediği birçok kadınla ya sevişir veya ilişkiye girer. Kadınların beğenisini kazanmak için her türlü zamparalığı yapar ve neticede de isteğine çoğunlukla ulaşır.

Tarik Dursun Kakinç polisiye eserlerle ilgili kitabında Mayk Hammer’den bahsederken onun sertliği yanında içki ve kadın düşkünlüğüne de değinerek şöyle bir tanım yapar:

“Vurdulu kırdılı, ağzı (epeyi) bozuk, içki ve kadın düşküni, yasaları asla ciddiye almayan, bireyselliğin doruğundaki hafiyе”¹⁵²

Bu özelliğiyle ilgili Erol Üyepazarcı da Kakıncı’ın tanımına paralel bir yakıştırma yaparak Mayk Hammer i betimler:

“Yumruklarıyla sevişen, dudaklarıyla dövüşen, külhani amerikan hafiyesi dünyanın en büyük kadın ve katil avcısı Mayk Hammer”¹⁵³

Mayk Hammer kadınlara olan düşkünlüğünü kabullenip bu zaafını itiraf eder. Birçok yerde bu durumdan, yani kadınlarla olan sevişme ya da ilişkilerden büyük zevk ve mutluluk duyduğunu belirtirken *Derini Yüzeceğim* romanında kadınlar karşısındaki irade zayıflığından dolayı kendisini aşağılayıp erkeklerin yüz karası olarak görür. Kendisinin böyle bir ifadede bulunması başka yazarları son derece haklı çıkarır. Çünkü başkalarının kendisi için söylediği olumsuz bir özelliğini teyit ettirmiş olur. Böyle bir özelliğini üşenmeden belirtme cesaretini göstermesi onu

¹⁵⁰ Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s61, 107.

¹⁵¹ Tahir, *Kıran Kırana*, s.15.

¹⁵² Kakinç, *a.g.e.*, s.58.

¹⁵³ Üyepazarcı, *a.g.e.*, s.350.

birçok kahramandan daha inandırıcı kılar. Roz Velmon'u gördükten sonra hislerini ve kendisiyle ilgili değerlendirmesini şu sözlerle ifade eder:

*“Bu dünyada benden daha rezil bir herif olamaz. Ben erkeklerin yüz karası mıyım yahu? Nedir bu bendeki irade hafifliği? Güzel kadın görmüyor muyum, elim ayağım kesiliyor. Sapıtıyorum.”*¹⁵⁴

Mayk Hammer bazen sevdiği kız Velda'yı aldattığını da itiraf ederek aslında bekârlığın tadını çıkarmaya çalıştığını belirtir, yaptığı bu kaçamağı da aslında mesleğinin icabı olduğunu söyleyerek Velda'yı güya kandırdığını söyler. Bunu *Derini Yüzeceğim* romandaki şu sözlerinden anlarız:

*“Ben eğer evlendikten sonra da mesleğimin selametini bahane ederek başka kadınlarla alakadar olursam bizim Velda beni mutlaka gebertirmiş. Bu sebeple düşünüyoruz. Doluya koyuyor aldıramıyor, boşa koyuyor dolduramıyor. Ben de bekârlığın tadını çıkarıyorum.”*¹⁵⁵

Kıran Kırana romanında da Mis Belmon'un kendisini neden öptüğüne dair sorusuna karşılık şaşkırtıcı bir cevap verir:

“Deli misiniz? Diye çıkıştı.

*“Neden meleğim? Seni öptüğüm için mi? Asıl öpmeseydim deli sayılırdım. Bana iyilik ettin, şefkat gösterdin. Kadınlara karşı minnet borcumu öperek ödemek âdetimdir. Erkeklere karşı borçlarımı da huyum kurusun, yumruk veya kurşunla kapatırım.”*¹⁵⁶

Aynı romanda Mayk Hammer Kora adlı kadınla beraber oluşu ve hissettiklerini ihtiraslı bir biçimde anlatır. Böyle bir durumun insana her şeyi unutturduğu ve insana saadet yaşattığını belirtir:

“İkimiz de sanki aklımızı kaybetmişiz. Karşı durulmaz bir itilişle birbirimize doğru adeta sürüklendik. İhtiraslı bir öpüşle dünyayı, ölümü, her şeyi tamamıyla

¹⁵⁴ Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.60.

¹⁵⁵ A.g.e., s.31.

¹⁵⁶ Tahir, *Kıran Kırana*, s.12.

unuttuk. (...) Şu anda dünyanın en bahtiyar erkeklerinden birisiyim. Dav'ın ve zavallı Belmon'un hatıraları vız geliyordu. Sitella'nın güzelliği ile Velda'nın hudutsuz şefkati umurumda bile değildi. İnsan Kora gibi bir kadınla bir kere sevişti mi dünyayı sahiden unutuyor. Dünyanın böylece unutulması da saadet denilen şeyin ta kendisi. Bu muhakkak.”¹⁵⁷

Kara Nara romanında bir bara giden Mayk Hammer gözüne çarpan kızın cinsel yanını öne çıkararak ve işin içine buna karşı duyarsız kalamayacağını belirten bir dil kullanır:

“Direklerden birinin arkasından önüme bir kız çıktı. Kız ama öyle her adımda rastlanan kızlardan zannedilmesin! Bir kere bakınca peşine düşersiniz de bir daha kendinizi geriye çekemez, kaybolur gidersiniz. Gülümsemenin dayanılmazı, kalça sallamanın can alıcısı bu kızda...”¹⁵⁸

Yine aynı romanda Mayk Hammer, Bella adındaki kadınla olan beraberliğindeki hislerini içtenlikle anlatır. Burada da Mayk'ın cinslikle ilgili özelliği açıkça belli olur:

“yeniden dudaklarını öptüm. Önce biraz hırçınlaştı, inledi, başını sağa sola çevirerek kurtulmak istedi. Nihayet mümkün olmadığına kanaat getirmiş gibi kendisini bıraktı. Daha doğrusu kollarını boynuma doladı. Uçsuz bucaksız bir ihtiras ve teslimiyet içinde tırnaklarını enseme batırdı.”¹⁵⁹

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz ki; özel dedektif Mayk Hammer, tuttuğunu koparan, vurdulu kırdılı, sert yumruklara sahip, ağzı bozuk, hem polis hem yargıç hem de cellât rolünü üstlenen, kendi işini kendisi gören, hareketli, cesur, başarılı ve aynı zamanda kadınlara karşı büyük zaafı olan bir karaktere sahiptir.

Daha önce belirttiğimiz gibi Kemal Tahir'in özgün olarak yazdığı altı adet polisiye romanı vardır. Bu romanlardan dört tanesi Mayk Hammer macerasıdır. Yani bu eserlerin başkahramanı özel dedektif Mayk Hammer'dir. Dolayısıyla onunla ilgili

¹⁵⁷ Tahir , a.g.e., s.14-15.

¹⁵⁸ Tahir, Kara Nara, s.53.

¹⁵⁹ A.g.e., s.60.

detaylı bir şekilde bilgi vermeye çalıştık. Diğer iki polisiye romanları *Gangsterler Kraliçesi* ve *Merhaba Sam Krasmer* adlı romanlardır. *Merhaba Sam Krasmer*'in başkahramanı Mayk Hammer gibi özel dedektif Sam Krasmer'dir. *Gangsterler Kraliçesi*'nin başkahramanı ise Miss Travers'tir. Bu kahramanlar, sadece birer romanda geçtiklerinden, biz de Mayk Hammer'e yer verdiğimiz kadar bunlara yer veremeyiz. Fakat gerekli olan bilgilere değineceğiz.

Sam Krasmer

Sam Krasmer çevresindeki insanlar tarafından farklı isimlerin verildiğini görürüz. Dostları, gangsterler ve polisler ayrı ayrı isimler yakıştırırlar:

*“Dostlarının kısaca Sam, gangsterlerin kısaca Hafıye, polislerinse kısaca Gangster dedikleri Gangster-Hafıye Sam Krasmer üç tane büyücek bavul ısmarlamak için telefonu açacağı sıra da kapı vuruldu.”*¹⁶⁰

Sam Krasmer olayları çözmek ve sonuca varmak için aklını kullanarak eldeki verileri toplayıp çeşitli çıkarmalar ve delillerle suçluyu bulmaya çalışır. *Merhaba Sam Krasmer* romanında asıl suçlu Antuan Kalegori onun vasıtasıyla bulunur.¹⁶¹

Sam Krasmer de birçok dedektif gibi mafya, çete veya gangsterlerle mücadele edip onları etkisiz hale getirmeyi amaçlar. *Merhaba Sam Krasmer* romanında Hususi hafıye polisi Sam Krasmer ve akrabası Salli, Paris'teki bir otelde kalırlar ve Portekiz'e gitmek için hazırlanırlar. Fakat Dak adındaki arkadaşı, başının mafya ile belada olduğunu söyler ve kendisinden yardım ister. Dolayısıyla Portekiz'e gitme hayalleri suya düşmüş olur. Sam Krasmer Dak'a yardım etmek için işin peşine düşer ve araştırmalarla suçluları yakalamaya çalışır.

Özel dedektif Sam Krasmer olayları çözümlerken Mayk Hammer gibi bazen şiddete başvurmayı ihmal etmez. Örneğin, Antuan Kalegori'yi bulmak için, Kalegori'nin adamlarından birini konuştururken ona karşı tehditkâr sözler sarf eder:

“Peki, karı şimdi nerede?”

¹⁶⁰ Tahir, *Merhaba Sam Krasmer*, s.10.

¹⁶¹ A.g.e., s.81.

“Sonra efendim sizin geleceğinizi tahmin ettik.”

“Yumruk gelitor! Sorduğuma cevap ver.”¹⁶²

Romanın başka bir yerinde yine suçlulardan matteoliyi konuştururken aynı yönteme başvurarak sonuç almayı tercih eder:

“Sam, ‘ne olur ne olmaz, diyerek herifin ağzına müthiş bir yumruk yerleştirdi. Matteolinin gözlerine ilk defa ölüm korkusu sahiden doldu. Her şeyi sçylerse işin içinden ucuz sıyrılacakınakatiyen inanmıştı. Şimdi kendisine hiç bilmediği bir şey soruluyor, cevap isteniyordu. Bunun kendisini öldürmek için bir bahane olduğunu sanmıştı. Kanlı suratı morardı.

Sam gürlüyordu:

“Söyleyeceksin. Bitiririm. Elimden kurtuluş yok... peter servetini Antuan’a emanet etmiş... Ben biliyorum.”¹⁶³

Dedektiflerin önemli özelliklerinden biri de cesaretli ve korkusuz oluşlarıdır. Bu özellikleri bazen roman içindeki başka kişilerce söylenir bazen de dedektif bizzat korkusuzluğunu veya cesaretliliğini ifade eder. *Merhaba Sam Krasmer* romanında dedektif Sam Krasmer, ikincisini tercih etmiş olmalı ki, Salli denen şahısla olan diyalogunda mafya ilgili şu ifadeleri kullanır:

“Mafya mı? Vay canına!... Diye parmaklarını şaklattı.”

Sam suratını astı:

“Mafya filan bana vız gelir, dedi, ben mafyaya papuç bırakacaklardan değilim. Şimdi beni dinle Dak: londradaki adamların hala işlerinin başında mı? Yani idarehaneyi henüz kapatmadın ya?”¹⁶⁴

---

¹⁶² Tahir , a.g.e., s.114.

¹⁶³ A.g.e., s.116.

¹⁶⁴ Tahir , a.g.e., s.21-22.

Sam Krasmer'in, ahlaksızlığın da karşısında olduğunu şu cümlelerinden anlarız:

*“Ben o zaman da düşümdüm. Yaptığım hiçbir zaman ahlaksızlık değil... Ben ahlaksızlık yapmıyorum ahlaksızların haddini bildiriyorum.”*¹⁶⁵

Sam Krasmer'in ağız Mayk Hammer gibi fazla bozuk değil fakat “köpoğlusu” lafını birkaç yerde kullandığını görürüz:

*“Meğer asıl tılsımı köpoğluluğu imiş...”*¹⁶⁶

Sam Krasmer sonuca varmak için özellikle delil, çıkarım ve varsayımlardan daha çok yararlanır. Gerektiğinde suçluları konuşurmak için şiddete başvurur. Mayk Hammer gibi zampara olmayan ve kişileri öldürmede hiç acele etmeyen bir kişiliğe sahiptir.

Kemal Tahir'in Mayk Hammer macerası olmayan diğer bir romanı da *Gangsterler Kraliçesi*'dir. Gerçi, İthaki Yayınları tarafından yayınlanan 2006 tarihli bahsedilen kitabın iç kapağında “Mayk Hammer'in maceraları” diye bir not yazılmış ancak biz bu eseri bir Mayk Hammer romanı ya da macerası olarak kabul etmiyoruz. Yayın evinin de böyle bir notu niçin yazdıkların bir anlam veremiyoruz. Çünkü daha önceki bölümlerde de belirttiğimiz gibi romanın baştan sona hiçbir yerinde Mayk Hammer'in adı dahi geçmemektedir. Romanda baştan sona kahraman “Çifte Tabancalı Kadın” lakaplı Miss Travers'tir. Ayrıca ona yardım etmek isteyen ve Meksika'da özel hafiyelik yapan Mister Jameson diye bir karakter geçmektedir. Bir kez olsun Mayk Hammer adı geçmeyen bir eseri Mayk Hammer'in macerası diye belirtmek tasvip edilecek bir durum değildir. Ancak bu konu üzerinde fazla durmadan roman kahramanı Miss Travers'i açıklayacağım.

Miss Travers

Kemal Tahir'in altı polisiye romanında başkahraman özel dedektiftir. *Derini Yüzeceğim*, *Ecel Saati*, *Kıran Kırana* ve *Kara Nara*'da kahraman özel dedektif Mayk

¹⁶⁵ A.g.e., s.148.

¹⁶⁶ A.g.e., s.73.

Hammer'dir. Diğerk bir polisiye romanı olan *Merhaba Sam Krasmer*'de başkahraman yine özel dedektif Sam Krasmer'dir. Bu karakterlerle ilgili gerekli açıklamaları daha önce yaptık. Kemal Tahir'in *Gangsterler Kraliçesi* adlı polisiye romanında karşımıza farklı cinsiyetteki ve meslekteki bir karakter çıkar. Bu karakter "Çifte Tabancalı Kadın" lakaplı Miss Travers'tir. Asıl adı Hopy Travers'tir. Miss Travers Chicago'da bar işletmecisidir. Ancak bu romanda başkahramandır ve olayları yönlendiren kişidir. Mister Jameson denen bir özel dedektif de romanda rol almakta fakat bu şahıs romanın ortalarına doğru olayın içine girmekte ve sadece Miss Travers'e yardım amaçlı gelmiştir. Dolayısıyla onu yardımcı karakter olarak ele alacağız.

Chicago'da bar işleten ve "Çifte Tabancalı Kadın" lakaplı Miss Travers Meksika'ya dinlenmeye gider. Ancak birileri bankaya yatırılmak üzere olan on iki milyonun bir milyonunu çalar ve bankaya yatırılmak üzere olan on iki milyonun bir milyonunu çalar. Bu paranın Travers'in çaldığı iddiası ortaya atılır. Dolayısıyla kadının başı beladan kurtulmaz. Yanında getirmiş olduğu kız kaçırılır ve Travers hem kızı kurtarmak hem de işin aslını öğrenmek için yola koyulur.

Miss Travers Chicago'da bar işletmecisidir. Dolayısıyla birçok kavgada bulunmuş ve birçok çeteyle mücadele etmiştir. Bunu kendisinin şu sözlerinden anlarız:

*"Bu söz, bana kendi memleketimizde, güzel Chicagomuzda yaptığım kavgaları hatırlattı. Rito, guerini, zacco çeteleriyle ne güzel boğuşmuştuk. Hepsini ne güzel hakladık."*¹⁶⁷

Miss Travers'in kod adı "Çifte Tabancalı Kadın"dır. Bu lakabı almasının sebebi sürekli iki tabancayla dolaşması. Çünkü her ihtimale karşı tedbiri elden bırakmak istemez. Bu özelliğini Miss Travers bizzat ifade eder:

*"Sonra 22 milimetrelilik minimini oyuncağımı da her ihtimale karşı, tayyörümün ceket cebine attım. Bu suretle 'Çifte Tabancalı Kadın' oluverdim."*¹⁶⁸

¹⁶⁷ Tahir, *Gangsterler Kraliçesi*, s.34.

¹⁶⁸ Tahir, *a.g.e.*, s.12.

Miss Travers de daha önce değindiğimiz kahramanlar gibi kaba kuvveti gerektiğinde kullanır. Hatta Pepe adındaki haydudun kendisine “bebeğim” demesinden dolayı ona vurmayı düşünür ancak bundan vazgeçer.

“Biz, burada Chicago külhaniliğinden hoşlanmayız bebeğim! Dedi. Deminden beri numara yaptığı için değil, bana, “bebeğim” dediği için sivri çenesine, meşhur yumruklarımdan birisini indirmeyi bir an aklımdan geçirdim.”¹⁶⁹

Miss Travers’in kendisini bazen kabadayı diye nitelemesine rastlarız. Mayk Hammer gibi bahşiş vermeyi seven biri olduğu da anlaşılıyor. Ayrıca endamını ve yürüyüşünü de beğendiğini açıklayan sözler sarf eder. Bir barda içki içtikten sonraki olanları kendisi şöyle anlatır:

“Chicagoda en az kabadaylığım kadar meşhur olan kıvrak yürüyüşümle kapıya doğru yürüdüm. Garson, içtiğim biranın ve ısmarladığım viskilerin parasını almak için olmalı, yolumu kesecek gibi koştu. Cebimde küçük bir top gibi yuvarladığım bir dolarlık banknotu fırlattım.”

“Al şunu, dedim, bir tek bira parası... Üstü senin bahşişin...”¹⁷⁰

Kadın ister kabadayı ister mafya isterse çeteci olsun, ondan beklenen şey cinsiyeti gereği erkeğe göre daha yumuşak ve nazik olmasıdır. Fakat Miss Travers’te bunu görmek mümkün değildir. Yukarıdaki örneklerde belirttiğimiz gibi davranışlarında kaba ve sert olduğu kadar sözlerinde de kaba ve ağız bozuktur. Ayrıca cinsel arzu yönüyle yine Mayk Hammer’e çok yakın bir karaktere sahip olduğu söylenebilir. Önce argolu konuşmasına bir örnek verelim. Miss Travers çete reisi ve aynı zamanda komiser Grebbs tarafından kaçırılarak kendisine işkence ettirilir. En son grebbs kendisiyle konuşmak ister. Fakat Miss Travers kendisine oldukça kaba bir küfürle cevap verir. Bu diyalogda grebbsin ağzından Miss Travers hakkında biraz daha bilgi verilir:

“Nasılsınız Miss Travers? Diye sordu.”

¹⁶⁹ A.g.e., s.7.

¹⁷⁰ A.g.e., s.10.

“Nasıl mıyım? Gördüğün gibi... Şimdi sıra sende mi orospu çocuğu?”

“Rica ederim, rica ederim.”

“Vay, bu it ahırına rica gibi insanca bir şey de mi girebilmiş?...”

“Adım Grebbs... Komiserim! Size burada biraz daha terbiyeli konuşmanızı tavsiye ederim Miss Travers... Chicago’ya yazdık, yazımıza cevap geldi. Pek de hırlı bir matah değilmişsiniz! Binaenaleyh, terbiyeli davranmadığınız takdirde sizi gönlümüziün istediği kadar burada tutarız .(...) pek de güzelmişsiniz canım, şeker gibi bir kadınmışsınız. Neden böyle pis işlere girersiniz anlamam ki...”¹⁷¹

Yukarıda da vurguladığımız gibi Miss Travers cinsel açıdan Mayk Hammer’le hemen hemen aynı hislere sahiptir. Romanda kendi koruması Charly ve özel dedetif Mister Jameson’la ayrı zamanlarda beraber olur. Charly ile olan beraberlikte veya sevişmesinde Miss Travers duygularını ifade ederek cinsellikle ilgili düşüncelerini de belirtmekten geri durmaz:

“Ben, gözlerimi kapatarak kendimi aynı zamanda bayıltıcı, hem de kuvvetlendirici okşamalara terk ettim.

Charly’nin öpüşlerindeki ustalık, bütün Chicago’nun oynak kadınları tarafından iyi bilinirdi. Benim sadık gorilim yalnız ağzını değil, parmaklarını da bu hususta iyi kullanıyordu.

(...) Charly’nin saçlarını okşayarak kendimi tamamıyla zevke bıraktım. Delikanlı, çıkardığım iniltilerin ıstırapla alakası olmadığını biliyordu. Nihayet, verdiği bu tatlı ve dayanılmaz zevk işkencesini kâfi görmüş olacak ki, karnumdan göğsüme, oradan boynuma doğru eğildi, dudaklarını dudaklarıma yapıştırdı.

Ben, kadın olsun, erkek olsun, normal ve formunda bir insanın kaybettiği kuvvetini tekrar elde etmek istediği takdirde bunu ancak sevişerek yapabileceğini kaç kere bizzat denemiştir.

---

¹⁷¹ Tahir , a.g.e., s.61.

Fazla ifrata varmamak şartıyla, sevişmekten daha dinlendirici, daha kuvvetlendirici bir başka vasıta ve bir başka vitamin hapı görmedim.”¹⁷²

Miss Travers ayrıca özel dedektif Mister Jameson ile birkaç defa beraber olur ve sevişirler. Dedektifin kendisi hakkında düşündüklerini ve yaşadıklarını aşağıdaki şekilde ifade eder:

“Hoş kadınsınız. Hopy. Dedi, vuruşmasını, intikam almasını biliyorsunuz... Ama sevişmesini bunlardan daha iyi bildiğiniz de anlaşılıyor... Kuvvetli kolunu, ince belime doladı: Nefis bir şeysiniz... İnsan sizinle beraber çalışmaya doymaz...”

“Bal gibisin Hopy, dedi, ama ananas liköründe eritilmiş bal gibi...”

Ağzını dudaklarıma yapıştırdı. Öpüşü yavaşlatıp sertleştirerek nefesim kesilinceye kadar beni kollarında tuttu. Bir taraftan da sert eli, küçük ve gergin karnımı okşuyordu.¹⁷³

Kemal Tahir’in polisiye romanlarında başkahramanlarının yanında yardımcı kahraman dediğimiz karakterler de geçmektedir. Yazarın yazdığı polisiye romanlarının dördü Mayk Hammer romanıdır. Dolayısıyla başkahraman hep Mayk Hammer olduğu gibi yardımcı kahramanlar da komiser Pat Çembırs ile Velda’dır. Ancak bu karakterler kimi romanlarda aktif ki romanlarda pasiftirler. Diğer iki romanlardan *Gangsterler Kraliçesi*’nde yardımcı karakter, romanın ortalarına doğru olayların içine giren özel dedektif Mister Jameson’dır. Bu kişilere ayrıca değinilecektir. Diğer bir roman olan *Merhaba Sam Krasmer*’de yardımcı karakter yok denilebilir. Çünkü bütün işleri Sam Krasmer kendi başına halletmeye çalışır. Nişanlısı Salli sadece bir defa Sam’ı haydutlardan kurtarır, fakat sadece ufak bir yardımlaşmadan dolayı Sally’yi yardımcı karakter olarak ele almamız doğru olmaz. Romanın sonlarında, çete reisi Kalegori’yi yakalamak için Sam Krasmer ile beraber hareket eden Luçiyano’yu da yardımcı karakter olarak ele alamayız, çünkü Luçiyano bir suçludur ve onu suçlu profilleri başlığında inceledik.

¹⁷² Tahir , a.g.e., s.83.

¹⁷³ A.g.e., s.94-95.

3.3.2. YARDIMCI KARAKTERLER

Pat Chambers

Pat Chambers, Kemal Tahir'in yazdığı dört Mayk Hammer romanında da yardımcı karakter olarak geçer. Ancak Kemal Tahir'in Mayk Hammer romanlarında Pat Chambers ile ilgili detaylı bilgiye rastlayamayız. Mickey Spillane'in Mayk Hammer romanlarında Pat Chambers'e daha detaylı bilgiler verilmiştir. Biz de son bölümde onunla ilgili geçen önemli bilgileri tekrar yazacağız. Fakat Kemal Tahir'in Mayk Hammer romanlarındaki Pat Chambers'le ilgili olan verileri açıklamaya çalışacağız. Pat Chambers New York cinayet masası şefliğini yapmaktadır. Mayk Hammer'in en yakın dostlarından biridir. Örneğin Mayk Hammer *Kıran Kırana* adlı romanda Pat Chambers'ten bahsederken şu sözleri kullanır:

“Şapkasını ensesine yıkmış herif New York cinayet şefi dostum Pat Chambers'e ne kadar da benziyor.”¹⁷⁴

Başlı sıkıştığında veya polis ile ilgili bir konuda Mayk Hammer, her zaman ilk olarak Patla görüşüp bilgi alışverişinde bulunur. Çünkü kendisine güvenmektedir. Fakat bütün bunlara rağmen, daha önce de belirttiğimiz gibi Mayk Hammer kendi işini kendisi görmek istediği için, her ne kadar Patla bazı konuları görüşse de onunla beraber hareket etmeyi pek sevmez. Çünkü ona göre polisin yetkisi belli bir yerde biter ve bu durum da onun için engel teşkil eder. Bu konulara Mayk Hammer'den bahsederken değinmiştik. Dolayısıyla aynı durumları tekrar etmemize gerek yoktur.

Mayk Hammer'in çoğu zaman sadece sonucu Pat'a bildirdiğini görürüz. Bu durumdan da Patı suçlayarak alaycı bir ifadeyle ona takılır ve küçük düşürücü sözler söyler. Kemal Tahir aslında Pat'ın şahsında New York polis teşkilatını eleştirir. Pat'ın sadece öldürülen insanları almak işine yaradığını söyler, hatta mezarıcıbaşı yakıştırmasında bulunur. Tabi ki Pat Chambers de sözünün altında kalmaz ve kötü sonuçların sebebinin Mayk Hammer olduğunu söyler. Bu karşılıklı takılma ve esprileri çoğu zaman devam eder. Ancak biz sadece birkaç örneğini vermeye yetineceğiz.

¹⁷⁴ Tahir, *Kıran Kırana*, s.42.

Derini Yüzeceğim romanında Mayk Hammer mafya lideri pelegrininin yerini tespit eder. Pelegrini ve adamları ile Roz Velmon'un güneşli göl denilen bir villada olduğunu öğrenir. Bu sefer bir değişiklik yaparak komiser Pat Chambers'e de haber verir. Ancak yine Pat'a hakaretvari sözler sarf etmeden duramaz:

“Dinle oğlum, dedim, beni beyhude gevezeliklerle rahatsız edeceğine derhal otomobiline atla, eybense koş... Evet... e.y.b.e.n.s diye yazılıyor. Hani şu göllerin bulunduğu cenabet yer. Orada bir “güneşli göl” villası var. Evet, güneşli göl. Ne mi arayacaksın? Sen bu dünyada ne ararsın ki leş kargası? Sen hiçbir gün bir yere insanlar gebertilmeden yetişebildin mi? Orada mükemmel leşler bulacaksın.

“Mükemmel leşler mi? Onları leş haline getiren sakın dostumuz Mayk Hammer olmasın?”

“Sen leşlere bak. Leşleri leş haline getirmek başka iş mezarcıbaşı!”

“Biraz öfkeli misin ne?”

“Birazmış... Allah hepinizin belasını versin.”¹⁷⁵

Kıran Kırana romanında ise Mayk Hammer, Pat'a bütün olanlar bittikten sonra haber verir. Asıl suçlu Kora'yı öldürür ve arkadaşı Bil'den, Pat Chambers'e telefon etmesini isteyip şu aşağılayıcı sözleri söyler:

“Pat'a telefon et Bil, dedim, koşup gelsin. Bu herif polis şefi olacağına cenaze lavazımatı satan bir mağaza açsa milyon kazanırdı. Bunu bir münasip fırsatta kendisine söyleyeceğim.”¹⁷⁶

Yine aynı romanda Mayk Hammer ünlü ressam Mülligan'ın cenazesine karşılaşınca Pat Chambers'e haber vermeyi düşünür. Burada da Pat ile ilgili bir eleştiride bulunarak onun, insanların birbirlerini öldürmeleriyle para kazanabildiğini ironi bir dille ifade eder:

¹⁷⁵ Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.155.

¹⁷⁶ Tahir, *Kıran Kırana*, s.135.

“Şimdilik biz gidelim de dostumuz Pat Chambers’e bugün ikinci müjdemizi verelim. Başının çaresine baksın. Ben onun yrinde olsam sevinçle ellerimi ovuştururum da, en iyi dostu Mayk Hammer’e bir de ziyfet çekerim. Malum ya bizim cinayet kaynağı, hergelelik yatağı sevgili New York’umuzda vatandaşlar birbirlerini tepelemeseler, bu Kıran Kırana boğuşma sürüp gitmese Pat’a kim metelik verir. Silahını çeker alırlar, dosyalarını koltuğuna sıkıştırıp masasını sırtına sararlar, kışına bir de güzel tekme yerleştirip sokağa atıverirler. Bana muavin yazılmak için istida bile verir ama büroya uğratan kim? Sürünür yılan gibi... Betonlarda sürünür ki seyrine doyulmaz.”¹⁷⁷

Velda

Velda, Kemal Tahir’in Mayk Hammer romanlarında her zaman Mayk’ın bürodaki sekreteri ve aynı zamanda nişanlısıdır. Yazarın dört Mayk Hammer romanında aynı derecede etkili değildir. Örneğin *Kıran Kırana* romanında oldukça pasif ve silik geçmektedir.

Mayk Hammer özel dedektiftir. İş bulması için özel dedektikliklik bürosu açar. Dolayısıyla bir sekretere ihtiyaç vardır ve o sekreter Velda’dır. Mayk’ın büyük destekçilerindendir. Mayk Hammer bütün çapkınlığına rağmen ona âşıktır ve onunla evlenmeyi düşünmektedir. Fakat Mayk Hammer’e göre evlenmek kendisini bazı zevklerden alıkoyacaktır. Diğer bir deyişle Veldadan çekineceği için başka kadınlarla münasebette bulunamayacaktır. Bu yüzden evlilikleri savsaklanır. Bu durumu *Derini Yüzeceğim* romanında geçen, Mayk Hammer’in şu sözlerinden anlarız:

“Düğün meselesi gene geri kaldı. Kızı tekrardan bir tereddüt kapladı. Ben eğer evlendikten sonra da mesleğimin selametini bahane ederek başka kadınlarla alakadar olursam bizim Velda beni mutlaka gebertirmiş. Bu sebeple düşünüyoruz. Doluya koyuyor aldıramıyor, boşa koyuyor dolduramıyor. Ben de bekârlığın tadını çıkarıyorum.”¹⁷⁸

¹⁷⁷ Tahir , a.g.e., s.49.

¹⁷⁸ Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.31.

Aynı romanın başka bir yerinde de benzer bir ifadeye rastlarız. Mayk bu defa Velda'nın evlilikte tereddüt ettiğini belirtir ve onu haklı kılan sözler sarf eder:

“Velda'nın benimle evlenmekte tereddüt edişi haklıydı. Şu anda gözüüm dünyayı görmüyordu. ‘senin kırlarda dinlenmek neyine be serseri,’ diye kendi kendime çıktım. ‘bak köyliye dönmüşsün. New Yorkta kırk yıl kalsan Dore aklına gelir mi? Gelse de böyle apışır mısın?’”¹⁷⁹

Mayk Hammer, Velda için cesaretli ve fedakâr bir kadın olarak bahseder. Velda'yı erkek kadınlara benzetererek cesaretliliğini vurgular:

“Bazı kadınların cesareti, fedekarlığı sizi sarar, bazısının da aşırı korkaklığı. Bu ikinci cins kadınlar ötekilerden daha fazla kadın oluyorlar. Kadınları biraz da himaye hissimizi tatmin ettikleri için hoş buluyoruz. Velda birinci çeşittendir. Erkek-kadınlardan...”¹⁸⁰

Kara Nara romanında da Mayk Hammer Velda'nın cesaretine vurgu yaparak onun bir bölük hayduda bedel olduğunu söyler:

“Velda'ya telefon ederim. Gelir bekler. Meraklanma! Bizim kız bir bölük hayduda bedeldir.”¹⁸¹

Velda, Mayk Hammer'e sekreterlik yaptığından, sevgili ve nişanlısı olduğundan Mayk'ın ona karşı olan hisleri de farklıdır. Velda'yı gayet çekici ve etkileyici bulur. Velda'nın fiziksel yönünün ve bakışlarının kendisini nasıl etkilediğini belirterek aralarındaki ilişkiyi şu sözleriyle ifade eder:

“Velda bir müddet dinledikten sonra: ‘peki söylerim’ diyerek telefonu kapattı. Ayağa kalktı, pencereden dışarısını seyrediyormuş gibi yüzünü benden kaçırarak bir an gerinir gibi durdu. Böyle gerinir, daha doğrusu birine meydan okur gibi dururken onu seyretmeye doyamam.

---

¹⁷⁹ A.g.e., s.36.

¹⁸⁰ A.g.e., s.60.

¹⁸¹ Tahir, *Kara Nara*, s.111.

Şahane başı, güzel bedeni, gergin göğüsleri, ince beli ve dolgun kalçalarıyla harikadır. Hele uzun bacaklarının doyulmaz intizamını meydana çıkaran dar eteğiyle insanın aklını durdurur.”

“Kız üstüme eğildi. Gözlerinde en dayanıklı erkekleri bir anda eritecek yalvaran bakışlar... Vücudunun doğruca damarlara işleyen baygın kokusu...

(...) Omuzlarından tutup kendime çektim. Ağzını hırsıyla öptüm. Kendisini zorla kurtardı.”¹⁸²

Mister Jameson

Mister Jameson, *Gangsterler Kraliçes'*inde Miss Travers'e yardımcı olarak romanın olayların çözümüne doğru ortaya çıkar. Meksika'da özel dedektiflik yapar. Miss Travers ile tanışır ve suçluların yakalanması için kendisine yardım etmek ister. Fakat Miss Travers kendisinin bu işe girişmemesi ve kendisini boş yere tehlikeye atmaması gerektiğini söyler. Buna karşılık Mister Jameson, hayatının, mesleği gereği hep tehlikede olduğunu söyler. Bu tehlikeye girmesinin sebebinin de para karşılığı iş yapmasından olduğunu belirterek hususi polislik ile ilgili de bazı değerlendirmelerde bulunur. Bu durumu onun Miss Travers ile olan diyalogunda anlarız:

“Siz kendinizi hesba katmayın Mister Jameson, bu iş doğrudan doğruya bizi ilgilendiriyor. Beyhude yere tehlikeye atılmanızı istemem.”

“Ne hoşsunuz... Sanki ben ömrümü tehlikesiz, sakın geçiriyormuşum gibi... Herkes dükkân açar, başkalarının yaptığı bir malı, ihtiyacı olanlara satarak geçinir. Bir hususi polis hafiyesi de dükkân açmış bir esnafa benzer Miss Travers. Alıp sattığı şey, hayatı, istirahatı, iyi talihidir. Bana parayı verirsiniz sizin için kendimi götürür tehlikeye atarım. Esasen dert, sizin olduğu halde, siz yatağınızda mışıl mışıl uyurken, ben karda, yağmurda, sıcakta, sokakta dolaşmaya mecburum. Çünkü beni para ile

---

¹⁸² Tahir, *Ecel Saati*, s.46–47.

tutmuş bulunuyorsunuz. İşimizin avukatlığa benzeyen bir tarafı var. Fakat ondan da birkaç kademe aşağıda... ”¹⁸³

Miss Travers de Chicagodaki özel hafiyelikten bahsederken, hiçbir işte barınamayan veya işe yaramayan kişilerin bu mesleği seçtiğini belirterek Mister Jamesonun onlardan biri olmadığı, bilakis akıllı ve sevimli biri olduğunu vurgular. Ayrıca Miss Travers, ikisi arasında geçen sevişmeyi de anlatır:

“Zira bizim Chicago’da hususi polis hafiyesi demek, ekseriya başka bir işte barınamamış, dalavereciliği ve kabiliyetsizliği her tarafta meydana çıkmış biçarenin biri demektir. Hâlbuki Mister Jameson bayağı akıllı bir adamdı. Daha fenası pek de sevimliydi. Muhakemesinin kuvvetine mukaffat olarak yavaşça döndüm, aralık tuttuğum ağzımı uzattım. Şu anda cinsi bir arzu hissettiğim için değil, beklemekten usandığım için...

Ne çare ki Mister Jameson, aynı hisler altında bulunmuyordu. Beni yavaşça dizlerinin üzerine çekti.

“Melez uyanık! Diye fısıldadım.”

“Olsun! Diye boğuk ve titreyen bir sesle konuştu, isterse bütün dünya uyanık olsun...”¹⁸⁴

Mister Jameson, romanda her ne kadar Miss Travers’le beraber hareket edip olayın çözümlenmesi için yardımcı olsa da Miss Travers’in söylediğiyle hareket ettiği için onun gölgesinde kalan bir karakterdir.

3.4. OLAY ÇÖZÜMLEME BİÇİMLERİ

Polisiye romanlar bir esrarın çözülmesi ve suçluların yakalanması üzerine kurulu oldukları için, roman kahramanı olan dedektifin bu esrarı çözüme ve suçluları yakalamada izlediği yollar büyük bir önem taşımaktadır. Polisiye romanlarda dedektiflerin gözlem ve ipuçlarından hareketle sonuçlara vardıklarını olaylar ve

¹⁸³ Tahir, *Gangsterler Kraliçesi*, s.112.

¹⁸⁴ A.g.e., s.112.

kişiler hakkında bilgi topladıklarını, zanlıları veya suçluları takip ettiklerini ve bu süreç içerisinde gerektiğinde çeşitli yanıtmacalara başvurduklarını görürüz. Bu bölümde, Mayk Hammer'in, Sam Krasmer'in ve Miss Travers'in sonuca ulaşmak için kullandıkları yöntemleri inceleyeceğiz.

3.4.1. SONUCA VARMA YÖNTEMLERİ

Polisiye romanlar, genellikle bir cinayet etrafında kurgulanan, katilin kim olduğunu ve cinayeti nasıl işlediğini bulma çerçevesinde gelişen romanlardır. Romanda yer alan dedektif veya dedektif görevini üstlenen kişi (kişiler) ile kahraman tarafından gerekli incelemeler yapılarak deliller toplanır, tanıklar ve şüpheliler sorgulanır, elde edilen tüm ipuçları birleştirilerek, akıl ve mantık yürütme yoluyla katil bulunmaya, esrarlı olay çözülmeye çalışılır.

Kemal Tahir'in polisiye romanlarının dördünde dedektif Mayk Hammer'dir. Dolayısıyla öncelikle Mayk Hammer'in sonuca varmak için kullandığı yöntemleri inceleyeceğiz.

Mayk Hammer yukarıda saydığımız yöntemlerin hemen hemen hepsini kullanmaya çalışır. Fakat Mayk Hammer'in sert ve kaba bir karakter olduğuna daha önce değinmiştik. Doğal olarak sonuca varmak için kaba davranması kendisinden belenir. Mayk Hammer bu beklentimizi boşa çıkarmaz ve gerçekten de olayları çözmek veya sonuca varmak için oldukça kaba ve sert davranışlar sergiler. Biz de onun bu özelliği üzerinde daha fazla durmayı uygun gördük.

Derini Yüzeceğim romanında sonuca varmak için, şüphelendiği ve kirli işlerle ilişkisi olan jigloyu konuşturmaya çalışırken oldukça sert ve acımasızdır. Çünkü adam konuşmaya yanaşmayınca Mayk Hammer onu kötü bir şekilde dövüp konuşturur. Bu durumu Mayk Hammer'in kendi sözlerinden anlarız:

“Elimin keskin tarafıyla suratına apansız vurdum. Kafası aynı zamanda duvara çarparak kuru kemik sesi çıkardı.

Üst dudağı patlamış, kan çenesine yürümüştü. Bunu diliyle yaladı.”

“Hoşlandı... Keyif ehli...”

Tekrar tekrar vurdum. Benim ne adam olduğumu iyi yerden öğrenmiş olmalı ki, karşı gelmeye yeltenmiyordu.”

“Çabuk, diye bağırdım, meseleyi anlat. Bildiklerini tastamam söylemezsen kemiklerini kırarım hayvan!

Pek de farkına varmadan küfretti. O zaman yumruklarımı sıktım. Midesine bir dört parmak çektim. İki kat oldu. Çenesine dokundum, yere düştü. Âdetim olduğu üzere boş böğrüne iki tekme attım, inleyerek sıçradı. Nefesi kesilmiş, yüzü morarmıştı (...) nihayet ağzının kanlı köpüklerini yüzüme sıçratarak:

“Yeter, söyleyeceğim, dedi. Söyleyeceğim ama beni söylediğin için pişman olacaksın.”

“Hala uzatıyor...”

“Vurma! Ben bu işte... Yani kadının benimle alakası yok. Ben ikisi arasında haber götürüp getiriyordum.”¹⁸⁵

Yukarıdaki örnekte Mayk Hammer’in ne kadar sert ve acımasız olduğu açıkça anlaşılıyor.

Kara Nara romanında da, arkadaşı Bella, onun bu özelliğini teyid edici sözler sarf ederek çalışma yönteminden bahseder:

“—Demek meşhur Mayk bu? Diye tane tane konuştu, tahmin etmeliydim.

—Nereden tahmin edeceksiniz sevgilim?

—Nereden olur mu Mayk, meşhur metodunuzdan...

—Hangi metodum?

¹⁸⁵ Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.44–45.

—Kadınları da erkekleri de ağızlarından yakalamak metodunuz. Birisini dilinizle yapıyorsunuz, ötekini yumruğunuzla...”¹⁸⁶

Mayk Hammer esrarı aydınlatmak için oldukça kararlı bir tavır sergiler hatta kimi zaman suçluları bulacağıнын boynunun borcu olduğunu belirterek mağdurları teselli etmeye çalışır. *Kıran Kırana* romanında kocası öldürülen Kora’ya söylediği sözler buna örnektir:

“Size söz veriyorum Kora, Dedim, bu işe bilerek bilmeyerek sebep olanların hepsi cezalarını çekecekler. Size azap verenlerin anasını ağlatmak boynuma borç olsun.”¹⁸⁷

Mayk Hammer olayları çözümlmek için ilgili kişileri konuşturarak gerekli bilgileri almaya çalışır. Bu bilgileri alırken alışılmış sorular sorarak aldığı cevapları değerlendirir. *Kıran Kırana* romanında öldürülen avukat Dav Spenser’in karısı Kora’ya sorduğu sorular buna örnektir. Gerek görmediğimizden verilen cevaplara yer vermedik sadece Mayk Hammer’in sorduğu soruları belirttik:

“Ağlamayın rica ederim. Birkaç soru soracağım. Son zamanlarda Dav çok meşgul müydü? Yani bir avukatın normal işleri dışında mühim bir iş almış mıydı?”

“Öyleyse başka türlü sorayım: son haftalarda her zamanki gidip gelişleri değişti mi? Telefonda kendisini tanımadığınız birisi aradı mı? Dav bir numaraya telefon etti mi? Kaygulu bir hal sezdimiz mi?”

“Ürkek mi olmuştu? Yani kendisini tehlikede hissededen bir hali mi vardı?”

“Sebebini sormadınız mı?”¹⁸⁸

Mayk Hammer, suçluları tespit ederken onların yürüyüşlerinden, tavırlarından ve hareketlerinden kendilerini ele verdiklerini açıklar. Bu davranışlardan bir anlam çıkarabilmesinin sebebini de yıllarca hususi polislik

¹⁸⁶ Tahir, *Kara Nara*, s.63.

¹⁸⁷ Tahir, *Kıran Kırana*, s.396.

¹⁸⁸ A.g.e., s.39-40.

yapmasına bağlar. *Kara Nara* romanında suçluların davranışlarını gözleyip şu düşüncelerini şöyle açıklar:

“Biz de eh iyi kötü hususi hafıye geçiniyoruz. Bu zanaata bunca yıl emek verdik. Gri arabadan inen heriflerin afili adımlarından, birer omuzlarının biraz kaykılmasından, uzun boylu hergelenin kızın koluna giriş şeklinden, arkadaki itin sağı solu kollamasından... ne bileyim, bir şeyden pirelendik. Pardon! Pirelenmedik. Kızı sallasirt ettiklerini o saat anladık.(...)”¹⁸⁹

Mayk Hammer çoğu zaman çıkarımlardan hareketle olayı aydınlatmaya çalışır. Bu çıkarımlara çok yer verildiğinden sadece birkaç örnek vermekle iktifa edeceğiz. Kıran Kırana romanında öldürülen arkadaşı dav Spenser’ın sağ iken kendisine söylemiş olduğu sözleri hatırlayarak bu sözlerinden hareketle bir çıkarımda bulunmaya çalışır:

“Oğlan aynen şunları söylemişti:”

“Vaziyet berbat! Benim hayatım tehlikede oğlum, senin haberin yok!”

“Karı hastalandı apansız. Hastalandığından gelmedi. Hâlbuki seninle tanışmayı pek istiyordu. (...)”

“Sen hayatında bir kere olsun İncil okudun mu?”

“Bu sözlerden ilk ikisini evirip çevirdim. Şüpheli bir tarafını göremedim. Üçüncüsü sahiden garip.”

“Peki! Bu laftaki garabet? İNCİL kelimesinde olsa gerek. İNCİL yani bildiğimiz din kitabı.”¹⁹⁰

Mahk Hammer *Kara Nara* romanında da olayı çözümlmek için oturup kara kara düşünür. Olanları birer birer inceler ve bu inceleme sonucunda bazı çıkarımlarda bulunarak suçun kaynağını bulmaya çalışır. Çıkarınlar uzunca olduğu

¹⁸⁹ Tahir, *Derini Yüzeceğim*, s.23.

¹⁹⁰ Tahir, *Kıran Kırana*, s.119.

için hessini yazmaya gerek duymadık. Mayk Hammer sağlıklı bir biçimde düşünüp bir analiz yapmak için sır üstü yatıp olanları her açıdan ele almaya çalışır:

*Hemen yataktan kalkmadım. Sirtüstü sigara içerek olup bitenleri her zaviyeden ayrı ayrı tahlile giriştim.*¹⁹¹

Mayk Hammer'in olayı aydınlatmada kullandığı yöntemlerden biri de oldukça mert davranıp gerektiğinde bahşiş vermesidir. Birçok insanın para karşılığında ikna olunabileceğini bilir ve bu kozu da iyi kullanır. Örneğin *Kara Nara* romanında haydutlar *Kara Nara* lakaplı Volter Bleyk'in kızını kaçırlar. Mayk Hammer onları görür ve takip etmek ister. Ancak kendi arabası yanında olmadığına bir taksiye biner. Taksicinin, haydutların arabası olan gri arabayı takip etmesini ister ve ikna olması için yüklü bir bahşiş teklif eder:

“Sür! Diye bağırdım, gri otomobili yakalarsan yirmi beş dolar bahşiş...”

“Yirmi beş dolar mı? Hangi gri araba?”

*“Nah gidiyor. Sola saptı... Bassana gaza be herif! Şunu dehle de bir...”*¹⁹²

Mayk Hammer'in sonuca ulaşmak için bazen altıncı histen de yararlandığını görürüz. Bu durumu bizzat sarf ettiği konuşmalarında anlarız. *Kara Nara* romanında hissettiklerini şu cümlelerle ifade eder:

“Şoför – gene altıncı hisle dikkat ediyoruz!- tıknaz, kırmızı suratlı babacan bir adamcağız, derakap frene bastı. Arkaya atladım.”

“(...) Mutlaka annesi beni görmeye yollamıştı. Herifler burnumun dibinde sırtlayıp yürüdüler.”

“Nereden mi biliyorum?”

*“Dedik ya, altıncı his!”*¹⁹³

¹⁹¹ Tahir, *Kara Nara*, s.81.

¹⁹² A.g.e., s.23.

Derini Yüzeceğim romanında Roz Velmon'un kocası Cak Velmon öldürülür. Mike Hammer, onun katilini bulmak için çalışmaya başlar. Cinayetin Bob Karter adındaki şahsın işlendiği ortaya ayılır. Fakat Mayk Hammer onun suçsuz olduğuna inandığı için olayı aydınlatmaya çalışır. Öncelikle kötü işlerin adamı Kordiyonu'yu bulmaya çalışır ve Kardiyano'nun eski eşi Dore'yi bulup adresi ondan öğrenir. Korsikalı Kardiyano'yu bulur, sorguya çeker. Neticede Cak Velmon'un, Pelegrini tarafından Roz'a öldürttüğünü öğrenir.

Mayk Hammer Roz ile görüşür ve bütün gerçekleri anlatmasını ister. Ancak Roz gerçeği anlatmaktan kaçınır.

Mike, Pelegrini'nin adresini Yüzbaşı Pot'tan alır ve onunla konuşmaya çalışır. Ancak Pelegrini adamı öldürmediğini ısrarla söyler. Mayk Hammer ile Pat, Karşılıklı bilgi alışverişinde bulunurlar. Pat, Roz Velmon'la ilgili bazı şüphelerini dile getirir.

Beraber bir barda dinlendikten sonra Roz bildiği gerçekleri Mayk'a anlatır. Kocasının Pelegrini öldürdüğünü söyler. Mayk'da onu akrabası olan bir hâkimin evine gönderir ve Pelegrinin peşine düşer. Roz sözde Pelegrini'nin kaldığı ve para çek senetlerin sakladığı yeri Mayk'a söyler. Burası Hudson nehri kenarında Eyberis Güneşli Göl adlı villaymış.

Ancak Roz Mayk'ı tuzağa çekmek ister. Onu Pelegrini'ye öldürtmek niyetindedir. Mike temkinli bir şekilde villaya girer ve Pelegrini'yi öldürmeyi başarır. Ancak Roz Mayk'ın beklemediği bir anda ortaya çıkar ve Mayk'ı silahla tehdit edip etkisiz hale getirir. O arada ikisi arasında diyalog yaşanır. Roz bütün gerçekleri Mayk'a söyler. Mayk da bütün olayların sebebini ve yöneticisinin Roz olduğunu kavrar. Bir telefonun ziline çalmasıyla Roz sese doğru döner. Mayk da fırsattan istifade ederek onu etkisiz hale getirir ve Katalan bıçağını Roz'un karnına saplayarak onu öldürür. Kısacası Mayk Hammer, çok yönlü bir araştırma yöntemiyle asıl suçlu ya da suçluları bulup kendi yöntemiyle cezalandırmayı başarır.¹⁹⁴

¹⁹³ Tahir , *a.g.e.*, s.23-25.

¹⁹⁴ Tahir, *Derini Yüzeceğim*. s.171-172.

Kıran Kırana romanında avukat Dav Spenser öldürülür. Mayk ölüm nedenini bilmek için Dav'ın karısı Kora'yla görüşür ve ona bu işe sebep olanların hepsinin cezalandırılacağı sözünü verir.

Mayk, Stella aracılığıyla O Grandi ile tanışır. O Grandi Dav Spenser'in niçin öldürüldüğünü anlatır. Bir zamanlar ihtiyar parası olarak biriktirilen 1 milyon 100 bin dolar bir doktor tarafından kaçırılmıştır. O Grandi dâhil birçok mafyacı, doktorun yerini tespit etmiş ve kızını kaçırmışlardır. Doktordan iki milyon dolar istenmiş. Doktor parayı getirmiş ve Av. Dav Spenser'a teslim etmiştir. Dav bu paranın bir taksidinin unutulduğunu söylemiş ancak Mafya adamları buna inanmamış ve Dav'ı öldürmüşlerdir.

Mayk Hammer, avukatın aldığı paranın peşine düşer ve elindeki bütün ipuçlarını değerlendirerek bir sonuca varmak ister. Özellikle Av. Spenser'ın sağ iken ona söylediklerini düşünür ve onu en çok kuşkulandıran şu cümlesini anlamaya çalışır "Sen hayatında hiç İncil okudun mu?". Evindeki ve bürosundaki bütün kitapları karıştırır ancak bir şey bulamaz.

Yaptığı araştırmalar sonucu kaçırılan kız olan Lidya'yı bulur ve avukatın kız kardeşi Doroti'nin evine gider. Doroti Avukatın Mayk'a bir mektup bıraktığını söyleyerek o mektubu Mayk'a verir. Mayk o mektubu okur. Mektupta Av. Spenser bütün gerçekleri anlatmıştır. Kendisinin karısı Kora tarafından öldürüleceğini yazmıştır. Mayk bu mektubu Kora'ya okutur. Kora, Mayk'ı yanıltmak için çok şaşırır. Mayk'ı bir yandan konuşturur bir yandan öldürmek ister. Ancak Mayk bunun farkındadır. Kora çekmecedan silahı alıp döner dönmez ikisi aynı anda ateş eder. Kora'nın kurşunu Mayk'ın omzundan sıyrıp geçerken, Mayk'ın attığı kurşun Kora'nın karnına saplanır. Mayk, ayrıca iki kurşun daha Kora'ya sıkar, onu kesin bir şekilde öldürerek yine olayın aydınlatılmasını sağlar.¹⁹⁵

Ecel Saati romanında hayali bir servet uğruna birçok kişi öldürülür. Aslında Alfieri denilen çete üyesi, çeteyi birbirine düşürmek ve kendini içinde bulunduğu tehlikeden kurtarmak için, içinde sakıl bir servetin anahtarının bulunduğu bir saatin

---

¹⁹⁵ Tahir, *Kıran Kırana*. s.134-135.

olduğunu ortaya atar. New York polis teşkilatında çalışan şef muavini Vilson da çetenin başında yer alan bir haindir. Birçok kişiyi bu saat yüzünden öldürür. Hâlbuki ne böyle bir saat ne de bir anahtar mevcuttur. Wilson Alfieri'nin karısı Candi ve kendi adamlarından Antonyo'yu da öldürür. Dedektif Mayk Hammer bu romanda biraz pasif olsa da, Pat'la yaptığı bilgi alışverişi, ilgili kişileri sorgulaması ve geniş çaplı bir araştırma sonucu Wilson'u köşeye sıkıştırmayı başarır. Wilson, Antonyo'nun bacısı Mova tarafından öldürülür. Öldürülmeden yine onların içinden biri olan Carlo, bütün bu saat entrikasının Alfieri tarafından düzenlendiğini ve gerçeklikle hiçbir alakası olmadığını açıklar.

Bütün bu çözümler ve başarılar Mayk'a mal edilir ve Mayk New York Emniyeti tarafından takdir edilir.¹⁹⁶

Kara Nara romanında Mayk yine çetecilerle mücadele içerisinde. Fakat bu defa yalnız değil *Kara Nara* lakaplı Valter Bleyk ile beraber hareket eder. *Kara Nara*'nın kızı çeteciler tarafında kaçırılır. Mayk Hammer *Kara Nara*'nın karısı olan Doroti ile görüşür ve gerekli bilgileri ondan alır. Bella'nın barına gidip ondanda ve Tom'dan bilgi alır. (Tehdit yoluyla) Bir çete genç kızları götürüp kötü yola sevk eder. Götürülenlerden biri de Düşkünlere Yardım Cemiyeti'nde çalışan bir genç kızdır. (Matmazel Klaris) Mayk bu kızın da peşine düşer. Cemiyeten gerekli bilgileri alır. Mayk Hammer ve *Kara Nara* beraberce hareket edip birçok kişiyi sorgularlar.

Kara Nara ve Mayk, karanlık işlerde çalışan (randevu evleri işletmeleri) Kontes'e uğrayarak, ondan da gerekli bilgiler alırlar. Aldıkları bilgiler doğrultusunda Hudson nehrinde bir manastıra baskın yaparlar ama orada bir sürprizle karşılaşılır. Bütün olanları yapan, kendini savaş gazisi olarak tanıtan, tek kollu gibi davranan ve aynı zamanda Düşkün Kızları Koruma Cemiyeti Reisi Mister Sallivan (Vampir Nik)'miş. Mayk Hammer ve *Kara Nara* onu ve adamlarını öldürüp *Kara Nara*'nın kızını kurtararak bütün olayların çözülmesini sağlarlar.¹⁹⁷

Daha önce de belirttiğimiz gibi Kemal Tahir'in polisiye romanlarından biri de *Merhaba Sam Krasmer*'dir. Bu romanın başkahramanı ise yukarıda bazı özelliklerine

¹⁹⁶ Tahir, *Ecel Saati*. s.182.

¹⁹⁷ Tahir, *Kara Nara*. s.137-142.

değindiğimiz Sam Krasmer'dir. Romanda Sam Krasmer mafya ile mücadele içerisinde. Romanda suç olarak ilk önce hırsız Peter Landi öldürülür. Ardından Peter'in metresi Graziyella öldürülür. Daha sonra Sam Krasmer'in arkadaşı Dak kaçırılır. Doğal olarak hususi hafiye Sam Krasmer olayın içine girmiş olur. Sam, ilk olarak Dak'ın yerini tespit için araştırmalar yapar ve onun yerini bulur. Ancak karşısına Sam'in eski bir dostu çıkar. Bu adam eski gangisterlerden Lüçiyano'dur. Dak'ı o getirmiştir. Bütün olanları Sama anlatır.

Peter Londi'nin onun silahını alıp vermemesi onu kızdırmıştır. Adamlarından Vosley'i, Peter'i getirmesi için görevlendirmiş ancak Peter öldürüldüğü için Vosley, eli boş gelmek istemediğinden Peter'in metresi Graziyella'yı öldürüp getirmiştir.

Sam Krasmer Dak'ı kurtarıp Lüçiyano'nun yanında konuşturur ve bütün gerçekleri söyler. Neticede Sam Krasmer ve Lüçiyano Peter Landi'nin başka biri tarafından öldürüldüğüne kanaat getiriler. Bu adamın bir oteli genelevi olarak işleten Atuan Kalagori olduğunu anlarlar. Kalagori, Sam'ın ona gideceğini bildiği için tuzak Sam da Mataeoli'den bütün bilgileri alır. Yapılan planların hepsi Antuan Kalagori tarafından tertiplenmiştir.

Sam, Kalagori'nin mekânını basar, onu etkisiz hale getirerek Lüçiyano'nun silahını, pantantifini ve çalınan mücevheri bulup ondan alır. Bu esnada Lüçiyano da gelir. Sam Kalagori'nin kütüphanesinden hesap defterini inceler ve oradaki bilgilerden hareketle Peter Londi'nin bahsettiği servetin kırk yedi bin İngiliz sterlini olduğunu anlar. Böylece Sam Krasmer istediği sonuca ulaşarak olayın aydınlatılmasını sağlar.

Sam Krasmer Mayk Hammer gibi sonuca ulaşmak için çoğu zaman çıkarımlarda bulunur. Örneğin Peter Landi'nin öldürülmesiyle ilgili eldeki bilgilerden hareketle bazı çıkarımlarda bulunarak bir sonuç elde etmek ister:

“Gerdanlığın bankadan alınacağını ikisinden başka kimsa bilmiyordu. Oysaki bu işten bir başkasının haberli olduğu da meydanda... ‘bu nasıl olabilir?’ diye düşündüm. Lordla karısı bu mutlaka birinin yanında konuşmuşlardı ama bu birini adamdan saymıyorlardı. Akli başında iki insan yanlarında bulunan üçüncü bir

*şahsı neden adamdan saymazlar? Kendi küçük çocuklarıdır da ondan... İşte araştırmamız sonunda leydi kallebriçin o gün kocasının yanına dört yaşındaki oğluyla beraber geldiğini anladık. Şimdi dört yaşında bir lord oğluyla soho kralı, kibar hırsız Peter Landi arasında nasıl bir ilgi olabileceğini araştırmak kalıyor”.*¹⁹⁸

Sam Krasmer’in diğer bir özelliği, olayları aydınlatmaya çalışırken özel dedektif Mayk Hammer gibi şiddete başvurmasıdır. Suçluları konuşurken için kaba ve sert davranışlarda bulunur. Romanda suçlulardan Matteoli’yi konuşurken fiziki güç kullanarak Matteoli’ye bütün olanları itiraf ettirir. Matteoli’nin itirafları sayesinde Sam Krasmer asıl suçlunun kalagori denilen haydut olduğunu öğrenir. Yukarıda belirttiğimiz gibi Luçiyano ile birlikte hareket ederek Kalagori’yi tutuklamak suretiyle etkisiz hale getirir. Sam’ın Matteoli’yi konuşurma şekli şöyle anlatılır:

“Matteoli üstü başı kan içinde hafiften inleyerek yatıyordu. Sam herifi çekip dışarı aldı:”

“Söyle bitiyorsun, diye tartakladı, söyle elden gidiyorsun it...”

“Ne söyleyeyim, bir şey sormuyorsun ki...”

“Nedir bu işin iç yüzü?... çabuk..”

“Matteoli, meseleyi etraflıca düşünmüş, işin sarpa sardığına iyice inanmıştı. Suç ortaklarını satıp kurtulmaya çoktan hazırды:

“Sizi buralarda öldürmek fikri Kalagori’nindir. Bu suretle ölümünüzü Lüçiyanonun üstüne atmak istiyordu.

(...)

“Vosley mi? Ne demek? Dur benim aklı büsbütün karıştı. Başından başlayalım: Peter Landi’yi antuan kalagori öldürdü değil mi?”

¹⁹⁸ Tahir, *Merhaba Sam Krasmer*, s.78.

“*Evet.*¹⁹⁹

Kemal Tahir'in bir diğerk polisiye romanı da *Gangsterler Kraliçesi*'dir. Bu romanında kahraman çifte tabancalı Miss Travers'tir. Chicago'da bar işleten Miss Travers adındakikadın, Meksika'ya dinlenmeye gider. Ancak birileri bankaya yatırılmak üzere olan on iki milyonun bir milyonunu çalar ve bu paranın Travers'in çaldığını söyler. Ayrıca yanında getirmiş olduğu kız da kaçırlır Dolayısıyla kadının başı beladan kurtulmaz. Miss parayı asıl çalanı ve kızını kaçırana bulmak için çalışmaya başlar. Romanın belli bir yerine kadar yalnız hareket eden Bayan Travers Meksika'da hususi polislik yapan Mister Jameson ile tanışır ve onun yardımıyla olayı araştırır. Parayı saklayan Pete Ve'a'yı tehdit yoluyla konuştururlar ve olanları ona itiraf ettirirler. Pete ve'a bütün olanları anlatır. Dolayısıyla Miss Travers ve Mister Jameson'un başarılı çalışmaları sonucu olayı iç yüzü aydınlanmış olur. Asıl suçlunun komiser Grebs olduğu anlaşılır.

Mister Jameson kayıp paraları alıp bankaya teslim eden Grebs'i tutuklar. Bayan Travers ve adamları Poe'nin kumarhanesini basar ve Polis Şefi Burn öldürülür. Komiser Grebs yaralı olarak ele geçirilir. Poe ise kendi villasına kaçmıştır. Jameson adamlarını alıp o villaya gider. Miss Travers de Charly ile beraber onun yardımına koşar. Çatışmada Poe'nin karısı Janella Poe tarafından yangının içine atılarak öldürülür. Poe salona kaçmaya çalışır. Ancak Charly onu yakalar ve arabayla üstünden defalarca geçerek öldürür.

Miss Travers de sonuca varmak için ipuçlarını değerlendirir, çıkarımlarda bulunur. Fakat üzerinde durulmaya değer yönü onun da suçluları konuştururken kullandığı kaba kuvvettir. Romanda Pepe Ve'a'yı kaba kuvvet ve tehdit yoluyla konuşturarak esrarı çözer.

Pepe'yi konuşturma şekli şöyle anlatılır:

“*Charly, kendisini odanın ortasına tekmeye yuvarladığı zaman hafifçe inledi.*”

---

¹⁹⁹ A.g.e., s.112.

“Kurtuluş imkânı kalmadı, dedim ya doğruyu söyleyeceksin yahut seni kendi elimle tepeleyeceğim.”

“Su... Bir yudum su...”

“Su mu? Ağzıma tuz dolduracağım... Derilerini yüzüp karabiber süreceğim... Kemiklerini ufak ufak kıracağım! Doğrusunu söyle... Kurtuluş yok...”

“Su...”

“Haydi Charl... Şunun aklını başına getirin...”

“Charly, çakmağını çıkardı.

Pete Vea gözlerini testekerlek açarak bağırdı:”

“Söyleyeceğim... Söylerim ama bana ne verirsiniz?”

“(...)

“Peki, dedi, size inanyorum. Beni saliverin. Hududu geçeyim... Bir cahlliktir. Daha bu işe beni polisler soktu. Paranın geçeceğini onlardan öğrendim.”

“Sonra milyonu ele geçirince pay etmekten vazgeçtin değil mi?”

“Vazgeçtim. Tamamıyla vazgeçtim de denemez, yarı yarıya bölüşmek budalalık olacaktı.”

“(...)”

“Şimdi paralar nerede?”

“Kulübenin arkasında gömülü.”²⁰⁰

---

²⁰⁰ Tahir, *Gangsterler Kraliçesi*, s.104.

3.4.2. HEDEF SAPTIRMALAR

Dedektif ya da kahramanlar bilgi toplama ve suçluların takibi sürecinde bazı yanıltmacalara başvurduklarını görürüz. Bu yanıltmacalar olay örgüsündeki tekdüzeliği bozmakta ve okuyucudaki merak ve heyecan duygusunun canlı kalmasını sağlamaktadır.

Kemal Tahir'in polisiye romanlarındaki kahramanlar olan Mayk Hammer, Sam Krasmer ve Miss Travers'in rakiplerini yanıltmak için çeşitli yanıltmacalara başvurduklarını görürüz. Bunların yanında suçlular da izlerini kaybettirmek veya kendilerini kurtarmak için çeşitli entrikalar çevirirler. Ancak suçluların entrikalarına "entrik yapı" başlığında detaylı bir şekilde inceledik. Bu bölümde de bir kısmına değineceğiz. Fakat öncelikle kahraman ya da dedektiflerin bazı yanıltmacalarına değineceğiz.

Kıran Kırana romanında bir iş yerini basan silahlı iki haydut orada çalışan kızını götürmek isterler. Fakat Mayk Hammer bunlara engel olmak ister. İki de silahlı olduğu için Mayk ancak bir entrikayla bunlarla başa çıkabileceğini düşünür. Kendisini avukat diye tanıtır ve onlara da sivil polis diye hitap eder. Amacı onları kandırıp bir fırsatını bularak etkisiz hale getirmektir. Düşündüğü yanıltmacayı uygular ve ikisini de etkisiz hale getirerek amacına ulaşır. Olay, romanda Mayk tarafından şöyle anlatılır:

"Affedersiniz efendiler, dedim, ben avukatım! Kanuna karşı boynum kıldan incedir. Siz galba sivil polis olacaksınız. Eğer Matmazel'in polislik bir işi varsa alın götürün."

(...)

"İyi bildin tosunum, dedi, biz sivil polisiz. Ferasetli adamları severim. Nasıl da anladı değil mi vik?"

"Lütfen beylik silahınızı gösterin de bana büsbütün kanaat gelsin polis efendi, dedim, o zaman isterseniz hep beraber gideriz, isterseniz matmazeli alır götürürsünüz."

“Mom kabadayı bir hareketle ceketinin önünü açtı. Koltuk altındaki kocaman şişhaneyi gösterdi.

İki işi aynı anda yaptım. Sol yumruğumu ağzının ortasına Patlatırken silahı çekip aldım. Koca vücut dinamitlenmiş çam gövdesi gibi yere yıkılırken arkadaşına çarpmış, sendeleterek işimi kolaylaştırmıştı.”²⁰¹

Kahramanların yaptıkları yanılmacalardan biri de kılık değiştirmeleridir. Bunu Mayk Hammer’in de uyguladığını görürüz. Örneğin *Kıran Kırana* romanında Mayk Graff denilen çetecinin kumarhanesini basmak ister, fakat içeriye girmesi hayli zordur. Graff’a ulaşması için bir şeyler yapması gerekir. Bunun da ancak bir yanılmaca ile uygun olabileceğini bilir. Mayk bunun çözümünün, Graff’ın kendi adamlarından birisinin kılığında içeri girmesiyle mümkün olacağına inanır. Zaten Graff’ın adamlarından Folker’i Mayk Hammer öldürmüştür. Folker’in pardesüsünü giyip arabasını da alarak kumarhaneye gider ve bütün kapılar kendisine açılır:

“Otomobili kapının tam önünde durdurdum. Kapıcı arabayı derhal tanıdı. Folker’den kalan pardesüyü giymiş, küçük mitralyözünü koltuğumun altına sıkıştırmıştım. İçeri girdim.

Boğuk bir sesle:

“‘Reis yukarıda mı?’ Diye sordum.”

“Yukarıda”

“Yürüdüm. Canavarın inine tek başıma girdiğim halde zerre kadar çekingenlik duymuyordum.”²⁰²

Mayk Hammer’in bazen beraber çalıştığı Pat Chambers’in kendisini engellemek için onu yanılttığını görürüz. *Kara Nara* romanında suçlu Mark Svaton’un kaldığı yere gitmeye hazırlanır. Fakat Pat’ı yanıltmak için kendi arabasını götürmeyip başka bir araba kiralar:

²⁰¹ Tahir, *Kıran Kırana*, s.24–25.

²⁰² A.g.e., s.110.

*“Ben Pat’ın oyununa gelmemek için garağa gidip kendi arabamı bıraktım, bir başka otomobil kiraladım.”*²⁰³

Yine *Kara Nara* romanında Mayk Hammer ve Valter, çete reisi Mister Sullivan’ın şüpheliyi defetmek için yaptırdığı, kendisinin de içinde kaldığı ve kadınlar manastırı diye işlettiği mekânına girmeyi düşünürler. Herhangi bir zorlukla karşılaşmamak için kendilerini bir papazın adamları olarak tanıtır:

*“—Manastıra yardım için geldik muhterem valde, diyerek yüz dolarlık iki banknot uzattım, biz Sen Bartelmi taraftarıyız. Aziz Bartelmi’nin ruhu şad olsun!”*²⁰⁴

Kemal Tahir’in polisiye romanlarından *Gangsterler Kraliçesi*’nin başkahramanı olan Miss Travers’in de suçluları yakalamak için yanılmaya başvurduğunu görürüz. Olayın aydınlatılması ve asıl suçlunun yakalanması için komiser Grebbs’e karşı yapılan yanılmaya belirtmeye değerdir. *Gangsterler Kraliçesi*’nde, Miss Travers komiser Grebbs’in suçlu olduğunu bildiği için ona bir tuzak hazırlar. Grebbs, Pete Ve’a’nın paraları sakladığını bilmektedir. Dolayısıyla onun her adımını takip eder. Çünkü Grebbs de bu paraların peşindedir. Miss Travers çevirdiği entrikayla onun bir nevi işin içinde olduğunu ıspatlar. Miss, Grebbs’e çektiği bir telgrafta “melez savuşmaya hazırlanıyor.” Diye yazar. Melez de Pete Ve’a’dır. Dolayısıyla komiser Grebbs mutlaka oraya gelip kendini ele verecektir. Bu durumu Miss Travers ile arkadaşı Mister Jameson arasındaki diyalogdan anlarız:

“Telgraftı kime çektin bakalım küçük?”

“Telgraftı mı? Kime çektim bilin bakalım! –fısıll fısıll konuşuyorduk: haydi bilsenize...”

“Ne kadar budalası sevgilim! Telgraftı, tabii komiser grebbse çekmişindir.”

(...)

“Tabii makbuzdan okudum... Peki, ne yazdınız?”

²⁰³ Tahir, *Kara Nara*, s.111.

²⁰⁴ A.g.e., s.134.

“*Melez savuşmaya hazırlanıyor’ diye yazdım.*”

“*Aferin! Mükemmel... Öyle bir tuzak ki, kim olsa tutulur. Melezin elden gitmesi demek, bir milyon doların katiyen kaybedilmesi demek...*”²⁰⁵

Bir diğer polisiye olan *Merhaba Sam Krasmer*’de başkahraman Sam Krasmer’in de bazen yanıltmacalara başvurduğunu görürüz. En ilginç ve kayda değer yanıltmasına romanın sonlarında suçlulardan Luçiyano’ya karşı uyguladığıdır. Sam’e göre Luçiyano kendisine yanlışlık yapmıştır o da bu yanlışına karşı ona bir entrika düşünmüştür. Sam, Luçiyano’nun pantantifi (mücevher) isteyeceğini bildiği için önceden içi boş bir kutu hazırlar ve Luçiyano’nun kutuyu açmayacağını bildiğinden bu kutuyu ona verip oradan uzaklaşırlar. Dolayısıyla Luçiyano içi boş bir kutuyla kandırılmış olur. Bu durum, Sam’in nişanlısı Salli’yle konuşurken kullandığı şu sözlerinden anlaşılır:

“*Eğer aramızdaki dostluk anlaşmasına sadık kalsaydı, halimiz haraptı... reislerin reisi hergelelik edince kendisine hergelelik edilmesine yol açmış oldu.*

—*İyi ama şekerim, hrifin kutuyu açmadan cebine indireceğini nasıl kestirdiniz?*

—*Kibirliliğinden... Hem ahmak hem kibirli...(…) herifin oyunbozanlık edeceğini kestirdiğimden iki tane mücevher kutusu satın aldım. Hem ahmak hem de kibirli olduğunu bildiğimden kutuyu açmaya lüzum görmeyeceğini tahmin ettim. Daha önce açıp sana gösterdiğim için büsbütün güvendi. Suratı değişince cebimden ikinci kutuyu çıkardım. Eğer namuslu davransaydı bilmem ki ne olurdu.*”²⁰⁶

Sam Krasmer’in, yanıltmayı, Mayk Hammer’in Pat’a yaptığı gibi polislerle karşı da yaptığına şahit oluruz. Örneğin karakola çağrılan Sam Krasmer’in kimlerle mücadele içinde olduğunu komiser yardımcısı sorar. Ancak Sam Krasmer kendi işini kendisi görmek istediğinden onu yanıltmak için kimseyi incitmediği, dolayısıyla düşmanın olmadığını söyleyerek şüpheleri üzerinden atmaya çalışır:

²⁰⁵ Tahir, *Gangsterler Kraliçesi*, s.95.

²⁰⁶ Tahir, *Merhaba Sam Krasmer*, s.48-49.

*“Hal buysa Sam’ın palavra dinleyecek sırası değildi. Gayet sakin, gayet dagdagasız bir ömür sürdüğünü, karıncaları bile incitmediğini, şu halde düşmanı olamayacağını, galiba bir benzetmeye uğradığını söyledi. Zor-güç kurtuldu. Araba bekliyordu. Döndüler. Otelin önünde şoförden biraz daha sabretmesini rica etti.”*²⁰⁷

Daha önce değindiğimiz gibi hem suçlular hem de kahramanlar gerekli yerlerde çeşitli yanılmacalara başvurmuşlardır. Kahramanların kayda değer yanılmacalarına bu bölümde değindik. Suçluların yanılmacalarına detaylı bir şekilde değinmiştik. Ancak “entrik yapı” başlığında değinmediğimiz ve bu bölümde belirtmeyi uygun gördüğümüz bazı önemli yanılmacalara değineceğiz.

Merhaba Sam Krasmer romanında çete reisi Antuan Kalagori Sam Krasmer’i öldürmeyi planlar. Bu iş için kendi adamlarından Matteoly’i görevlendirir. Yolda karşısına polisin çıkması durumunda da yapması gereken entrikayı şu şekilde tembihler:

*“Şimdi ben namussuzun üstüne bir şişe viski dökeceğim. İcabında polis durdurursa Minor nakliyat şirketinin adamlarısınız. Arkadaşın ağır sarhoş... (...) ayrıca Sam’ın cebine de kumpanya ya ait bir kimlik cüzdanı koyacağım. Bundan iyisi can sağlığı yavrum...”*²⁰⁸

Kıran Kırana romanında Kora adlı çete reisi, kendisinden şüphelenilmemesi için duygu sömürüsü yoluyla Mayk Hammer’i kandırmaya çalışır. Birisini öldürdüğü için deli olacağını ve çok korktuğunu söyler. Mayk’tan kendisini kutarmasını ister:

“—Saçmalıyorsunuz Kora, dedim, zehirli yılanları öldürmek zorunda kalsanız üzülür müsünüz? Düşünsenize bunlar zehirli yılanlardan bin kere daha tehlikeli mahlûklar...”

—Bilmem ki Mayk, deli olacağım...

Saçlarını okşayan elimi tutarak yanağına bastırdı. İki kere:

²⁰⁷ A.g.e., s.25.

²⁰⁸ A.g.e., s.96.

—*Deli olacağım, deli olacağım! Diye mırıldandı.*

Sonra beni kendisine doğru çekerek yalvardı:

—*Beni kurtar, Mayk, sen kuvvetli bir erkeksin, ne olur beni kurtar...*”²⁰⁹

Ecel Saati romanında ilginç bir yanıltmacayla karşılaşırız. Roman baştan sona bu yanıltmaca üzerinde kurulur. Çünkü suçlular büyük bir servetin saklı olduğunu ve bu servetin saklı olduğu yerin anahtarının da bir saatin içinde olduğuna inanıp, bu saati bulmak için birbirlerini öldürürler. Aslında böyle bir saat gerçekte yoktur. Alfiyeri adındaki çete üyesi kendisini güvende hissetmek ve çete üyelerinin dikkatini dağıtmak için uydurduğu bir entrikadır. Alfiyeri öldürülmüştür fakat bu entrikayı, romanın sonlarına doğru karlo adındakihaydut, asıl suçlu ve aynı zamanda bu hayali saatin peşinde olan komiser Vilson’a itiraf eder. Vilson bu uğurda birçok kişi öldürür fakat isteğine ulaşamaz:

—*Beyhude kan döktiün Vilson, dedi, halt ettin. Saat filan yok... Saat maat hep uydurma...*

—*Uydurma mı? Yalan söylüyorsun namussuz!*

—*Neden yalan söyleyecekmişim? Bu saat numarasını alfiyeri uydurdu. Çetede bir başka kuvvetin peydahlandığını sezdiği için temizlenmekten korkmuştu*”²¹⁰

---

²⁰⁹ Tahir, *Kıran Kırana*, s.114.

²¹⁰ Tahir, *Ecel Saati*, s.178.

4. MICKEY SPILLANE'İN MIKE HAMMER ROMANLARI İLE KEMAL TAHİR'İN MAYK HAMMER ROMANLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Önceki bölümlerde Kemal Tahir'in polisiye romanlarını detaylı bir biçimde ele alıp inceledik. Bu bölümde Kemal Tahir'in Mayk Hammer romanları ile Mickey Spillane'in Mayk Hammer romanlarının genel bir karşılaştırmasını yapacağız. Bu karşılaştırmayı yaparken, Kemal Tahir'in romanlarına detaylı olarak değinmeyeceğiz. Çünkü daha önceki bölümlerde anlattıklarımızın tekrar edilmesi doğru olmayacaktır. Ancak hatırlatmak amacıyla bazen önceki yazdıklarımıza atıfta bulunacağız. Ayrıca karşılaştırmada Kemal Tahir'in sadece Mayk Hammer romanlarına değineceğiz. Çünkü önceki bölümlerimizde iki polisiye romanı olan *Gangsterler Kraliçesi* ile *Merhaba Sam Krasmer* Mayk Hammer romanları değildir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi Kemal Tahir amerikalı yazar Mickey Spillane'in yazdığı Mayk Hammer polisiye romanlarından etkilenecek kendi polisiye romanlarını yazar. Bununla ilgili olarak önce Spillane'den çeviriler yapar. Mickey Spillane'in Mayk Hammer eserleri Türkiye'de çok satınca bu eserlerin okuyucusu da gittikçe artar. Belli bir süre sonra yazar Mickey Spillane, roman yazmayı bir tarafa bırakıp "Yehova Şahitleri" tarikatine girer, kent kent dolaşır bu tarikatın propagandasını yapar. Yani Spillane Mayk Mayk Hammer macerasını yazmaya ara verir. Ancak Türk okuyucusu peşpeşe okuduğu Make Hammer öykülerini çok sevmiş ve bu maceraların devamını istemiştir.

Çağlayan Yayınları, okuyucuların bu isteklerine cevap vermek amacıyla Kemal Tahir ile anlaşmaya gider ve bundan sonra piyasaya arka arkaya Kemal Tahir'in F. M. İkinci adıyla yazdığı Mike Hammer öyküleri çıkmaya başlar. bu eserlerle ilgili olarak birinci bölümde detaylı bir biçimde açıklama yapmıştık. Kısacası Kemal Tahir bu eserleri bir nevi para için yazmıştır. Dolayısıyla edebi ve özgünlük açısından büyük emekler sarfedilerek oluşturulmuş eserler değildir. Kemal Tahir Mayk Hammer romanlarını oluştururken Mickey Spillane'in Mayk Hammer eserlerinden her açıdan yararlanmışır. Bir nevi Spillane'in Mayk Hammer

eserlerinin bir benzerini kurgulamıştır.

4.1. YAPI

Kemal Tahir'in, romanlarını kurgularken güncel olaylardan etkilenerik yazdığını, olayların genellikle bir cinayet hadisesi etrafında şekillendiğini ve suçlunun ya da katilin romanın sonunda ortaya çıktığını belirtmiştik. Bu durum Spillane'in romanlarında da görülür. Spillane de konularını mafya, çetecilik kumarhanecilik, randevu evleri, sahtecilik gibi güncel olaylardan seçer. Yine Spillane'de de suçlu ya da katilin romanın sonunda yakalandığını görürüz. *Kanun Benim*'de Charlotte, *Ölüm Taciri*'nde Penta, *Karanlık Yol*'da Ugo ve *Öp Beni Öldüresiye*'de Lily adlı suçlular romanın sonunda, yapılan araştırmalar sonucu yakalanıp cezalandırılır. Kemal Tahir'in romanlarında suçlu ya da katil genel anlamda Mayk Hammer'in beklemediği kişilerdir. Mickey Spillane'de de bu durumla karşılaşırız. Öneğin *Kanun Benim*'deki Charlote ve *Öp Beni Öldüresiye*'deki Lily Mayk Hammer'in beklemediği kişilerdir.

Kemal Tahir'de olduğu gibi Spillane'in romanlarında da suç nedenleri suçluların kendilerini korumak için ipuçlarını yok etmek istemeleridir. *Kanun Benim*'de Mayk Hammer arkadaşı Jack'ın öldürülmesinebini şöyle açıklar:

*“Çok fazla nedeni yok zaten. Savaş. Tutku. Kendini koruma. Cınnet. Kar. Ve de merhamet. Birkaç tane daha var ama onlara pek rastlanmaz. Bana kalırsa, Jack ya kar ya da kendini koruma nedeniyle öldürüldü. Birisiyle ilgili bir şeyler bildiğinden kuşku yok.”*²¹¹

Karanlık Yol'da Mayk'ın askerlik arkadaşı Doley'in, *Ölüm Taciri*'nde Dicica'nın, Bern ve Fells'in, öldürülmesi de aynı sebeplerdendir. Yani mafyanın, katil ya da suçluların kendilerini güvence altına almak ve kurtarmak amacıyla bu kişileri öldürdükleri anlaşılır. Bu açıdan da Kemal Tahir'in polisiye romanlarıyla paralellik görülür.

²¹¹ Mickey Spilane, *Kanun Benim*, Can Yayınları, İstanbul, 2003, s.42.

Mickey Spillane'in romanlarındaki suçlu profillerine baktığımızda, Kemal Tahir'de olduğu gibi onda da suçlular günlük hayatta karşılaştığımız kişilerdir. Bunlar, mafya, çete ya da kadın ticareti gibi kirli işlere bulaşmış kişilerdir. Ancak en çok göze çarpanı ise mafyadır. Bu durumu, Mayk Hammer'in *Öp Beni Öldüresiye* romanında, Pat'la konuşurken sarfettiği sözlerinden de anlarız:

“(Mayk) ‘Eskiden bildiklerimden fazlasını değil, ama bu konuda epey kafa Patlattım son zamanlarda.’”

“Bir sonuca vardın mı bari?”

“ ‘Her seferinde bir tek yanıtı vardım’, dedim gözlerimi gözlerinden ayırmadan. ‘mafya’ ”²¹²

Yine aynı romanda Pat Chambers bazı suçluların dosyalarını incelerken onların işledikleri suçları Mayk Hammer'e sıralayarak aslında profillerini çizmiş olur:

“‘Mafyayla ilişkisi olan tanıtık suç makinelerinin isimleri,’ diye mırıldanarak bildiklerini anlatmaya başladı Pat. ‘mafyanın becerikliliğinin ve polis savsaklamalarının raporları. Mahkemede hemen hemen hiç hüküm giymemiş bir sürü pezevenğin tutuklanma öykülerinin yirmi sayfalık dökümü. Yirmi sayfalık cinayet, hırsızlık, uyuşturucu satıcılığı ve akla gelebilecek her türlü yasa dışı eylemle ilgili bilgi var burada, ama sıfıra sıfır elde var sıfır.’”²¹³

Karanlık Yol romanında da Mayk Hammer mafyacıları bahsederken onların bazı özelliklerini sıralar ve ne olursa olsun kaybetmeye mahkûm olduklarını belirtir:

“Ama ister hükümet onları enseleyip kodese tıksın, ister kendi aralarında birbirlerini öldürsünler, sonuç değişmiyordu. Ortadan kalkanların yeri hemen yeni biri tarafından dolduruluyor, ortaya yeni yeni Babalar çıkıyordu. Bunlardan bazıları eli kanlı, azgın ve saldırgan, bazıları sağduyu sahibiydiler. Bazularındaysa tüm bu

²¹² Mickey Spilane, *Öp Beni Öldüresiye*, Can Yayınları, İstanbul, 2003, s.59.

²¹³ Spilane, *a.g.e.*, s.61.

özellikleri bir arada görmek mümkündür, ama ne olursa olsunlar, sonunda kaybetmeye mahkûmdular.”²¹⁴

Spillane'in *Ölüm Taciri* adlı romanında suçlu ve katil olan Penta'nın bazı ülkelerin adına çalıştığı Mayk Hammer tarafından dile getirilir. Ayrıca Penta'nın o güne kadar yaklaşı on altı cinayet işlediği belirtilir. Penta öldürdüğü kişilerin parmaklarını da keserek bir imza bırakmak ister. Bu durum aslında katil veya suçlunun profilini de ortaya koyar. Romanda Mayk Hammer, eski istihbaratçılardan General Skubal'la beraber Penta ile ilgili bilgisayar kayıtlarını incelerler. Hammer gördüklerinin bir kısmını şöyle ifade eder:

“Kendisinin terörü destekleyen bazı ülkelerce tanındığı ve sık sık onlar hesabına eylem yaptığı geçmişti kayıtlara. Penta'nın gerçekleştirdiği sanılan tam 16 cinayet vardı. Ve hepsinde de kesilmiş parmaklarla –ki bunda dijital doğrama diye söz ediliyordu raporlarda- atılmış birer penta imzası bulunuyordu.”²¹⁵

4.2. KARAKTERLER

Kemal Tahirde olduğu Mickey Spillane'de de başkahraman Mayk Hammer'dir. Ancak isimlerde bir harf farklılığı var. Bunu da Kemal Tahir'in Mike isminin okunuşu olan Mayk kelimesini tercih etmesine bağlıyoruz. Kemal Tahir'in romanları incelerken özelliklerini belirttiğimiz özel dedektif Mayk Hammer, Mickey Spillane'in romanlarında da aynı özellikteki Mayk Hammer'dir. Kemal Tahir'in romanlarında gördüğümüz kanun tanımaz ve kendi işini kendisi gören Mayk Hammer Spillane'in romanlarında da aynı Mayk Hammer'dir. *Öp Beni Öldüresiye* romanında Velda'ya verdiği bir cevapta kendi kararlarını kendisinin verdiğini söyler:

“Ben erkeğim. Tamam, tek bir erkeği, ama kullanabileceğim –ve de karar almada bilgi dağarcığına başvurabileceğim!- bir beynim olduğu sürece kendi kararlarımı kendim vereceğim.”²¹⁶

²¹⁴ Mickey Spilane, *Karanlık Yol*, Can Yayınları, İstanbul, 1998, s.201.

²¹⁵ Mickey Spilane, *Ölüm Taciri*, Can Yayınları, İstanbul, 2000, s.191.

²¹⁶ Spilane, *Öp Beni Öldüresiye*, s.45.

Yasaları takmadığı ve yasalarla çatıştığını da FBI ajanlarından birinin şu sorusundan anlaşılır:

“—Görüyorum ki birkaç kere de. Salar’la çatışmışsınız.”²¹⁷

Kemal Tahir’in romanlarındaki Mayk Hammer’in önemli özelliklerinden bahsederken, sert, şiddet yanlısı ve suçlulara karşı acımazsızlığını belirtmiştik. Spillane’in Mayk Hammer’inde de aynı özelliği görürüz. Birçok örneği bulunmasına rağmen, *Öp Beni Öldüresiye* romanından vereceğimiz örnek onun bu yönünü anlatmaya yeterli olur kanaatindeyim. Romanda Mayk Hammer Doktor Sober’i ne şekilde etkisiz hale getirdiğini açıklar:

“Tabancayı tutan elini geriye büktüğüm gibi parmak kemikleri çatır çatır kırılıverdiler. Çıglık atmasını, ağzına gömdüğüm dirseğim engelledi. Kırılan dişleri ceketimin kumaşını geçip etime gömüldüler. Ağzı kan dolu kara kuyuya döndü bir anda. Kırılan parmakları garip açılar yapan dal parçalarıydı sanki. Deyyusu geriye itip kırık parmaklarında söküüp aldığım tabancanın kabzasını şakağına indirdim. Koltuğuna çöküp kaldı pislik torbası.”²¹⁸

Daha önce belirttiğimiz Mayk Hammer’in kadınlara olan düşkünlüğü ve Velda’yla olan ilişkisi Spillane’in romanlarında da görülür. Bu romanlarda da birçok kadınla ya beraber olur ya sevişir, ya da hislerini söyler. *Kanun Benim*’de Mary ile olan beraberliği,²¹⁹ Charlotte’yle beraberliği ve hissettikleri,²²⁰ *Ölüm Taciri* romanında Başsavcı Yardımcısı Candace Amory hakkındaki hisleri,²²¹ General Skubal’ın güvenlikçisi Edwina ile olan cinsel ilişkileri,²²² onun bu özelliğine örnek teşkil eder.

Kemal Tahir’in romanlarındaki Mayk Hammer’in, sekreteri Velda’ya âşık olduğu ve Velda hakkındaki hislerine değinmiştik. Bu durum Spillane’in Mayk Hammer i için de geçerlidir. Çünkü onun romanlarında da Mayk, Velda’yı çok sever

²¹⁷ A.g.e., s.32.

²¹⁸ A.g.e., s.262.

²¹⁹ Spilane, *Kanun Benim*, s.71.

²²⁰ A.g.e., s.150.

²²¹ Spilane, *Ölüm Taciri*, s.156.

²²² A.g.e., s.200.

ve sürekli ona karşı iltifatlarda bulunur. Örneğin *Öp Beni Öldüresiye* romanında Mayk Hammer Velda ile ilgili duygularını dile getirerek onu ne kadar çok sevdiğini şu iltifat dolu sözlerle ifade eder:

*“Bu yavruya bakmaktan asla usanmayacağım, diye geçirdim aklımdan. Bir erkeğin ne zaman neye ihtiyacı varsa, Velda ozamanda oydu işte. Yansıttığı duygusallık çelik gibi sert de olabilirdi, ipek gibi yumuşacık da. Hatta ürkütücü bile; ama nasıl olursa olsun, o sırada tam da sizin istediğiniz gibi olurdu.”*²²³

Kemal Tahir'deki Mayk Hammer'in argolu konuşmasına değinmiştik. Bu özellik Spillane'in Mayk Hammer'inde de görülür. Sadece bir romanında bile birçok argolu sözlerin kullanıldığına şahit oluruz. Örneğin *öp beni öldüresiye* romanında kışımın altı, hırbolar, lağım fareleri, köpoğlusu, itin dölü, orospu çocukları, deyyuslar, itoğluit gibi küfürlü sözler kullanır. Bu kaba ve argolu sözlerini çekinmeden bir kadının karşısında bile kullandığını görürüz. *Ölüm Taciri* romanında Candace Amory adlı kadınla konuşurken sarfettiği şu sözler onun kabalığını daha çok ifade eder:

*“-Kabalıgımı affet- eş-şegin götü kadar büyük bir yanulğı var bu kuramda.”*²²⁴

Kemal Tahirdeki Mayk Hammer gibi Spillane'in romanlarındaki Mayk Hammer de olayları aydınlatmak ve suçluları yakalamak için oldukça kararlı davranır. Katili bulmak için yine yemin ettiği görülür. Örneğin *Kanun Benim* romanında, öldürülen arkadaşı Jack'ın katillerini bulacağına dair Jack'e hitaben ant içer:

*“Tıpkı senin gibi göbek deliğinin hemen altına yiyeceği bir kurşunla geberecek. Kim olursa olsun, onu enseleyeceğim. Bunu unutma. Kim olursa olsun. Ant içiyorum.”*²²⁵

²²³ A.g.e., s.44.

²²⁴ Spilane, *Ölüm Taciri*, s.179.

²²⁵ Spilane, *Kanun Benim*, s.13.

Mickey Spillane'in Mayk Hammer romanlarında bazen Kemal Tahir'in Mayk Hammer romanlarında bulunmayan detaylara da raslamak mümkündür. Örneğin Mayk Hammer'in yetişme tarzı veya tahsili hakkında hiçbir bilgi verilmezken Spillane'in *Ölüm Taciri* romanında Candace Amory adlı savcı yardımcısının bir sorusuna karşılık Mayk Hammer, gittiği kurslar, katıldığı dersler ve bitirdiği okullar ile ilgili bilgi verir:

*“EBI’ın kurslarına gittim: New York polis akademisinin derslerini izledim ve itfaiye okulunu bitirdim. Daha sayayım mı?”*²²⁶

Kemal Tahir'in polisiye romanlarındaki Pat Chambers Spillane'in romanlarında da aynı ünvanla görevini sürdürerek Mayk'a yardımcı olur. Burada da New York cinayet masasında polis şefi olarak görev yapar. Pat ile ilgili detaylı bilgi önceki bölümlerde verilmişti. Dolayısıyla burada da aynı bilgileri tekrar etmeyi uygun görmedik. Fakat Mickey Spillane'in *Karanlık Yol* adlı romanında Pat ile ilgili değinmediğimiz bazı bilgiler verilir. Mayk Hammer'in Pat ile ilgili söylediği bu sözler Pat Chambers'i daha iyi tanımamızı sağlar:

*“Oturduğum yerden dostumu inceledim. Cinayet masası amirlerindendi Pat Chambers. Emekliliği yaklaşmış olmasına karşın hâlâ gençti. Akıllıydı. Sokakları tanırды. Üniversitede okumuştı. İz sürmenin incelikleri konusunda eğitilmişti. Sapına kadar sertti ama adam öldürecek kadar katı değildi. Yüreği el vermezdi adam öldürmeye.”*²²⁷

Kemal Tahir'in polisiyelerindeki Mayk Hammer'in sevgilisi Velda, Spillane'in romanlarında da aynı görevle varlığını sürdürür. Bu romanlarda da yine Mayk'ın sekreteridir ve Mayk her zamanki gibi onu çok sever. Bununla ilgili daha önce çeşitli örnekler verdik. Fakat bu Spillane'in romanlarında Velda ile ilgili daha detaylı bilgilerin verildiğini görürüz. *Karanlık Yol* romanında Mayk Hammer, Velda'nın kişiliği ve hafızası ile ilgili iltifatta bulunur:

²²⁶ Spillane, *Ölüm Taciri*, s.122.

²²⁷ Spillane, *Karanlık Yol*, s.55.

“Velda anlayışlı kızdır. (...) Not alması gerekmez Velda'nın. Uzun bir konferansı izleyip daha sonra her şeyi kelimesi kelimesine tekrar edebilen türde bir hafızaya sahip insanlardan biridir o. İsteddiği zaman kullanır bu yeteneğini, hatırlanmasına gerek görmediği zamanlarda da her şeyi aklından silebilir.”²²⁸

4.3. OLAY ÇÖZÜMLEME BİÇİMLERİ

Kemal Tahir'in polisiye romanlarındaki olay çözümleme biçimlerinde, özel dedektif ve aynı zamanda başkahraman olan Mayk Hammer'in, sonuca varmak veya suçluyu yakalamak için kullandığı yöntemleri detaylı bir şekilde örnekleriyle beraber belirtmiştik. Mickey Spillane'in Mayk Hammer romanlarında da başkahraman özel dedektif Mayk Hammer'dir. Buradaki Mayk Hammer'in kullandığı yöntemler de hemen hemen aynıdır.

Spillane'deki Mayk Hammer'in de olayları çözme aşamasında çok sert ve kaba olduğunu görürüz. *Öp Beni Öldüresiye*'de suçlulardan Doktor Sober'i çok kötü bir şekilde döverek etkisiz hale getirmesi buna örnektir.²²⁹

Mickey Spillane'deki Mayk Hammer de Kemal Tahir'deki Mayk Hammer gibi olayları çözümlmek için araştırmalar yapar, çıkarımlarda bulunur, suçluları konuşdurur, çeşitli izleri takip eder, Pat Chambers ve Velda ile bilgi alışverişinde bulunur.

Ölüm Taciri romanında suçlu ve aynı zamanda savcı yardımcısı Candace Amory hakkında bilgi toplayıp onu iyice tanımak için geniş çaplı bir araştırma yapar.²³⁰ *Karanlık Yol* romanında Doley'in verdiği bilgiler doğrultusunda eylem ve boylamlardan hareketle kayıp olan paranın yerini tespit etmeye çalışır.²³¹ *Ölüm Taciri* romanında suçlunun ayakkabı izini tespit ederek olayı aydınlatmaya çalışır.²³²

²²⁸ A.g.e., s.153.

²²⁹ Spilane, *Öp Beni Öldüresiye*, s.262.

²³⁰ Spilane, *Ölüm Taciri*, s.43.

²³¹ Spilane, *Karanlık Yol*, s.262.

²³² Spilane, *Ölüm Taciri*, s.123.

Çoğu zaman çıkarımlardan hareketle sonuca vardığını söylemiştik. Örneğin *Kanun Benim* romanında Hal denen adamın öldürülmesiyle ilgili şu çıkarımda bulunur:

*“Katil kimse, o. Bana kalırsa Hal oraya Eileeni öldürmeye gitti, ama o pezevenk, kızı haklamaya fırsat bulamadan katil ikisinin de canına okudu.”*²³³

Sonuca varmak için kahramanların da suçlular gibi kimi zaman hedef saptırmalara başvurduklarını daha önce belirtmiştik. Kemal Tahir’in polisyelerini incelerken Mayk Hammer’in başvurduğu yanıltmacalara da yeterince örnek vermiştik. Spillane’in Mayk Hammer’inde de bu özelliğe rastlarız. Mayk Hammer çoğu zaman takip edilir ve o bunun farkına vardığında bir hedef saptırmayla izini kaybettirmeye çalışır. Örneğin *Ölüm Taciri* romanında kendisini takip edenleri yanıltmak için neler yaptığını şöyle anlatır:

“Peşime düşenler varsa, arabamı tanırılar, binaya yaklaştığımı görürler ve gizlendikleri yerden her hareketimi izleyebilirlerdi nasıl olsa. Onun için arabamı iki blok aşağıdaki bir binanın altındaki gara park edip yürüyerek yaklaştım evime doğru. (...) Yayalara yeşil ışık yanınca kaldırımda bekleyenlerin arasına karışıp yolu geçtim ve kalabalığın arasında kalmaya özen göstererek oturduğum apartmana kadar geldim. Ön kapıya yöneleceğime yan yola sapıp gara sızdım doğrudan doğruya. İyi bildiğim sulardaydım artık. Çevreyi şöyle bir kolaçan ettim hemen ve gözlenmediğime emin olunca da, hemen asansöre atlayıp oturduğum kata çıktım.”

234

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz ki, Mickey Spillane’in başkahramanı özel dedektif Mayk Hammer de iyi araştırmaları, kararlı ve azimli çalışmaları, cesaretliliği ve tecrübeleri sonucu, çeteci ya da mafyacılara girdiği çetin mücadeleler neticesinde galip çıkmıştır. *Kanun Benim*’de Charlotte, *Ölüm Taciri*’nde Penta, *Karanlık Yol*’da Ugo ve *Öp Beni Öldüresiye*’de Lily adlı çete veya mafya liderlerini enseleyerek gerekli cezaya çarptırır.

²³³ Spillane, *Kanun Benim*, s.156.

²³⁴ Spillane, *Ölüm Taciri*, s.201–202.

Bazı yazarlar ya da eleştirmenlere göre Kemal Tahir'in yazdığı Mayk Hammer romanları, orijinal Mayk Hammer romanlarından daha akıcı ve başarılıdır. Örneğin Erol Üyepazarcı iki ciltlik, polisiye ile ilgili eserinde, Kemal Tahir'in Mayk Hammer eserlerinin Mickey Spillane'in Mayk Hammer'lerinden gerek kurgu gerekse olayların gelişimi açısından daha başarılı görür.²³⁵ Fakat daha önce belirttiğimiz gibi Kemal Tahir çağlayan yayıneviyle anlaşıp Mayk Hammer romanlarını yazacaktır. Çünkü okur özel dedektif Mayk Hammer'in kişiliğine ve sonuca varmak için kullandığı yöntemlere alışmıştır artık. Dolayısıyla Kemal Tahir'e düşen, bu beklentilere karşılık vererek Mayk Hammer'in maceraların hemen hemen aynısını devam ettirmek. Yani Mayk Hammer'in özellikleriyle fazla oynanmaması gerekirdi. Bize göre Kemal Tahir de buna sadık kalmış ve her ne kadar özgün de olsa, Mickey Spillane'den çok farklı bir kurgu ya da kişilik oluşturmamıştır.

Kemal Tahir'in Mayk Hammer romanlarıyla Spillane'in Mayk Hammer'lerini genel anlamda karşılaştırdığımızda gerek kurgu gerekse Mayk Hammer'in özellikleri bakımından pek fark yoktur. Çünkü her ikisinde de suç ya da cinayet başta işlenmiş ve Mayk Hammer bunu çözümlmek için uğraşıp durur. Her ikisinde de asıl suçlu beklenmeyen biridir. Mayk Hammer her ikisinde de serttir, acımasızdır ve aynı zamanda kadınlara düşkündür. Her ikisinde de rakipler aynıdır. Ya mafya ya da çetecedir. Her ikisinin romanlarında da yardımcı karakterler sekreter Velda ve komiser Pat Chambers'tir. Her ikisinde de mekân New York'tur. Kısacası her ikisinin romanı, kurgu, suç nedenleri, suçlu profilleri, entrik yapı kahramanlar ve sonuca varma yöntemleri bakımından bir paralellik göstermektedir. Dolayısıyla Kemal Tahir'in Mayk Hammer eserlerinin daha başarılı olduğuna dair fikirlere pek katılmıyorum.

Kemal Tahir'in Mayk Hammer romanlarını ve Mickey Spillane'in önemli Mayk Hammer romanlarını inceleme imkânımız olduğundan, her ikisini de akıcı, inandırıcı ve başarılı birer polisiye olarak görüyoruz.

---

²³⁵ Üyepazarcı, *a.g.e.*, C.I, s.351.

SONUÇ

Polisiye roman, Batı edebiyatında 19. yüzyılın ilk yarısında ortaya çıkar. İlk polisiye kurguya sahip olan eser ise Amerika'da Edgar Allan Poe tarafından kaleme alınan *Morg Sokağı Cinayeti* (1841) adlı hikâyedir. Türün ilk kurucusu olan Poe'yu, Fransa'da 1863'te yazdığı *Lerouge Olayı* adlı romanıyla Emile Gaboriau, *Arsene Lupin* tipiyle Maurice Leblanc, 1907 yılında yazdığı *Sarı Odanın Esrârı* ile Gaston Leroux, *Fantomas* tipiyle Marcel Allain ile Pierre Souvestre, İngiltere'de ise Artur Conan Doyle roman kahramanı *Sherlock Holmes* ile takip eder ve türün kurucuları unvanını alırlar.

Türk edebiyatına polisiye romanın girişi ise polisiyenin batıdaki başlangıcından kırk yıl sonra 19. yüzyılın sonlarına doğru gerçekleşmiş ve bu giriş çeviri romanlarla olmuştur. Dilimize çevrilen ilk polisiye roman ise Fransız yazar Ponson de Terrail'in *Paris Faciaları* adlı kitabıdır. 1881 yılında Ahmet Münif tarafından çevrilmiştir. İlk telif polisiye roman ise Ahmet Mithat Efendi'nin *Esrâr-ı Cinayât* (1884) adlı eseridir. Polisiye romanın Türk edebiyatındaki gelişimi ise 1908'de II. Meşrutiyet'in ilânından sonra gerçekleşmiş, Fazlı Necip, Yervant Odyan Efendi, Ebüssüreyya Sami, Hüseyin Nadir, Peyami Safa ve birçok yazar telif polisiye roman yayımlamıştır. Polisiye roman, günümüzde ise yoğun bir ilgi görmektedir.

Başlangıçta belli kalıplarla, cinayet, katil ve dedektif unsurları çerçevesinde kurgulanan, birbirine benzer özellikler gösteren polisiye romanlar zaman içerisinde değişime uğramış, gelişmiş ve yeni polisiye türler ortaya çıkmıştır. İkinci Dünya Savaşı arasında (1920–1940) dünyada *altın çağını* yaşamakta olan polisiye roman, *çözüm romanı*, *muamma romanı*, *sorun romanı* gibi adlarla anılmaktadır. Bu tür romanlarda kurgu, başta ortaya konan bir cinayet, ardından bir dedektifin belli sayıda şüpheliyi sorgulaması ve sonunda suçluyu ortaya çıkarması şeması üzerine kurulur. Türün en önemli temsilcisi ise Agâhta Christie'dir. Polisiye roman sonraki yıllarda gelişimini sürdürür ve *kara roman*, *thriller* ve *suspence roman* türleri ortaya çıkar. Kara roman, polisiye kurguyu kapalı bir mekândan kurtarır ve kanlı canlı insanların

arasına çıkarır. Thriller ve suspense romanlar ise gerilimin ve heyecanın yüksek olduğu romanlardır.

Kemal Tahir, altı adet polisiye roman kaleme almış ve bu romanların tamamı polisiye roman kurgusu ile yazılmıştır. Yazdığı bu eserlerin dört tanesi Mayk Hammer; iki tanesi ayrı polisiye romanlardır. Kemal Tahir'in Mickey Spillane'in Mayk Hammer eserlerinden esinlenerek kaleme aldığı romanlarını sokağın dilini kullanması ve bir cinayet soruşturmasına engel olmak için delillerin yok edilmeye ve tanıkların ortadan kaldırılmaya çalışılması gibi özelliklerinden dolayı *kara roman* tarzında, zincirleme olaylar ve beklenmedik bir sonla bitmesi, gerilimin, şüphenin, heyecanın, korkunun çok yüksek olması ve karmaşık bir kişinin psikolojik bir çözümlemesini ya da davranışsal bir incelemesini sunması gibi özelliklerinden dolayı da *thriller* (heyecan-korku) ve *suspence* (şüphe-gerilim) roman tarzında yazılmış eserler olarak değerlendirebiliriz.

Kemal Tahir, çok zincirli, karmaşık bir olay örgüsü içerisinde, ayrıntılara önem vererek kaleme aldığı polisiye romanlarını, farklı nedenlerle işlenmiş bir veya birden fazla cinayet ve bu cinayetleri işleyen katiller etrafında kurgular. Tahir, romanlarında suçlu yahut zanlının psikolojisini ve karakteristik özelliklerini ayrıntılı bir biçimde ortaya koyarken dedektifin psikolojisine de yer verir. Romanlarının büyük bir bölümünü çok zincirli olay örgüsü içerisinde kurgulayan Kemal Tahir, olay örgüsü içerisindeki entrik yapının kurgulanışına da önem verir.

Suçun tespitini genellikle romanların başında sunan Kemal Tahir, suçlunun yakalanması esrarın çözülmesi için de bir kahramana dedektif görevini yükler ve bu kahraman Mayk Hammer'dir. Soruşturmayı yürüten bu dedektif, sorgulama yaparak ve araştırarak deliller toplar ve romanın sonunda topladığı delilleri birleştirerek çözüme ulaşır. Bu çözüm buluş yoluyla olabileceği gibi bazen de bir tesadüf veya itiraf sonucu gerçekleşir. Kemal Tahir'in romanlarında genellikle beklenmedik kahramanlar suçlu olarak karşımıza çıkar.

Kemal Tahir, Amerikalı yazar Mickey Spillane'in Mayk Hammer eserlerinden esinlenerek kendi polisiye romanlarını yazdığında her ikisinin Mayk Hammer romanları bire bir örtüşmektedir. Ancak her ikisinin de bu tür eserleri her

açından başarılı birer polisiye romanlardır ve her ikisi de geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmayı başarmıştır.

Sonuç olarak toplumcu yazar olarak bilinen Kemal Tahir, polisiye romanlarla da ilgilenmiş ve altı adet polisiye roman kaleme almıştır. Bu eserleri polisiye türünün yapısına ve özelliğine göre başarılı bir şekilde kurgulayarak yazmıştır.

KAYNAKÇA

A. Kemal Tahir'in İncelenecek Eserleri

TAHİR, Kemal, *Derini Yüzeceğim*, (adaptasyon), İthaki Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2005.

TAHİR, Kemal, *Merhaba Sam Krasmer*, (özgün), İthaki Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2006.

TAHİR, Kemal, *Kıran Kırana*, (adaptasyon), İthaki Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2006.

TAHİR, Kemal, *Ecel Saati*, (adaptasyon), İthaki Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2006.

TAHİR, Kemal, *Kara Nara*, (adaptasyon), İthaki Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2006.

TAHİR, Kemal, *Gangsterler Kraliçesi*, (özgün), İthaki Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2006.

B. Kitaplar

AKYÜZ, Kenan, *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, Tarihsiz.

DOSDOĞRU, M. Hulusi, *Kemal Tahir Yaşamı ve Yapıtları*, Tel Yayınları, İstanbul, 1974.

ERGUN, Zeynep “*Kardeşimin Bekçisi*” *Başlangıcından İkinci Dünya Savaşına Kadar İngiliz Dedektif Yazını*, Everest Yayınları İstanbul, 2003.

KABAKLI, Ahmet, *Türk Edebiyatı*, C.3, 6. bs. Türk Edebiyatı Yayınları, 1985, s.753.

KARAALİOĞLU, Seyit Kemal, *Türk Edebiyatı Tarihi*, İnkılâp ve Aka Ktapevleri, İstanbul, 1982.

KAKINÇ, T. Dursun, *100 Filmde Başlangıcından Günümüze Gerilim/Polisiye Filmleri*, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 1995.

KURDAKUL, Şükran, *Çağdaş Türk Edebiyatı*, Kemal Tahir, C. IV, Evrensel Basım Yayın, 4. Baskı, İstanbul, 2002, s. 85–100.

MANDEL, Ernest, *Hoş Cinayet*, (Çeviren: N. Saraçoğlu), Yazın Yayıncılık, İstanbul, 1996.

MORAN, Berna, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 3*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2001.

NECATİGİL, Behçet; *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*, 15. bs., Varlık Yayınları, İstanbul, 1993.

ROLOFF, Bernhard- SEEBLEN, Georg, *Cinayet Sineması Polisiye Sinemanın Tarihi ve Mitolojisi, Sinemanın Temelleri–3*, (Çev.: Süheyla-Saliha N. Kaya), Alan Yayıncılık, İstanbul, 1997.

SPELLANE, Mickey, *Öp Beni Öldüresiye*, Çev.: Ayşe Gül Güre, Can Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2005,

SPELLANE, Mickey, *Kanun Benim*, (Çev.: Ayşe Gül Güre), Can Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2003.

SPELLANE, Mickey, *Ölüm Taciri*, (Çev.: Ayşe Gül Güre), Can Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2000

SPELLANE, Mickey, *Karanlık Yol*, (Çev.: Ayşe Gül Güre), Can Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 1998.

TAHİR, Kemal, *Notlar/ Mektuplar*, Bağlam Yayıncılık, (Hazırlayan: Cengiz Yazoğlu), İstanbul, 1993.

TAHİR, Kemal, *Notlar/ Sanat Edebiyat 1*, (Haz.: Cengiz Yazoğlu), Bağlam Yayıncılık İstanbul, 1989.

TAHİR, Kemal, *Notlar/ Sanat Edebiyat 2*, (Haz.: Cengiz Yazoğlu), Bağlam Yayıncılık, İstanbul, 1989.

TAHİR, Kemal, *Notlar/ Sanat Edebiyat 3*, (Haz.: Cengiz Yazoğlu), Bağlam Yayıncılık, İstanbul, 1989.

TÜRK EDEBİYATI TARİHİ, Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2006, s.304–306.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANSİKLOPEDİSİ, *Devirler/İsimler/Eserler/Terimler*, "Demir Kemal Tahir" C. 2, Dergâh Yayınları, İst. 1977. s.231–235.

ÜNLÜ, Mahir- ÖZCAN, Ömer, *Yirminci Yüzyıl Türk Edebiyatı 3*, "Kemal Tahir (DEMİR)", İnkılâp Kitapevi Yayınları, İstanbul, 2003, s.244.

ÜYEPAZARCI, Erol, "*Korkmayınız Mr. Sherlock Holmes*", (*Türkiye’de Yayınlanmış Çeviri ve Telif Polisiye Romanlar Üzerine Bir İnceleme 1881–1928*), Göçebe Yayınları, İstanbul, 1997.

ÜYEPAZARCI, Erol, "*Korkmayınız Mr. Sherlock Holmes*", (*Türkiye’de Yayınlanmış Çeviri ve Telif Polisiye Romanlar Üzerine Bir İnceleme (1881–2006)*), Oğlak Yayınları, İstanbul, 2008.

VANONCINI, Andre, *Polisiye Roman*, İletişim Yayınları, (Çev: Galip Üstün), Nisan, 1995, s.25–31.

QUİNCY, Thomas de, *Güzel Sanatların Bir Dalı Olarak Cinayet*, (Çeviren: İsmet Birkan), Ayraç Yayınları, Ankara, 1998.

C. Makaleler

KNOX, Robert, "Polisiyenin On Emri", *Virgül Dergisi*, Nr. 5, Şubat 1998, s.7.

ŞİMŞEK, Tacettin, "Romandaki Hafiye ya da Polisiye Roman", *Hece*, Türk Romanı Özel Sayısı, Sayı: 65.66.67, Mayıs/Haziran/Temmuz 2002, s.510–514.

TÜRKEŞ, A. Ömer, "Yabancı Polisierleri", *Radikal Kitap*, Sayı: 259, Mart 2006, s.6

TÜRKEŞ, A. Ömer, "Polisiye Tarihimize Kısa Bir Yolculuk" *Radikal Kitap*, Ağustos 2001, <<http://www.blogcu.com/romanyazilari/1790150>>

ÜMİT, Ahmet, "Tanrı Yazar mı, Yazar Tanrı mı?" *Radikal Kitap*, Nr. 267, Nisan 2006, s.22.

ÜMİT, Ahmet, “Ceza Eğitmez, Evcilleştirir”, *Radikal Kitap*, Sayı: 264, Nisan 2006, s.26.

ÜNLÜ, Ferhat, Polisiye Taklitten Kurtuldu, *Yeni Şafak Pazar Eki*, 8 Temmuz 2007, s.6.

D. Tezler

BALCI, Ayşe, Altıntaş, “Türklerin Sherlock Holmes’ü Aman Vermez Avni”, Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2005.

DOĞAN, Hilal, “Kemal Tahir’in Romanlarında Kadın Kahramanlar”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, 2008.

GEZER, Habibe, “Türk Edebiyatında Polisiye Roman ve Ahmet Ümit’in Polisiye Roman Kurguları”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta, 2006.

SARIKOCA, Erem, “Kemal Tahir Düşüncesinde Batılama Olgusu”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, 1996.

ŞAHİN, Muhammet Tahsin, “Kemal Tahir’in Devlet Anlayışı Ve Karakteristik Özellikleri”, (Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kütahya, 2009.

ÖZET

Bu tezin amacı polisiye roman konusuna değinip Kemal Tahir'in polisiye roman kurgularını incelemektir.

Tez, dört kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda polisiye romanın genel karakteri üzerinde durularak tarihsel gelişimine değinilmektedir. İkinci kısımda Kemal Tahir'in esinlendiği şahıs olan Mickey Spillane ve eserleri ile Kemal Tahir'in polisiye ile ilgisi hakkında bilgi verilmektedir. Üçüncü kısımda Kemal Tahir'in yazmış olduğu polisiye romanlar kurgusal açıdan ele alınıp incelenmektedir. Son kısımda ise Kemal Tahir'in Mike Hammer eserleri ile Mickey Spillane'in Mike Hammer eserleri genel anlamda karşılaştırılmaktadır.

Kemal Tahir, toplam altı adet polisiye roman kaleme almıştır. Bu eserlerden dört tanesi Mike Hammer eseri olup, iki tanesi farklı polisyelerdir. Kemal Tahir, Mickey Spillane'den etkilendiği için yazdığı Mike Hammer romanları kurgusal olarak Spillane'in eserleri ile bire bir örtüşmektedir.

Kemal Tahir'in yazdığı polisiye romanlar incelendiğinde, bu eserlerin polisiye roman dokusuna uygun olarak yazıldığı görülmektedir.

ABSTRACT

It is aimed in this thesis to mention about detective story and analyse Kemal Tahir's dedective fictions.

The thesis consists of four parts. In the first part it is emphasised on general characters of detective story and mentioned about its historical development. In the second part there is information about Mickey Spillane whom Kemal Tahir was inspired by and Spillane's works and Kemal Tahir's interest of detective stories. In the third part Kemal Tahir's detective stories discussed and analysed fictionally. In the last part genarally, Kemal Tahir's works are compared with Mike Hammer's works, and Mickey Spillane's works are compared with Mike Hammer's works.

Kemal Tahir was written totally six detective stories. Four of these works are Mark Hammer's and the other two are different detective stories. Mike Hammer's works that Kemal Tahir's wrote, because he was inspired by Mickey Spillane, overlaped with Spillane's works fictionally.

When Kemal Tahir's detective stories are analysed, it is seen that these works were written in accordance with detective stories' structure.